

ΤΟΥ ἘΝ ἈΓΙΟΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ὉΜΙΛΙΑΙ ΔΥΟ
ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ ἘΝΤΥΓΩΘΕΙΣΑΙ ΚΑΙ

πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας ἐπιφανέσθαι

ἘΝ ΡΗΚΟΝ ὁδοῦ εἰς Ῥωμαίαν

γλῶσσαν μεταγραφθεῖσαι ὑπὸ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΗΚΟΥ

Κανταβρυγίως.

ms 30

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI

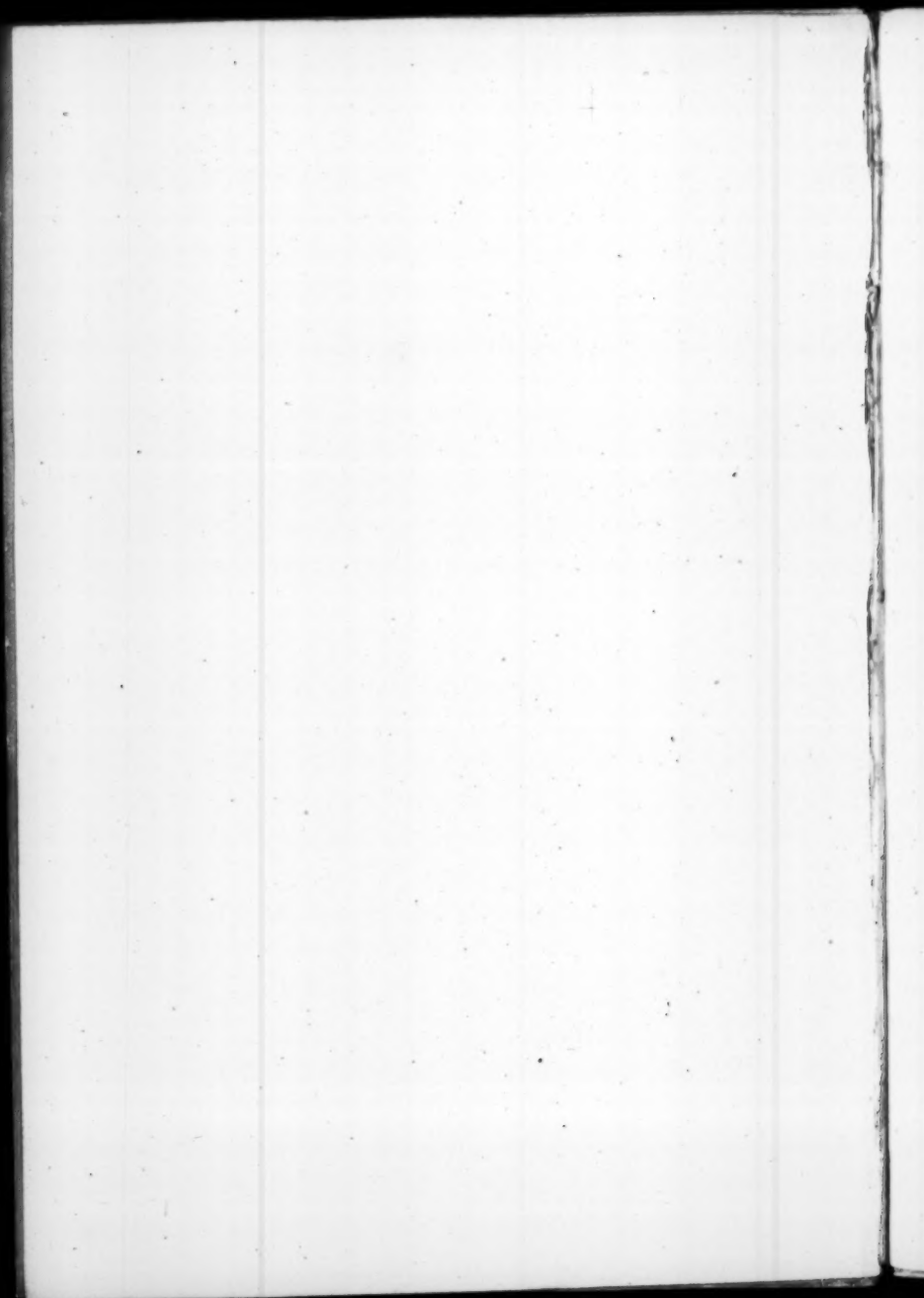
homiliæ duæ, nunc primum in lucem editæ, et
ad Sereniss. Angliæ Regē latinæ factæ, &

IOANNE CHEKO
CANTABRIGIENSI.

LONDINI, ANNO DOMINI

1543.

Illustris. ac potētissi

MO REGI HENRICO OCTA-
VO, ANGLIAE, FRANCIAE, HIBER-

niaq; Regi, fidei defensori, ac in terris

secundum CHRISTVM ecclesiae

Anglicanae & Hibernicae

supremo capiti.

Venadmodum cū
auri magnum pondus
in terre venis penitus
abditū inuenitur, Rex
potētissimē, ad agri
illius dominū eius pos-
sessio pertinet, & non
ad eū qui inuenerit: sic
posteaq; aliquot D.
Chrysostomi homili-

as nactus erā, quę de græco conuersę non erant,
neq; in lucem aspectumque hominū peruenerūt,
eas ad Maiestatem tuam, tāquam ad verum domi-
num ac possessorem transserendas curauī. Nam
cū tanta eloquentia & eruditione fuerit Chry-
sostomus, vt cognomen inde aureum inuenerit,
res aut sacras ac sublimes auro lōge pretiosiores
admirabili quadam facultate tractet, non debet
optimus author atque vberimus in alterius cu-
iusq; potius, quā in Maiestatis Tuae possessione
permanere. Quod si iure Dominatus tui hoc

A 2

minime

EPIST AD SEREN.

minime vēdicares, tamē & Maieſtas tua tāta eſt,
 & res ipſa talis, & oportunitas temporis tam ido-
 nea, & officiū meū erga Maieſtatē tuā tot me-
 ritis obſtrictum, vt ad has homiliās Maieſtati tue
 offerēdas, ſingula hęc commouēre atq; excitare,
 vniuerſa cogere me & pertrahere poſſint. Nā cū
 Maieſtas tua omnibus corporis & animi orna-
 mentis abūdet, & cū regnum ditionēque tuā
 in pace ac bello, in religione deſcribenda, in legi-
 bus ciuilibus conſtituendis, ſic gubernaueris, vt
 eā florētīſimā effeceris, & tanq; domiciliū omnis
 virtutis atq; humanitatis, conſilio ſapientiāq; tua
 collocaueris: oēs te ſubditi neq; verbis ſatis lauda-
 re atq; efferre, neq; rei ipſa ſatis colere atq; amare,
 neq; vllis grati animi ſignificationibus, animorū
 ſatis ardore atq; obſeruantiam declarare poſſunt.
 Etenim magna cum excellentiā principum reli-
 quorum, quos bellorum exitus calamitoſos ſape
 alijs & miſerabiles videm⁹ fieri, eos Maieſtas tua
 Deo opt. max. equitatem tuam in ſuſcipiendis, &
 prudentiam in perſequendis rebus adiuuante, ſe-
 lices atq; optabiles ſemper habuit, & pacis orna-
 menta, quę certē omnium ad vitę cultum ſpectan-
 tium adfluētia, multorum mercium exportatione
 atq; inuectione, literarum atq; humanitatis pro-
 greſſione, pietatis ac ſanctitatis deſcriptione con-
 tinentur, tam late per alias gentes fuſa manarunt,
 vt admirabilitatem magnam conſiderantibus illas
 & cogitatione tractantibus faciat. Cum verō pre-
 termiſſa regni adminiſtratione in Maieſtatē tuā
intuen-

HENR. REGEM ANGL.

intuentur, nihil intelligunt esse pulchrum & admirabile, nihil principe viro regeq; dignum, quod nō in Maiestate tua expressum atq; eminens splē deſcat, nullum lumen conſilij atq; ingenij, nullam rerum perſpicientiam atque ſolertiam, nullā rem glorioſam atque illuſtrem, non æquitatem, & moderationem, nō animi excellitatem & altitudinē, non regiam grauitatem cum ſumma comitate & ſermonis affabilitate iunctam, cuius magnitudo non cæterorum principum laudes ac virtutes obſcuret, & omnium oculos animoſque ad Maieſtatem tuam cōuertat, & vi quadā ſua ad ſe trahat.

De re ipſa autem quid dicere me oportet? Nā ſi hæc Chryſoſtomi ſcripta, vel tractatione negotij, vel genere rei quod explicatur, vel populari dicendi forma, vel cōmunis vitę institutione metiremur, nihil eſſe inueniemus vel artiſicioſius ad imitandum, vel vberius ad tractandum, vel accōmodatius ad audiendum, vel vtilius ad perſequendum. Neque enim confuſe in eo aut perturbate ſingula dicuntur, ſed apte & diſtribute ſuis locis collocantur, neq; res abiectæ aut viles aſſumuntur, ſed diuinę ac ſalutares repetuntur, non res nimis abſtruſas atq; abditas enunciat, ſed argumenta e vita quotidiana & more cōmuni expromit, & quod non in poſtremis eſt res in vita expetendas, & poſt vitæ noſtræ curſum ſperādas, animis noſtris inſerit. Cuius neque grauitatem in dicendo, neque vim in permouendo, neq; perſpicuitatem in explicando, neq; ſuauiſſimam in delectando

EPIST. AD SEREN.

quisquā non dico superare contendendo, sed ne exaequare quidem laborando aut nitendo potest. Cum igitur antiquitatis literariae monumēta & scripta quēdam religionis nostrę contineant, tum de honestis cogitationibus iustisq; factis, & humanis actionibus suscipiendis, tum de morte perferenda & aduersis rebus tollerādis, in quibus vsus vitę nostrę fere vertitur, non alienum videbatur ista ad Maiestatem tuam, qui dux vitę nostrę, pastor populorū, magister morum legumq; existis, non discendi causa quod perpetua vitę consuetudine facis, sed recognoscendi gratia mittere.

Huius festi celebratē, & noui anni primordia, omnes lubentibus animis tanto magis gratulamur, quanto nobilius Maiestas tua, Dei optimi max. beneficio, ac singulari voluntatis suę erga te testificatione, præteritum annū terminauit, ac hostium repentinas & nec opinatas incursiones fregit, & primarios quosq; Scotos ad deditionem compulit. Pro quo tam felici rerum euentu diuinitus tibi indulto, vt oēs subditi tui Deo gratias agunt, ita communibus votis huius anni ventis initio precantur, vt quā diutissime prospere ris, & quāto longius regnas, tanto felicius viuas. Par est autem omnes in quibus cogitatio aliqua seruandę societatis humanę & religionis nostrę est, in primis quod D. Paulus præcepit pro regibus, pro his qui in excelsa loco & gradu sunt, preces Deo adhibere, vt societas & conuietus hominum teneatur, & cum tranquillitate ac constantia
uiuatur

HENR. REGEM ANGL.

viuatur, ne gentibus ipsis deteriores & perniciosiores simus, quæ (vt de Persis & Aegyptijs memoratur) in publicis & priuatis omnibus sacris ac ceteris remonijis deorum, pro ciuibus omnibus cõmuniter, pro rege seorsim precabatur, quæ profusarum pro rege precationũ fructus, nõ modò in regem, verumetiã in omnes ciues redundaret. Et cum in administranda repub. nihil principibus charitate ac beneuolentiã subditorum gratius ac suauius esse solet, tum leuiiores illorum labores ac melius collocati esse videtur, cum ciues eam quam in animo inclusam beneuolentiã habent, idoneis temporibus, voce, labore, omni ope atq; obseruantia testificantur. Quanquã autem magnificentiã atq; sumptu donandi, alios non consequimur, studio tamen erga Maiestatem tuam atq; obseruantia nequaquam inferiores sumus, vt quibus opibus ac copijs quibus alij alios antecellunt, comparari cum ceteris nõ possimus, animo tamẽ ac volũtate quæ cõmunis omniũ esse debet nequaquã superemur.

Itaq; quod de meipso extremo loco dicendum fuit, cum tãtam munificentiã erga me Maiestas tua contulerit, quantam maximam humilis abiectusq; homo à Principe nobilissimo ac potētissimo sperare poterat, debebam tanto magis præ ceteris eniti atq; incumbere, vt aliquid tandem Maiestatis tuæ expectatione non indignum pariam, quanto maior atq; vberior gratuita tua & voluntaria munificentiã erga me fuit. Nam primo me ante aliquot annos in Magistri Butti humanissimi
viri

E P I S T O L A

viri & optimi patroni mei adibus & Thomam
 Smithum socium atq; æqualem meum in Schola
 sticos tuos cooplasti, quod singularis cuiusdam
 inductionis tuæ & præcellentis virtutis fuit, dein
 de etiam græcæ lectioni tuæ Cātābrigie præfecisti
 in qua re magna accessio Maiestatis tuæ prome-
 ritorum facta est, vt ea quæ in me nascens quali
 scintillula prælucebat benignitate & munificētia
 tua ad aliquā mediocritatem, si fieri posset, exusci-
 taretur. Quocirca cū par sit Maiestatem tuam ali-
 quem sumptuum tuorum, atq; impensarum fru-
 ctum percipere, effeci vt non modò studia Aca-
 demicæ nostræ infinite magnificentiæ tuæ præsidia
 & quotidiani laboris nostri vtilitates adipiscātur:
 sed etiam vt aliqua studij ocijq; mei ratio apud te
 constet, vt si Maiestas tua hijs initijs studiorū no-
 strorum quæ maiestati tuæ nunc offero, fauere ve-
 lit, non modò preclare hanc operam positam &
 collocatam putem, sed etiam ad alias maiores res
 suscipiendas & conficiendas exciter. Dominus
 Iesus Maiestatem tuam longè florētissimam per-
 petuò seruet. Cantabrigie ad festum Natiuitatis
 Domini. Anno. 1543.

Tuæ Maiestatis Scolaſti-
 cus & assiduus precator

Ioannes Checus.

ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣ
ΤΟΜΟΥ ἘΝ ΤΑΙΣ ΚΑΛΑΝΔΑΙΣ ΜΗ

προελθόντος τῷ Ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας Φλαβί-
ανῶς ἐλέχθη ἡ τῶν πρεσβυτέρων τῶν νε-
ομηνίας, ὡς κατὰ τὴν πόλιν χορείας
Τιλούτων, καὶ εἰς τὸ ῥητόν το

Αποστόλου,

ΠΑΝΤΑ Εἰς ΔΟΞΑΝ ΘΕΟΥ ΠΟΙΕΙΤΕ.

α. κεφ. ι.

Αθά πορ χορὸς τὸν κορυ-
φαῖον ἐπιζητεῖ, ὡς ναυτῶν
πληρωμα τὸν κυβερνήτην,
ὅτῳ καὶ τῶν ἱερέων τῶν τῶν
ὁ σύλλογος, τὸν ἀρχιερέα
καὶ κοινόν ἐπιζητεῖ πατέ-
ρα τήμερον. Αὐτὸ μὲν
τοῦ χορὸς καὶ τοῦ πλοίου,
πολύ καὶ τὸ κόσμον, καὶ
τῆς ἀσφαλείας, ἡ τῶν προ

εσώτων ἀπουσία παραπαῖται πολλακίς, ἐν ταῦθα δὲ
ὀνυχούτως. Εἰ γὰρ καὶ μὴ τῇ σαρκὶ πάρεσιμ, ἀλλὰ ὡς
πνευμάτι πάρεσι, καὶ νῦν μεθ' ἡμῶν ἐσὶν οἰκοκαθήμενος,
ὡς περ καὶ ἡμεῖς μετ' ἐκείνου ἐν ταῦθα ἐσῶτες. Τοιαύτη
γὰρ ἡ τῆς ἀγάπης δύναμις, τὸς ἐκ πολλῶν διασήμετος
ὄντας συναγαγεῖν εἰς αὐτὸ καὶ σὺν δ' αὐτῷ. Τὸν γοῦν ἐν ἄλλοις
διασήμετος, καὶ μακροῖς διασήμετος ἡμῶν πελάγεσιν
ἀν φιλοῦμεν, καὶ ἐκαστην ἡμέραν φανταζόμεθα ἐκείνῳ,
ὡς περ οὐκ ὅταν πρὸς τινὰ ἀνδρῶς ἔχωμεν, ὅτε ἐγγὺς ἐσῶ-
τα πολλακίς ἐλέπαιμ δοκῶμεν. ὅτως πρὸς τοὺς μὲν ἀγά-
πης, οὐδὲν βλάβος ἐκ τοῦ ἡτοῦ τὸν τύπον διασήμετος,

B

απούσης

ἀπύσους ἢ δόξῃ ὀφείλει· ἐκ τῆς ᾧν τόπων ἐγγύτητι·
 πρῶτον γοῦν ἡμῶν ἐγκωμιαζόντων τὸν μακάριον Παύλου
 ὅτως ἐσκιρτήσατε, ὡς αὐτὸν ὀρώμετες πᾶντα. Καίτοι τὸ
 μὴ σῶμα ἐν τῇ βασιλίδι καίται βῶμ, καὶ ψυχὴ ἐν ταῖς
 χερσὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὅμως ἡ τῆς ἀγάπης δύναμις πρὸς τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἔσπευε τῇ ἡμετέρῳ. Καὶ ἐβουλόμην ἢ
 ἡμῶν τὸν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν καθεῖναι καὶ τήμερον,
 ἀλλὰ πρὸς ἑτέρα κατεπεύχοντα ἡμῖν ὁ λόγος ὠρμήσας,
 τὰ σήμερον ὑπὸ τῆς πόλεως ἀπάσης ἀμαρτηνέμεντα. Τὸς
 γὰρ ἀκούσας τῇ ἐγκωμίῳ Παύλου, πρότερον τῆς ἀρετῆς
 τοῦ Παύλου βυλωτάς ἐναι χρὴ, εἴτα τοιαύτης ἀκροάσε
 ως ἀξίους. Ἐπεὶ οὖν οὐ πάρεστιν ἡμῖν ὁ πατήρ, φέρε
 ταῖς εὐχαῖς ταῖς ἐκείνου θαρσύνουσαι, τῆς πρὸς ὑμᾶς
 διδασκαλίας ἀψώμεθα. Καὶ γὰρ Μαυσῆς οὐ πᾶν τοῦ
 σώματι τοῖς πολεμῶσι, οὐδὲν ἔλαττον τῇ πολεμουμένῳ
 ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλείον τῶν εἰς τὴν μάχην σωτέλεισιν
 ἐκείνῳ, τῇ τῶν χειρῶν ἐκτάσει τὰ πρᾶγματ' αὐτῶν οὐκείων
 ἐπαίρων, καὶ φοβερά τοῖς ἐναντίοις ποιῶν. Ὡς γὰρ ἡ τῆς
 ἀγάπης δύναμις ἐδιδέργετο διασήμεναι τόπος, ὅτως δὲ
 ἡ τῆς εὐχῆς ἐνέργεια, ἀλλ' ὅπως ἐκείνη τὸς ἀλλήλων ἀφε
 σῶτας σιωπᾷ, οὕτως καὶ αὐτὴ τοὺς πόρρωθεν ὄντας, τὰ μέ
 γιστα ὠφελεῖν διωήσεται. Θάρρουντες τοίνυν ὑπὸ τῷ
 μάχην χαρῶμεν. Καὶ γὰρ ὁ ἡμῖν πόλεμος σινέσκει νῦν,
 ἐκ Ἀμαλκιτῶν ἐπελθόντων καθάπερ τότε, οὐδὲ ἑτέρων
 τινῶν βιβαίων ἢ ἰδραμόντων, ἀλλὰ δαιμόνων πομπῇ
 σάντων ἐπὶ τῇ ἀγορᾷ. Αἱ γὰρ διαβολικαὶ παννυχίδες αἰ
 γινόμεναι σήμερον, καὶ τὰ σκάμματα, καὶ αἱ λουδοραί,
 καὶ αἱ χορεῖαι αἱ νυκτεριναί, καὶ ἡ ἡγέλας αὐτὴ κα
 μωδία, πάντος πολέμου χαλεπώτερον τὴν πόλιν ἡμῶν
 ἐξηκολούθησαν. Καὶ δὲ ἐν τούτοις κατεῖσθαι, πινθεῖν
 καὶ ἀδύνα

κατὰ δ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸς ἡμαρτηκότας, καὶ τὸς οὐκ ἡμαρτηκό-
 τας, τοὺς μὲν, ὑπὲρ ὧν ἐπλημμέλησαν, τοὺς δὲ, ὑπὲρ
 ὧν τοὺς ἀδελφούς ἐδούλῃ ἀνημονόησάτας. Περιχαρὴς
 ἡμῖν ἡ πόλις γέγονε, καὶ φαίδρα κατεσεφαινώσατο, καὶ κα-
 θὰ πόρ γυνὴ φιλόκοσμος, καὶ πολυτελής, οὕτως ἡ ἀγορὰ
 φιλοτιμῶς ἐκαλλωπίσατο σήμερον, χρυσία περιβεβλημένη,
 καὶ ἱμάτια πολυτελῆ, καὶ ὑποδήματα, καὶ ἑτέρα ἵνα ταῦ-
 τα τῷ τοῖς ἐργαστηρίοις, ἐκάσον τῇ τῷ οἰκίᾳ ἔργων ἐπι-
 δείξει, τὸν ὁμοτέχων παραδραμεῖν φιλονεικούσας.
 Ἀλλ' αὖτις ἡ φιλοτιμία εἰ καὶ παιδ' ἰκνῆς δὲ διανοίας, καὶ
 ψυχῆς ὁδὸν μέγα εἰς ὑψηλὴν φανταζομένης, ἀλλ' ὅμως εἰ-
 ρασαμένη ἐπισύρει βλάβην, ἀλλ' ἀνέστις εἰς μόνον αὐτῇ
 δὴ, γέλωτα κατὰ χέουσα, τῇ περὶ ταῦτα ἰατροδυσκότων.
 Εἰ γὰρ καλλωπίζειν βούλει, μὴ τὸ ἐργαστήριον ἀλλὰ τὴν
 σαυτοῦ ψυχὴν, μὴ τὴν ἀγορὰν ἀλλὰ τὴν διάνοιαν, ἵνα
 ἀγγελοὶ θαυμάσωσι, καὶ ἀρχάγγελοι τὸ γινόμενον ἀποδεί-
 ξαν, ὅτι ὁ τῶν ἀγγέλων διεσπότης ἀμείψῃταί σε ταῖς παρ-
 ἑαυτ' δωρεαῖς. Ὡς αὖτις ἡ ἐπίδειξις ἡ νῦν γινομένη, καὶ
 γέλωτα καὶ βασκανίαν φέρει, πρὸς μὲν τῇ ὑψηλοτέρῳ τὴν
 διάνοιαν γέλωτα, πρὸς δὲ τῇ τὰ αὐτὰ νοσούντων βασ-
 κανίαν καὶ φθόνον πολὺν. Ἀλλ' ὅπου ἔφω, οὐ τοσούτων
 ἐγκλημάτων ἀξία αὖτις ἡ φιλοτιμία. Οἶδ' ὅτι καὶ
 πολλοὶς ἀγῶνες γινόμενοι σήμερον, οὗτοι με μάλιστα ὀδυ-
 νῶσι, καὶ ἀσεβείας καὶ ἀσωτίας ἐμπεπλησμένοι πολλῆς,
 ἀσεβείας ἢ ὅτι πρὸς ἡμετέρας εἰ ταῦτα ποιοῦντες,
 ὡς ὁνομάζον, ὡς νομίζουσιν εἰ τὴν νομνίαν τὸ μνῆος τὸ
 του μετ' ἡδονῆς καὶ εὐφροσύνης ἐπιτελείσασιν, καὶ τὸν
 ἀπαντὰ τοῦτον εἶναι ἐν αὐτοῖς ἀσωτίας δὲ ὅτι καὶ τὴν
 εἰς γυναικας καὶ ἀνδρες πότνηρα πληρώσαντες, μετὰ πολ-
 λῆς τῆς ἀσωτίας τὸν ἀκράτου αὐτῶσι. Ταῦτα ἀνάξια τῆς

ἡλ.δ.

ἡμετέρας φιλοσοφίας καὶ ὑμῶν μὴ ποιῆτε, καὶ ἐτέρους
 ποιοῦντας πορίσθητε, καὶ οὐκέτας, καὶ Ὀίλους, καὶ γάρ-
 νες. Οὐκ ἠκούσας Πάυλου λέγοντος· ἡμέρας πᾶσι χρῆσθε,
 καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνικνύσας φοβεῖσθαι ὑμᾶς μήπως
 εἰκὴ κακοπίκεται εἰς ὑμᾶς. Ἄλλως ἢ ἐκ τῆς ἐσχάτης ἀνοίας
 ἂν εἴη, ἀλλὰ τῆς μᾶλλον ἡμέρας, εἰ δ' ἐξ αὐτῆς γένοιτο, καὶ πάντες
 τὸ προσδοκᾷ ἐν αὐτῇ· οὐκ ἀνοίας δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ
 διαβολικῆς ἐνεργείας ἡ κρίσις αὐτῇ, μὴ τῇ οἰκείᾳ ἀποδῇ
 καὶ προθυμίᾳ, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἡμερῶν πορίσασθαι, τὰ κατὰ
 τὸν βίον αὐτῶν πέπειμ τὸν ἡμέτερον. Δεξιὸς δ' ἐν αὐτῇ εἶσαι
 σοὶ δι' ὅλου, οὐ καὶ ἐν νομικῇ μεθυσ, ἀλλ' ἐὰν καὶ ἐν νο-
 μνίᾳ, καὶ κατ' ἐκείνῃ ἡμέραν, τὰ κατὰ θεῶν δοκοῦντα
 ποιῇς. Πονηρὰ γὰρ ἡμέρα καὶ ἀγαθὴ γίνεσθαι, οὐ πᾶσι τῶν οἰ-
 κείων φύσιν, δὲν γὰρ ἡμέρα διενήνοχεν ἡμέρας, ἀλλὰ πᾶσι
 τῶν ἡμετέρων ἀποδοῦναι καὶ ἐραθυμίαν. Ἄν δικαιοσύνη
 ἐργάσῃ, χρῆσθαι σοὶ γέγονεν ἡ ἡμέρα. Ἄν ἀμαρτίαν ἐργάσῃ,
 πονηρὰ καὶ κολάσεως γέμονσα. Ἄν ταῦτα φιλοσοφῇ, καὶ
 οὕτω διακρίνῃ· ἡς, ἀπαντὰ δεξιὸν ἔχεις τὸν ἐν αὐτῷ,
 εὐχὰς, ἐλεημοσύνας κατὰ ἐκείνῃ ἐργάζομενος τῶν ἡμέ-
 ρων. Ἄν δὲ τῆς κατὰ τὸν ἀρετῆς ἀμελείας, ἀρχαῖς δὲ με-
 νῶν, καὶ ἀριθμοῖς ἡμερῶν, ἐμπιέσεως σὺ τῆς ψυχῆς τῶν
 ἐν φροσύνῃ, πάντων ἐρημος ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν. Ὅπου οὖν
 καὶ ὁ διάβολος σιωπῇ καὶ ἀποσπάσῃ ἡμῶν ἐκλυῖσαι
 τὸς ποῦ τῶν ἀρετῶν πόνους, καὶ τῆς ψυχῆς σβῆσαι τὴν
 προθυμίαν, ταῖς ἡμέραις ἐπιγράφει ἐπ' αὐτῇ τὰς
 ἐνπραγίας καὶ τὰς κακοπραγίας. Ὁ γὰρ πάσας εἰναι τὸν
 ὅτι ἡμέρα δὲ κακὴ καὶ ἀγαθὴ, οὐτε καὶ τῇ κακῇ τῇ ἀγαθῇ
 ἐργανὴ ἐπιμελήσει, ὥς εἰκὴ πάντα ποιῶν, καὶ δὲν ὠφελῶν
 διὰ τῶν τῆς ἡμέρας ἀνάγκῃ, οὐτε καὶ τῇ ἀγαθῇ παλιν
 τὸ ἐργάσει, ὥς δὲ ἐκ τῆς οἰκείας πᾶσι χρῆσθαι
 ἐραθυμίας

ῥαθυμία, διὰ τὴν τῆς ἡμέρας ἐνυκλήριον. Πάλιν ἢ ὅπως
ἐκαστέρῃ τῶν ἡμερῶν προδώσει σωτηρίαν. Ἐποτὲ μὲν
ὡς ἀνοήτως πονῶν, ποτὲ ἢ ὡς περιττῶς, ἐν ἀργίᾳ. Ἐποτὲ μὲν
ἐκαστῇ. Ὅπερ οὐκ ἐδότας φέρεται διὰ τὸ διὰ τοῦτο τῆς
μεθοδεύσεως, ἢ τὰν τῶν ἐκβάλλειν τῆς διανοίας τῶν ψυ-
χῶν, ἢ μὴ ἡμετέρας ἡμέρας, μὴ δὲ τῶν μὲν μισῶν, τῶν
δὲ φιλοῦν. Οὐ γὰρ ἵνα ἡμᾶς εἰς ῥαθυμίαν ἐμβάλλῃ μόνον,
ἀλλ' ἵνα ἢ τὰ διημιουργήματα τοῦ θεοῦ διαβάλλῃ, ταῦτα
ὁ ποιητὴς ἐκείνῳ σκαλαρεῖ δαίμων, ἢ εἰς ἀσέβειαν ὁμῶς
ἢ εἰς ῥαθυμίαν, τὰς ἡμετέρας κατελευσάτω βουλόμενον
ψυχᾶς. Ἀλλ' ἡμᾶς ἀκροῦσθαι χρὴ, ἢ σαφῶς εἰδέναι, ὅτι
οὐδὲν κακόν, ἀλλὰ ἀμαρτία μόνον, ἢ δὲ μὴ ἀγαθόν ἀλλὰ
ἀρετὴ μόνον, ἢ τὸ διαπάντων ἀρεσκῆναι θεῷ. Οὐ ποιεῖ μέ-
νῃ εὐφροσύνην, ἀλλ' ἐν ἡν πνευματικῇ, οὐκ οἶνος, ἀλλὰ λό-
γῳ διδασκαλικῷ. ὁ οἶνῳ χεμῶνα, ὁ δὲ λόγῳ γαλή-
νην ἐργάζεται, ἐκείνῳ θορυβὸν ἐπιστάγει, ὅτος ταραχὴν
ἐκβάλλει, ἐκείνῳ σκοτοὶ τῶν διανοῶν, ὅτῳ ἐσκοτισμέ-
νην φαίνεται, ἐκείνῳ ἀθυμίας τὰς οὐκ ὄντας ἐμβάλλει, ἐν-
τός ἢ τὰς οὐκ ὄντας ἀπικλάνει. Οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐνθυμῶν
ἢ εὐφροσύνην ποιεῖν ἔωθεν, ὥς τὰ τοῦ φιλοσοφίας
λόγους, τὸ τὸ πᾶν τῶν ὑπερέων πραγμάτων, τὸ πρὸς
τὰ μέλλοντα κεκέναι, τὸ μὴδὲν τῶν ἀνθρώπων ἐμβαλόν
εἶναι νομίζειν, μὴ πλῆστον, μὴ διωκασίαν, μὴ τιμᾶς, μὴ
θεραπείας. Ἀντὶ τούτων εἰδὼς φιλοσοφεῖν, καὶ πλουτῶντα
διασπῆναι, οὐ διχθήσῃ τῷ φθόνῳ, καὶ εἰς πονίαν κατὰ
πίστις, ὁ ταπεινώσῃ τῇ πτωχείᾳ. οὕτω διαπαντὸς ἐορτά-
ζειν διώσασαι. Τὸν γὰρ χριστιανόν, οὐ μὴν, οὐδὲ νομικῆς
ας, ὁδὲ κυριακῆς ἐορτάζειν χρὴ, ἀλλὰ διαπαντὸς τοῦ βίου
τῶν αὐτῶν πρὸς πόνον ἐορτῶν ἀγειν. Τίς δὲ αὐτῶ
πρὸς πόνον ἐορτῆς ἀκρόσωμῃ πάλιν λέγοντῶν. ὥς ἐορτῆς α. κορ. ε.

ζώμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίᾳς ἢ ποτη-
 ρίας ἀλλ' ἐν ἁζύμοις εὐκρινείας ἢ ἀληθείας. Ἀν τοίνυν
 καθαρὸν ἔχῃς τὸ σωματικόν, ἱερῶν ἔχεις διαπαντός, χη-
 σαῖς σωματικῶν ἐλπίσι, ἢ ἐνφυῶν τῇ τ' μελλον-
 τῶν ἀγαθῶν προσδοκίᾳ. Ὡς περ οὖν αὐτὸν ἀπαρξήσασθαι
 ἔχῃς, ὡς ἀμαρτημάτων πολλῶν ὑπενδυνός ἢς, καὶ μυρία
 ὥσιν ἱερταί, ἢ πανηγύρεας τῶν πυνθούτων, δὲ μ' ἀμα-
 νον διακείσῃ. Τί γάρ ὄφελός μοι λαμπρᾶς ἡμέρας, τῆς
 ψυχῆς ἐσκοτισμένης μοι τῷ σωματικῷ. Ἐἶδ' ἄρα τι καὶ
 καρπώσασθαι ἀπὸ νομινίας βλάβη ἐκείνο ποίησον. Ὅταν
 ἱδῇς ἐνιαυτὸν πληρωθῆναι, ἐυχαρίστησον τοῖς δεωσίν, ὅτι
 σε εὐχάριστον εἰς τὴν πόρῃ σου ταύτῃ τῶν ἐνιαυ-
 τῶν, κατάνυσθαι σου τὴν καρδίαν, ἀναρίθμησά σου τὸν
 χρόνον τῆς ζωῆς, ἀπὲρ πρὸς ἑαυτὸν. Αἱ ἡμέραι πρέχουσι
 ἢ πῆρχονται, οἱ ἐνιαυτοὶ πληροῦνται, πολὺ τῆς ὁδοῦ
 προκοφάμεν, ἢ καὶ ἡμῶν εἶργασαι καλόν; ἄρα μὴ κενὸν
 ἢ ἐρημὸν δικαιοσύνης ἀπιλευσόμεθα; τὸ δικαστήριον
 ἐπὶ θύρας, πρὸς γῆρας ἡμῶν ἐπάγει. Λοιπὸν ἢ ζῶ.
 Ταῦτα ἀπὸ νομινίας φιλοσόφει, ταῦτα ἀπὸ τῆς πόρῃ
 σου τῶν ἐνιαυτῶν ἀναμνήσκου. Τῆς μελλούσης ἡμέρας,
 ἀναλογιζώμεθα, μὴ ποτε ἢ πρὸς ἡμᾶς ἔπῃ τίς ἐκείνο, τὸ
 πρὸς τὴν ἱστορίαν εὐρηκέναι τῷ προφήτῃ. Ὅτι ἐξέλιπον
 ἐν μεταίστετι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ἢ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ
 αὐτοῦ ἦν. Ταύτην τὴν ἱστορίαν ἢ εἶπον ἐγὼ τὴν διηνεκῇ
 ἢ πόρῃ σου ἔσω οὐκ ἀναμνήσασθαι, δὲ πόρῃ σου
 ἢ ἡμέρας, ἢ πλῆσι. ὡς οὖν ὁμοίως ἄγειν διηνεκῇ
 ἢ. Οὐ γάρ ῥημάτων ἐν αὐτῇ χεῖρα, δὲ ἐν πορείᾳ, ἀλλ' ἄρα
 τὸ μόνον. Οὐκ ἔχεις ῥημάτων; Ἀλλ' ἔχεις τὸ θεῶν τὸν φόβον
 πάντων ῥημάτων ἐν πορώτερον θησαυρόν, δὲ ἀνεκτικὸν
 μόνον, οὐ μετὰ βλαβερὸν, οὐ διαπαντῶμενον. Ἰδοὺ εἰς τὸν
 χρόνον

ψαλ. 93.

οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, τὸν αἴρα,
 τὰ γένη τῶν ζώων, τὰ παντοδραπὰ φυτὰ, τὴν φνισιν τῶν
 ἀνθρώπων ἅπασαν. Εννόησον ἀγγέλους, ἀρχαγγέλους, τὰς
 ἀνωτάτω δυνάμεις, ἀναμνήσθητι ὅτι ταύτ' ἐστὶ πᾶν τὸ
 δεικνύον σου ὅτι κτ' ἡμᾶς. Οὐκ ὅτι δὲ οὕτως ἐν πᾶσι θε-
 απώτου δούλου πένθησα εἶναι, ἵνα ἴδω τὸν ἐκείνου κύριον
 ἔχειν. Τὸ πᾶσιν ἡμέρας ὁ χριστιανικὴς φιλοσοφίας ἀλλ'
 ἑλληνικὴς πλάτης ἐστίν. Εἰς τὴν ἄνω πόλιν ἀπερχόμενος,
 εἰς τὴν ἐκεῖ πολιτείαν τελεῖς, ἀγγέλους σαυτοῦ ἀνέμεις,
 οὐκ ἐσι φῶς εἰς σκότος· λῆγον, οὐδὲ ἡμέρα εἰς νύκτα τε-
 λεύησας, ἀλλὰ διαπαντὸς ἡμέρα, διαπαντός φῶς. Πρὸς
 ἐκείνα ταῖνυρ βλέπομεν διαπαντός. Τὰ ἄνω γὰρ φησὶ Κολ. γ.
 τᾶτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῷ Θεῷ καθήμενος. Οὐ-
 δὲ ἔχεις κοινὸν πρὸς τὴν γῆν, ἐνθα ἡλίου θρόνος, καὶ πόρι-
 σθαι, καὶ ἡμέραι, ἀλλ' ἵνα ὁρθῶς ζῇς, ἢ νύξ ἡμέρα σοι γίνε-
 ται. Ὡς οὖν οὗ τῶν ἐν ἀσελγείᾳ καὶ μέθῃ ἀκολασίας βίβωσι,
 ἢ ἡμέρα αὐτῇ πρὸς τὸ τῆς νυκτὸς μετατρέφε-
 ται σκότος, οὐ τὸ ἡλίου σβεννυμένου, ἀλλὰ τῆς ἐκείνου διανοίας σκο-
 τισμένης τῇ μέθῃ. Τὸ πρὸς ἡμέρας ἐπισημαίνοντες, καὶ
 πλείονα ἐν αὐταῖς διέχοντες ἡδονήν, καὶ λύχνης ἄψιν, ἐπὶ
 τῆς ἀγορᾶς, καὶ σεφανώματ' ἀπλεῖν, παιδικῆς ἀνοίας
 ἐστίν. Σὺ δὲ ταύτης ἀπὸ ἡμέρας τῆς ἀσθενείας, καὶ εἰς ἀν-
 θρας τελεῖς, καὶ εἰς τὴν τῶν θρανῶν ἐν γράφῃς πολιτείαν,
 μὴ τοῖνυρ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἀνακαύσεις πῦρ αἰσθητόν, ματθ. ε.
 ἀλλ' ἐπὶ τῆς διανοίας ἀναψόν φῶς πνευματικόν. Λαμβάν-
 τω γὰρ τὸ φῶς ὑμῶν φησὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως
 ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑ-
 μῶν τὸν ἐν τοῖς θρανῶν. Τὸ τοῦ φῶς, πολλὴν σοὶ φέρει
 τὴν ἀμοιβήν, μὴ τὴν θύραν τῆς δικίας σεφανώσης, ἀλλὰ
 τοιαύτην ἐπίδομα πολιτείας, ὥστε τὸν τῆς δικαιοσύ-

νης εἴφανον, τῇ σῇ κεφαλῇ ἥντα τῆς τοῦ Χριστοῦ δόξης
 χειρός. Μηδὲν ἐκῆ, μηδὲ ἀπλῶς γνωσθῶ, οὕτω Παῦλ
 α. κορ. ι. ἐπέταξε πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιῆν. εἴτε γὰρ ἐδίεξε, φη-
 σὶν ἄτε πίνεζε, εἴτε τι ποιεῖζε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖν τε
 Καὶ ὡς ἐς φησὶ φαγαῖν καὶ πιαῖν εἰς δόξαν θεοῦ;
 Κάλεσον πένητα, κοινὸν πότισον τῆς τραπέζης τοῦ Χρι-
 στοῦ, καὶ εἰς δόξαν θεοῦ ἐφαγες καὶ ἐπιες.

Ἀλλ' ὃ τὸν μόνον ἐπέταξε εἰς δόξαν θεοῦ ποιῆν,
 ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἀπαίτῃ. οἶον ὅτιν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ἀγο-
 ράν, καὶ οἶον ὅτιν οἶκοι μάναι. ἀμφοτέρω διὰ τὸν θεόν γινέ-
 σθω. καὶ πῶς ὅτιν ἀμφοτέρω ταῦτα γινέσθω διὰ τὸν θεόν;
 Ὅταν εἰς ἐκκλησίαν βαδίσῃς, ὅταν ἐν χῆς μέλῃς, ὅταν
 διδασκαλίᾳ πνευματικῇ. ἢ πρόσθε εἰς δόξαν θεοῦ
 γέγονε. πάλιν ὅτιν οἶκοι διὰ τὸν θεόν μέναι. πῶς καὶ τίνι
 ῥοπῶ; Ὅταν ἀκούσῃς θορύβου, ἀταξίας, τομπᾶς διαβο-
 λικᾶς, πονηρῶν ἀνθρώπων καὶ ἀκολάστων τῶν ἀγορῶν πε-
 πληρωμένῳ, οἶκοι μέναι, καὶ τῆς ταραχῆς ἀπαλλάτῃς ταῦ-
 τας, καὶ ἐμείνας εἰς δόξαν θεοῦ.

Ὡστερ ἡ τὰς οἶκοι διαβιβᾶς καὶ τὰς ἐξόδους, ὅτι δυνάστον
 ποιῶν διὰ τὸν θεόν, ὅτω καὶ ἐπαίνους καὶ φόβου. Καὶ πῶς
 ὅτιν εἰς δόξαν θεοῦ τινὰ ἐπαυέσαι καὶ αἰτιάσασθαι; καθε-
 ζεδε πολλὰς καὶ τοῖς ἐργαστηρίοις, ὁρᾷτε ἡγιάσαντας ἀνθρώ-
 πους πονηροὺς καὶ φάνλους, τὰς ὁφρὺς ἀναπαύσαντας, πεφυ-
 σμημένους, ἡρασίτους καὶ κολακας πολλὰς ἐπισυρομένους,
 πολυτέλει φορδύντας ἱμάτια, πολλὰν περιβεβλημένους τὴν
 φαντασίαν, τὰ πάντα ἀρπάζοντες, πλεονεκτῶντας. Ἀν-
 ἀκούσῃς τινὸς λέγοντος. ὀχλὶ ζυλωτός ἐστίν; ὀχλὶ μακάρι-
 ος; ἐπίψικισον, ἐγκαλέσον, ἐπιστάσον, ταλαῖσον, δα-
 κρυσόν. Τὸτο ὅτι ψεῖρα διὰ τὸν θεόν. ὁ φόβος, διδασ-
 καλία γινέσθω τοῖς συγκαθημένοις, φιλοσοφίας καὶ ἀρετῆς
 οἱ ταῦτοι,

δ' αὖτις, μικρὸν τι πρὶ τὰ βωτῆρ' ἀπὸ πρὸς
 τὸν ταῦτα εἰρησέτα, διὰ τι μακρόν· ἔτι δ' ἐπιπλεῖ
 δουραστὴρ ἵππορ' ἔχει χρυσῶ κεχαλνομένοισι ἢ τοιαῦτα
 ποσσὶς οἰκίετα· ἔτι φαιρὰν πρὶβέβηται σολῶν. Ἐμὲ δὲ
 ἔρρυφ' ἀπαρρύνεται καδ' ἐκαστὴν ἡμέραν· ἀλλὰ διὰ
 τοῦ ἀδλι· δὲ ἡ ταλαίπωρ, ἡ μυστῶν δ' ἀκρῶν
 ἄφιος. ὦρ' ὅσον ὑμᾶς ὅδ' ἐν δουραστέῳ ἐπαινεῖσαι τῷ αὐτῷ
 ἢ ἀλλὰ τὰ ἐκτός αὐτῷ πάντα, τὸν ἵππον, τὸν χαλινόν, τὰ
 ἱμάτια ὧν ὅδ' ἐν πῶς αὐτῶν. Τί γένοιτ' ἂν ἀθλιώτερον;
 εἰπέ μοι τοῦτο. Ὅταν ὁ μὲν ἵππος αὐτῷ καὶ ὁ χαλινός τῷ
 ἵππου καὶ τὰ ἱμάτια τὸ καλόν· καὶ ἡ σωμαστικὴ τὸ οἰκί-
 ῶν ἐνέξια θαυμασθῆται αὐτὸς ἢ ἀνεγκωμίαςτος πρὸς αὐτὸν.
 Τι τῶντων γένοιτ' ἂν κύβου πενέτερον τῷ μὲν ἐν ἐχούσῳ
 καλὸν οἰκίον, μὲν δ' ὁ δ' ἀνέσσειται ἐν τελευτῇ ἀπενεγκίῳ,
 ἀλλὰ τοῖς ἀλλοτρίοις καλῶπιζομένοισι πάσι. Ὀκείος γάρ
 ἡμῶν κῆρυξ καὶ πλοῦτος, οὐκ οἰκίετα, καὶ ἱμάτια, ἔτι
 ποῖ, ἀλλὰ ψυχῆς ἀρετὴ, καὶ πλοῦτος ἀγαθῶν ἐργῶν, καὶ ἡ
 πρὸς Θεὸν παρρησία. Πάλιν ἂν ἴδῃς ἕτερον πρῶτον ἀ-
 περριμμένον, κατὰ φρονέμενον, πενία συζῶντα, ἡ ταλα-
 νίζομενον παρὰ τῶν συγκαθημένων, ἐπαινεσθαι τοῦτον,
 καὶ γεγενεῖσθαι ἐπαινῶ τῷ πρὸς αὐτὸν, πρᾶνσις καὶ συμ-
 βολῇ χρυσῆς καὶ ἀγαθῆς πολιτείας. Καὶ λεγῶσι αὖτις
 καὶ ταλαίπωρ, εἰπεῖν ὅτι πάντων μὲν οὐκ οὐτὸ μὲν
 καριώτατ'· τὸν Θεὸν ἔχων φίλον, ἀρετῇ συζῶν, πλοῦ-
 τον κερταμένον· οὐδ' ἔστι ἐπιλειπόμενον, σωματικὸν
 ἔχων καθαρὸν. Τι γὰρ αὐτῷ βλάβη· ἐκ τῆς ἐνδείας τῶν
 ἐν τῇ γῇ χρημάτων, ὅταν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν τῷ οὐ-
 ρανῷ μετὰ κληρονομίᾳ ἀγαθὰ. ἂν οὕτως καὶ αὐτὸς φι-
 λосоφῆς καὶ ἄλλους παρ' αὐτοῦ, πολλὰ λήψῃ καὶ τοῖς ὁ-
 γον καὶ τῶν ἐπαινετῶν τὸν μισθόν, ἀμφοτέρω εἰς δόξαν Θεοῦ

οὐ ποίησας. Καὶ ὅτι οὐ μάτηρ σὲ ψυχαγωγῶ ταῦτα λέγων, ἀλλὰ μεγάλη τίς τοῖς οὕτω πῇ γνώμῃ δίκαιου μιλῶς κἀταίηται τῷ Θεοῦ τῶν ὁλων ἀμικθῇ, καὶ ἀρξή τις τὸ πρᾶγμα νεύομαις ἵνα τοιαῦτα ψυχῇ ἐὰν ποδὶ τῶν οὕτω ζώντων, ἀκουσόν τε φησὶν ὁ Προφήτης, καὶ πῶς ἐν τάξει κατορθωμάτων τίθησι, τὸ τούς πονηροὺς μιλῶν ἐξουθενῶν, καὶ τούς φοβουμένους τὸν Θεὸν δόξαζον. Μετὰ γὰρ τὸ καταλέγειν τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἢ μιλῶν τῷ Θεῷ πᾶσι τὸ Θεὸν τιμᾶν, καὶ εἰπεῖν οἷον εἶναι καὶ τὸν ἐν τῷ ἁγίῳ κατοικοῦντα σκηνώματι, ὅτι ἁμαρτοῦ καὶ ἐργαζομένου δικαιοσύνην, καὶ ἀπάνηρον, καὶ ὅσον προσέβη καὶ ἐπὶ αὐτῶν γὰρ ὅς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐπαύσατο ἵνα πλησθῇ αὐτοῦ κακόν, ἐπὶ ἡγαγὲν ἐξουθενῶν ἐν ὁπῶν αὐτῷ πονηροῦμεν. Τὸς δὲ φοβουμένους τὸν κύριον δόξαζει. Δεικνύς ὅτι καὶ ὅσον ἐν τι τῶν κατορθωμάτων ἐστὶ, τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ φρονεῖν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐπαινεῖν καὶ μακαρίζειν τούς ἀγαθούς, καὶ πάλιν ἀλλὰ χεῖν τὸ αὐτὸ ὅσον διηλῶν ἐλεγεν. Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμᾶται σαυροὶ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν. Ὅν ὁ Θεὸς ἐπαινῇ μὴ μέμψῃ, ἐπαινῇ δὲ τὸν ἐν δικαιοσύνῃ ζῶντα, καὶ ἡσυχός ἢ. Ὅν ὁ Θεὸς ἀποσρέφεται, μὴ ἐπαινέσῃς, ἀποσρέφεται δὲ τὸν ἐν πονηρίᾳ ζῶντα, καὶ πολλὴ ἢ προβιβέβηκεν πλοῦτον· ἀλλ' ἄντε ἐπαινῇς ἄντε ψέγῃς ἀμφοτέρω ὡς ὁ Θεὸς βούλεται ποιεῖν.

Ἔτι καὶ ἐγκαλέσαι εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ διεραπένουσαι εἰς δόξαν Θεοῦ, πῶς οὐκ αὐτῶν οἰκετῶν ἀγανακτοῦμεν πολλοί. Πῶς οὐκ ἔστιν ἐγκαλέσαι διὰ τὸν Θεόν; ἢ μεθύοντα ἴδους, ἢ κλέπτοντα, ἢ τὸν δικέτην, ἢ τὸν Φίλον, ἢ ἐτορμὴν τινὰ τῶν σοὶ προσκόντων, ἢ εἰς διαβολὴν ῥέχοντα, ἢ τῆς ψυχῆς ἀμελῶντα τῶς ἑαυτοῦ, ἢ ὀμνύντα, ἢ ἐπιπορκούντα,

ἐπιπορεύσθαι, ἢ φειδόμενον, ἢ γαυκίστον, καλῶς, ἢ
τίσιν, διορθῶσαι, καὶ ταῦτα πάντα ἐποικίσει διὰ
τὸ Θεόν. Ἄνεις σὲ ἀμαρτυροῦσά σοι, καὶ τί τῆς σὲ διὰ
πάντας ἐλαττοῦσά, σύγγνωθι, καὶ συνέγνωσθαι διὰ τὸν Θεόν.
Κυνὶ δὲ πολλοὶ τουναντίον παιδῶσι, καὶ ἡδὶ τῷ Φίλῳ καὶ
αὐτῷ τῷ δικίῳ. Ὅταν μὲν γὰρ εἰς αὐτοὺς ἀμαρτῶσι, πικρὰ
καὶ ἀσύγνωστοὶ γίνονται δικασταί, ὅταν ᾗ εἰς τὸν Θεόν ἐν
βρίχῃ, καὶ τὰς αὐτῶν ἀπολάβωσι ψυχὰς, οὐδένα πα-
ροῦσαι λόγον.

Πάλιν Φίλους παιδῶσαι χρὴ, διὰ τὸν Θεόν πείνομεν.
Ἐχθρὸς παιδῶσαι χρὴ, διὰ τὸν Θεόν πείνομεν. Καὶ πῶς οὖν
Φίλος παιδῶσαι διὰ τὸν Θεόν καὶ ἔχθρὸς; Ἄν μὴ τὰς φιλίας
ἐκείνας ἐφελκαμέμεθα, ὅθεν οὖν χιμῶτα λαβῶν, ὅθεν κων-
οῦσαι φραγίδας, ὅθεν προσάσας ἀνθρώπων τυχῆν,
καὶ ἐκείνους διμενόμεν καὶ ποιοῦμεν Φίλους, τοὺς δὲ κα-
κῶς ἡμῶν ἀντιθέμεθα τῇ ψυχῇ, συμβουλευσάμεθα
ἐξουσίᾳ, ἀμαρτανόουσιν ἐπιμνησάμεθα, πλημμελοῦντας ἐλεγ-
ξάμεθα, ὑποσκελισθῶντας ἀναρθῶσαι, καὶ συμβουλήν καὶ ευχαί-
ας δοῦναι, προσεγγίξωμεν τῷ Θεῷ. Πάλιν ἔχθρὸς ἔστι ποῦ
σας διὰ τὸν Θεόν, εἰς ἡδὲ τινὰ ἀκόλαστον, μικρόν, πονη-
ρὸν γέγοντα, δογματῶν ἀκαθάρτων πεπληρωμένον, ὑποσ-
κελίζοντά σοι καὶ πρὸς ἀπάτην, ἀπώσιν, καὶ ἀποσπῆ-
σθαι, καθ' ὅσον ὁ Χριστὸς ἐκέλευσεν. Ἐάν οὐ φθαλμὸς σὸν φη
σιν ὁ δεινὸς σκάνδαλόν σε, ἔφελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ
σὸν καλέων τὸν Φίλον ἐκείνους τὸς ἐν ὀφθαλμῷ τάξαι
ποθινόντας, καὶ ἀναγκάσας ἐν τοῖς βωγικοῖς πράγμα-
σιν, ἀποκόπῃν καὶ ἐκβάλλειν, ἢ πρὸς ἀπάτην εἰς τῇ
τῆς ψυχῆς σωτηρίᾳ ἡμῶν.

ματθ. 22.

ἢ συνλόγον κοινωνῶν, καὶ λόγον ἀποταίνης μακρόν
διὰ τὸν Θεόν καὶ ἡδὲ πείνομεν καὶ σιγῆς διὰ τὸν Θεόν
C 2 σιγήσῃ.

σίησιν. καὶ πῶς δὲ συλλογὴν κατανέμει διὰ τὸν θεόν;
 ἂν συγκαθελθῇ· τίσι, μὴδὲν πῶς ἰβωβικῶν διαλέξει
 πραγματῶν, μὴδὲ τῶν ἀπλῶς κηλικῶν καὶ ὁδῶν ἡμῶν προσ-
 κομίσαν, ἀλλὰ πῶς φιλοσοφίας τῆς ἡμετέρας, πῶς γέν-
 νης, πῶς βασιλείας οὐρανῶν ἀλλὰ μὴ τὰ πρῶτα καὶ ἀόνη
 τὰ, αἰοῦ τίς ἀρχὴς ἐπέβη; τίς πρὸ ἐλθὼν τῆς ἀρχῆς; τίς
 ἐν κερὶ ὁ δ' αἶνα ἰζημῶσαι; ποδὲρ ὁ δ' αἶνα ἐκέρδανε καὶ
 εὐπρωτάτῃ γέγονε; τί κατέλιπεν ὁ δ' αἶνα ὅδ' αἶνα
 τελευτήν; πῶς δὲ ὁ δ' αἶνα ἀπέτυχεν, εἰς τὴν πρῶτον τῶν
 κληρονομῶν ἐγγραφῆσθαι προσδοκήσας; καὶ πολλὰ ἕτερα
 τοιαῦτα. μὴδὲ τὰυτὰ μὴδὲ τὰ τοιαῦτα διαλεγόμεθα,
 μὴδὲ ἑτέρων λεγόντων ἀνεχόμεθα, ἀλλὰ σκοπῶμεν, τί
 ποιούσας ἢ τι λέγουσας εἰσι ἀρεταίαι θεῶν. Πάλιν δ' ὕμ-
 νησιν διὰ τὸ θεὸν ὑβρίζουσιν, λοιδοροῦμεν, μυρία
 πάγων κακῶν, ἀνφ' ἑνὶ γενναίως, καὶ μὴδὲν ἕμῃ βλάσφη-
 μου ἐφελέγκης, εἰς τὸν τὰυτὰ ποιούσας.

ὅντι, ὑπαινέσαι δὲ καὶ φέσαι μόνον, οὐδὲ ἔνδοξον μέναι καὶ
 ἐξελθεῖν, οὐδὲ φθίγγεσθαι καὶ σιγῆσαι, ἀλλὰ καὶ κλαῦσαι
 καὶ λυπηθῆναι καὶ εὐφρανθῆναι ὅσον εἰς δόξαν θεῶν.

Ὅταν γὰρ ἰδοῖς ἢ ἀδελφὸν ἀμαρτάνοντα, ἢ σαυτὸν
 ἢ ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων παραπεισόντα, εἴτα σεναξας καὶ λυπηθεὶς,
 ἐκέρδανες ἀπὸ τῆς λυπῆς σωτηρίαν ἀμεταμέλιτον, κα-
 θαρσύνῃς ὁ παυλῶ φησί. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λυπη σωτηρία
 ἢ ἀμεταμέλιτον ἐργάζεται. Ἀν' ἰδοῖς ἐνδοκίμουντα ἕτερον,
 εἴτα μὴ βασκάνης, ἀλλ' ὥς ἐπὶ οἰκείῃς ἀγαθῶν, εὐχαρι-
 σης ὅδ' εἰδὼν, ὅδ' ποιήσαντι λαμπροῦ σου τὸν ἀδελφόν,
 καὶ τῆς χάριτος ταύτης πολὺν ἔλαβες τὸν μισθόν. Τι γέ-
 νοιτ' ἂν εἰμὶ ἐπεὶ μοι τῶν βασκάνων εὐαισιότερον ὅταν
 εἶδῃ καὶ χαίρειν καὶ κερδαίνειν διὰ τὴν χάριν, αὐτοῖς
 καὶ λυπῆσθαι αἰσθάνονται μᾶλλον ὡς ταῦς τῶν ἑτέρων ἐνδο-
 κημῶσι,

κινήσει, ἢ μετὰ τῆς λύπης ἐτι ἢ κόλασιν ἐπιπαθεῖ
παρὰ τὸ θεῶν, ἢ τιμωρίαν ἀφ' ἑαυτοῦ.

Καί τι χρὴ λέγειν ἐπαίνους ἢ φόβους ἢ λύπας ἢ χα
ραί, ὅπουγε ἢ ἀπ' ἑν' μικροτάτων αὐτῶν ἢ ἐντελεσμάτων
πραγμάτων, τὰ μέγιστα δὲ καρπώσαθ', ἀν' διὰ τὸν
θεὸν αὐτὰ ποιῶμεν. Τι γὰρ τ' κερταθ' ἐντελεστον; Ἀλλ'
εἰς ἢ τὸ τοιοῦτον ποιεῖται διὰ τὸν θεόν. ὅταν γὰρ μὴ τὴν κό
μην διαδῆς μὴδὲ καλλωπίσης τὴν ὄψιν, μὴδὲ πρὸς δέ
λυσιν ἢ ἀπάτην τ' ὀρώτων σκεπὴν κατ' ἀκοσμήσεις, ἀλλ'
ἀπλῶς, ἢ ὡς ἔτυχε, ἢ ὅσον ἡ χρεία ἀπαιτεῖ μόνον, διὰ
τὸν θεόν ὅσον ἐποίησας, ἢ πάντως ἔξεις τὸν μισθόν ὅτι
ἐπιθυμῶν ἐκόλασας πονηρῶν, ἢ φιλοφρονέων ἀκαίρων
ἐνέκοψας. Εἰ γὰρ ὁ πόνηριον ψυχῶν μόνον δοῦς διὰ τὸν
θεόν ἐκείνους ἀνθρώπων κληρονομήσει, ὁ πάντῃ ποιῶν διὰ
τὸν θεόν, ἐνόνεισεν πόσης ἀπολήνεται τῆς ἀμειβῆς.

Εἰς αὐτὸν διὰ τὸν θεόν, αὐτὸν διὰ τὸν θεόν.
ὡς δὲ βλέπων διὰ τὸν θεόν ἢ βλέπων; ὅταν μὴ
πρὸς πονηρίαν τρέχῃς, ὅταν μὴ περιγάζῃς τὰ ἀλλοτρίε
κάμῃ, ὅταν προΐδῃς γυναῖκα ἀπαντῶσαν, χαλινώσῃς
τὸν ὀφθαλμόν, ταχίσῃς τὴν ὄψιν τοῦ τ' θεοῦ φέβῃ, διὰ
τὸν θεόν ὅταν τὰ μὴ πολυτελῆ ἢ μαλακωτέρουσ ἡμῶς
ποιῶμεν, ἀλλὰ τὰ δυνάμενά ἡμᾶς σκέπῃ, τὰ ἅπαντα περὶ
βαλῶμεθα μόνον, εἰς ἢ μέγιστον ὑποδήματα ὅσον ἔξα
γαγὼν τὸν μόνον. Καί γὰρ πρὸς ὅσον βλακείας ἢ ἀσω
τίας ἐξωλίδου ὡς ἢ τὰ ὑποδήματα καλλωπίζων καὶ
πάντοθεν αὐτὰ ποικίλει, οὐκ ἔστιν ἢ τὰς ὀφθαλμοῖς ἔτρεται,
ὅπου ψυχῆς ὅσον ἀκατάσταν ἢ διεσπασμένης. Εἰ γὰρ ἢ
ἀντὶ μικρὸν εἶναι δοκεῖ ἀλλὰ μεγάλης ἐφαθείας δ' αἰγμάτων
ἢ ἐλεγχῶ ἀντὶ ὅσον ἢ ἐπ' ἀνθρώπων ἢ γυναικῶν.
ἔξεις τῶν ἢ ὑποδήμασι χεῖρ διὰ τὸν θεόν, ὅταν

πανταχὲ τὴν χρείαν ἐπιζητούμεν, καὶ ὅτῳ μέτῳ τῆς ἀπὸ
λαύσεως ποιῶμεθα. Καὶ οὕτως διὰ βασιλείας καὶ δι-
ασολῆς ἐστὶ τὸν Θεὸν δοξάζειν, ἀκούσαντες τί φῶσι σοφὸς τις
ἐκείνῳ. Ἐκείνῳ Στωικισμὸς ἀνθρώπων, καὶ γέλως ὁ δ' ὄντων, ἡ βῆμα πρὸς
δύω, ἀπὸ γέλωτος τὰ πρὸς αὐτὸν. Ὅταν γὰρ κατὰ σαρκὶν
ἡ σεμνοτιᾶ ᾖ γέμοντες, ἡ πολλὴν πανταχόθεν ἐπιδο-
κνύμενοι τὴν σαφροσύνην φαίνωμεθα, ἡ ἀπὸ φιλοῦς τῆς
συνήχειας, ἡ ἀπὸ τῆς ἡλικίας, ἡ ὁ ἀκόλας, καὶ ὁ βορυβόδης,
τὸν τοιοῦτον ἰδὼν δαυμάσεται, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀναιδετὸς
τῶν ὧν.

Καὶ γινώσκω ἀγνώμεθα, διὰ τὸν Θεὸν ὅτῳ ποιῶμεν,
ἵνα σωφρονώμεν, οὐκ ἵνα τὴν ὁυσίαν ἐμπορώμεθα ἔργα
σώμεθα, ψυχῆς εὐγένειαν ἐπιζητούμεν, μὴ χρεμάτῳ πρὸς
οὐσίαν, μὴ δὲ προζόντων περιφάνειαν, ἀλλὰ ὅπως ἀρε-
τήν, ἡ ἐπιείκειαν σωεμποροῦν τοῦ βίου λαμβάνωμεν, ἐν
καταστάσει κοινῶν.

καὶ τί δ' αὖ πάντα λέγειν. Ἐξέστι γὰρ ὑμῖν λοιπὸν
ἐκ τῆς εὐμελείας, ἵνασον ἐφοδύειν τῆς γινωσκῶν καὶ πρὸς
τομῶν, καὶ πάντα διὰ τὸν Θεὸν ποιῶν. Καὶ καθάπερ
οἱ ἐμποροὶ περιπλέοντες τὸ πέλαγος, καὶ εἰς πολλὰ ὀρμί-
ζοντες, τὸ πρότερον ἀποβαίνοντες τὸ λιμὲν, ὁ δὲ εἰς τὴν
ἀγορὰν ἀναβαίνουσιν, ἕως ἂν πύθῃται, οὕτως καὶ ἡμεῖς
τῆς ἀπὸ τῆς εὐμελείας οὐσίᾳ καὶ οὐ μὴδὲν μὴτε πρᾶξις, μὴτε
ἡπὶς, ἀν' ἡμῶν καὶ ἔχει τὸ ἥν' ἑαυτοῦ. Καὶ μὴ μοι λέγε,
ἵνα τὸ δυνατὸν ἀπαντᾷ διὰ τὸν Θεὸν ποιῶν, ὅταν γὰρ
ὑπὸ δέοις, καὶ κατὰ, καὶ ἡμῶν σοφίᾳ, καὶ βασιλείᾳ, καὶ ὀφεί-
ῃς ἡμῶν, καὶ συνείδησι, καὶ ἡσυχίᾳ, καὶ ἡσυχίᾳ, ἡ σπου-
δαίᾳ, ἡ ἐπαινοῖς, ἡ φόβῳ καὶ ἐγκρίσει, καὶ φιλοῖα, καὶ
ἐχθρῶν, δύνανται διὰ τὸν Θεὸν γίνεσθαι. τί δὲ λοιπὸν ὁ
μὴ δύνατον γένεσθαι διὰ τὸν Θεὸν ἀν' ἡμῶν; **Τι δὲ σμ-**
φύλακτος

φύλακ᾽ ἄλλον· οὐ πάντων βί᾽ ὁ πιοκρότατ' ἐναί
 δοκᾷ· ἀλλ' ἔφεσι τῷ ἐσολομῶν κηκεῖθεν κερδ' ἄναι, ὅταν
 τ' διεσπῶν φείδῃται, ὅταν τὸς ἀδίκους ἐμβελήματα
 θεραπεύῃ, ὅταν μὴ θεραπεύῃται τὰς ἀλόφειλτα συμφο-
 ραῖς, ὅταν κοινὸς πρόκειται λιμὴν τοῖς διεσπῶν ἀπασιν.
 Οὕτως ὁ δεσμοφύλαξ ἐσώθη ὁ ὡδ' Πάυλα. ὅθεν δ' ἄλλοι, Γράφ. 15
 ὅτι παντ' ἀφ' ἑμ' δελωμεν, δυνάμει πραγματευομένη.

Τί φόνος χαλεπώτερος· εἰπέ μοι. Ἀλλ' ἐδωκέν μοι ποτὲ
 δικαιοσύνην τικᾶν τῷ ποιήσαντι ἴδω τὸ τέλος.
 Τοῦτο δὲ τὸ διὰ τὸν θεὸν τι ποιᾶν. Καὶ πῶς ἐδωκέν
 μοι δικαιοσύνην ἐργασάσθαι φόνον· οἱ μαθόντες ποτὲ
 βυλομῶν τὸν θεὸν ἐκπολεμῶσαι τοῖς ἰσθμίοις, καὶ ταῖς
 τῆς προσδοκῆς αὐτῶν πόρεσι, ἐκ τῆς ἐνείας αὐ-
 τόντος ἀποσερήσαντες τὴν διεσπῶν, κηρασκαλῶν αὐ-
 τῶν, τῶν σπῶν πῶς προσήσαντες, ἐδωκέν αὐτῶν,
 καὶ εἰς ἀπορρίψαν ἡγάγον, εἰς ἐκείνην εἰς ἀσέβειαν. Τὸτο
 ἐδωκέν ὁ φινέος μετὰ χερσὶν αὐτῶν· ξίφος, καὶ πορνείας
 διὸ κατὰ λαβὼν ἐν αὐτῇ τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀφοτόρως ἐξέκ-
 ησε, καὶ ἐκσε τὴν θεὸν τὴν ὀργὴν ἀπὸ τῆς γνώμης, καὶ τὴν
 μὲν γενόμενον, φόνον ἡμῶν, τὸ δὲ κατὰρθεῖν ἐκ ἐκείνου,
 σπῶν καὶ τὴν ἀπολλυμένων ἀπάντων. ὅθεν καὶ δικαιοσύνην
 ἡνεγκεν τῷ ποιήσαντι, καὶ ὁ μόνον δὲ ἐμίανει τὰς χεῖρας,
 ἀλλὰ καὶ καθαρωτέρως ἐργασάσθαι φόνον ἐκείνου, καὶ μά-
 λα ἐκότως. Οὐ γὰρ τὸς ἀναίρεθ' ἐκείνου μισῶν, ἀλλὰ τὴν
 λατῶν φειδόμενον ἴδω ἐργασάσθαι. Ἀπὸ τῶν διὸ, καὶ
 ἴσασσι μυριάδας ἀπείρους. Κατά τῃ γὰρ ἰσθμίου ποῖσι
 τὰ σσηπτοτα τὰ μελῶν ἐκτεμνοῦντες, ὁλοκληροῦν σαῖς
 τὸ σῶμα, οὕτως κακῶν ἐπίοισι. Διὰ τὸν φινέος ὁ φιλ-
 μός· ἔστι φινέος καὶ ἐξιδάσθαι, καὶ ἐκδοῦναι ἡ θραύσις, καὶ
 ἀλογιστὴν αὐτῶν εἰς δικαιοσύνην, εἰς γενεάν καὶ γενεάν εἰς
 τὴν

καλ. 91

τῷ αἰῶνι. Ἀθάνατος οὐκ ἔστι μνήμη μένει τῷ πατρὶ
δοῦματι.

Ἄλλοι ἔτι οὐκ ἠνέκασι καὶ προσέκρυσσε τῷ Θεῷ, τὸς
τοῦ αἰῶνος μὴ ποιεῖν τι διὰ τοῦ Θεοῦ. ὁ φαρισαῖος λέγει.
Ἄλλ' ὡς περὶ ὁ φονεὺς φόνου ποιῶντας ἐνδοκίμουν, οὕτως,
καὶ οὗτος ὁ πᾶς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ πᾶς τὴν γνώμην μεθ'
ἡς ἠνέκασι, προσέκρυσσε καὶ κατέπεισε. Οὕτως ὅταν μὴ
διὰ τοῦ Θεοῦ γίνῃται, καὶ πνευματικὸν ἢ τὸ γνωμένον
τὰ μίσητα βλάπτει τὸν ποιῶντα· ὡς περὶ οὕτως ὅταν
οὐκ ἐν Θεῷ γίνῃται, καὶ βλαπτικὸν ἢ τὸ γνωμένον, τὰ μί
σητα ὠφελεῖ τὸν μετὰ φιλοθεῶν ποιοῦντα γνώμης. Τι γὰρ
φόνος χάριτος καὶ χαλεπώτερος; ἀλλ' ὁμοῦς δικαιοῦς ἐργά-
σασθαι τοῦ τολμησάντα. Ποικὺν οὖν ἔφομεν ἀπολογίαν ἡμῶς
οἱ λέγοντες, ὅτι ὁ δυνάστης πάντοθεν κερδαίνειν, καὶ πάν
τα διὰ τοῦ Θεοῦ ἐργάσασθαι, ὅταν ἐν ἑαυτῷ τίς καὶ ἀπ' φόνου
κερδαίνει.

Ἄν ἐβλάμεν προσέχειν διαπαντός τῷ Θεῷ, τὸν πνευ
ματικὸν τῶν ἡμῶν ἐμπορευσομένην πραγμασίαν, καὶ περὶ
αὐτῶν τι, καὶ ἀπ' αὐτῶν δέει, οὐρ ὅταν μὴ πλείον τῆς νου
μοσιολογίας ἀπαίτομεν τιμῆς, ὅταν μὴ τὴν καὶ τῆς σε
νοχαρίας πρὸς ἡμῶν, καὶ τότε τοῖς δεισιπλοῦσι μετὰ δόξας
μεν. ὁ γὰρ τιμωλὸς οὐ σίτην φασὶ δημοκράτῃ.

Παροιμία

Καὶ τί γὰρ καθ' ἑκάστου λέγειν; Δεῖον δὲ ἐν ὑπο
στάσει, τὸ πᾶν συλλαβεῖν. Καθὰ περὶ γὰρ οἱ οἰκοδό
μοι, ἐπειδὴ μὲν ἑκάστου ἐργάζονται, ἀπ' ἑαυτοῦ τεινάζουσιν
ἀπ' ἑαυτοῦ εἰς ἑαυτοῦ, οὕτως ὁ φονεὺς τὴν οἰκοδομίαν,
ὥστε μὴ ἀνώμαλον αὐτῷ γενέσθαι τὴν ἐπιφάνειαν, οὕτως δὲ
καὶ ἡμεῖς, ἀντὶ ἀπαρτίς τὸ ἔργον ὡς τεινάζουσιν τὸ λέγον.
ἔτε ἐδιδίξε, εἴτε πίνετε εἴτε τῷ ἑτέρῳ ποιεῖτε, πάντα εἰς
δοξαίαν ποιεῖτε. Ἄντε ἐν ἡμέτερον, ἀντε ἐν ἡμέτερον,
ἐν ἡμέτερον,

ἐγκαλῶμεν, ἅντ' ἐ συγχινώσκωμεν, ἅντ' ἐ παυνῶμεν, ἅντ' ἐ
 ψέγωμεν, ἅντ' ἐ εἰσώγωμεν, ἅντ' ἐ ἐξίγωμεν, ἅντ' ἐ παλαῶμεν, ἅν
 τε αγορεύωμεν, ἅντ' ἐ σιγῶμεν, ἅντ' ἐ διαλεγώμεθα, ἅντ' ἐ ἄλ
 λοότιον περὶ ἡρώμεν εἰς δόξαν θεῶ πάντ' αὖ ποιῶμεν.
 Καὶ μή τι εἰς δόξαν θεῶ γίνῃ, μήτε γινέσθω, μήτε λε
 γέσθω παρ' ἡμῶν. Ἀλλ' ἀντὶ βακτηρίας μεγάλης, ἅντ' ἐ
 ὁπλιν, καὶ ἀσφαλείας, ἀντὶ θησαυρῶν ἀφάτων, ἔπουπόρ
 ᾱμεν, καὶ ῥῆμα ὅσ' ἐαυτ' ἡδύφρωμεν, ἐγγράψαν
 τες τῇ διανοίᾳ, ἵνα πάντ' αὖ εἰς δόξαν θεῶ ποιήσῃς, καὶ
 ἐπόντες, καὶ πραγματεύσασμενοι, τῆς παρ' αὐτ' τυ
 χῶμεν δόξης, καὶ ἐνταῦθα καὶ μετὰ τὴν ἐντεῦθεν
 ἀποδουλίαν. Τούτ' οὖν γὰρ δόξαζόντας με
 δόξασθω φησὶ. Μὴ τῶν ῥημάτων
 σιν ἄλλὰ καὶ διὰ τῶ
 πραγματῶν αὐτῶν
 δόξαζόμεν
 σιωπῇ
 χῶς. Ὅτι αὖ
 τῷ πρέπει ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

εἰς τὸ βῆτόν τοι Ἀποστόλου, περὶ δὲ τῶν κικαι
 μόνων, ὃν θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελ-
 φοί, ἵνα μὴ λυπῆσθε· καὶ εἰς
 τὸν ἰώβ καὶ τὸν
 Ἰεραάμ.

α. Θεσσαλον. δ.

Λυκ. ις.

Μίερας Τίσαρας ἀναλώ-
 σαμεν τὴν κτλ τὸν Λάζα-
 ρον πᾶβολὴν ὑμῶν ἐξη-
 γούμενοι, τὸν θησαυρὸν
 ἔξαντλωσας, ὃν ἐνρήκα-
 μεν ἐν ἡλκαμλίῳ κείμεν)
 σώματι· θησαυρὸν οὐκ ἐχού-
 σιον καὶ ἀργύριον καὶ λί-
 θους ἔχοντα πολυτελεῖς,
 ἀλλὰ φιλοσοφίαν, καὶ ἂν

δρῶσαν, ὑπομονὴν, καὶ καρτερίαν πολλήν. Καθὰ πόρ γὰρ
 ὡς τὸ αἰδοῦν θησαυρῶν τοῦτο συμβαίνει, τίς μὲν ἐπι-
 φάνειαν ἀκάνθας ἔχειν καὶ βιβόλους ἀπλῶς, καὶ γῆν βα-
 χυτόραν, εἰ δ' ἐτις καὶ τοιαύτη διασκέψει πολὺς ὁ πλεόν-
 φαίνε· ὅτω δὲ καὶ ὡς τὸ Λαζάρου σωθεῖσθαι, ἂν ὅθεν
 βαύμας, καὶ ὡς τὸ πλεόν- ἀφάτω, πᾶσι μὲν τὸ σῶ-
 μα, ἀλλὰ γενναῖα ἐξ ηγενοῦν καὶ ψυχὴ, ἐπὶ Ἀποστολι-
 κόν ἢ ἴδιον ἐκείνο πληροῦσθαι ὡς τὸ. Ὅσον ὁ ἔξω αὐ-
 θρωπὸς διαφθείρεται, τοσούτου ὁ ἐντὸς ἀνακαίνεται. Καὶ
 ἐνῆν μὲν καὶ τήμερον εἰς τὴν αὐτὴν πᾶβολὴν εἰπεῖν,
 καὶ πρὸς τὰς αἰρέσεις μαχίσασθαι, τὰς τὴν παλαιὰν
 διαβάλλουσας, τὰς τῶν πατριάρχων καὶ ηγενοῦντας τούτους
 κατὰ τὴν δημιουργὸν τῶν ὅλων Θεὸν τὴν γλῶτταν ἡκουσῶ-
 τας·

β. Κορ. δ.

τας, ἀλλ' ἵνα μὴ προσκορὴς ἡμῖν ὁ λόγος· γέννηται, τῆς
 ὡς ἔφερον ταμεινόμενοι καιρὸν τῶς ἀγῶνας, φέρε πρὸς
 ἄλλην ὑπόθεσιν τὸν λόγον ἀγάγωμεν. Ἐπεὶ καὶ ῥάπειρα
 μοι οὐκ ἔστι μὲν οὐκ ἔστι κέρων ἐν ἰσθμῶν, αἱ δὲ ποικίλαι τῇ συ-
 νεχίᾳ διαγέρονται πλὴν ὄρεται. Ἰν' οὖν καὶ τῇ ἀκροῇ
 σίως ὅσον γέννηται, πρὸς τὸν μακάριον Παῦλον διὰ μακρῶ
 ἔχοντος τῆμερον ἐπαυλῶμεν. Καὶ γὰρ εἰς ἑκατέρω
 ἡμῖν τῆμερον τὸ χωρίον ἀνεγνώθη τὸ ἀποστολικόν, καὶ
 σωωδ' αἰσῶται τοῖς πρώτοις λεχθεῖσι τὰ ῥηθισόμενα. Ἡκὶς
 σάξει τάνωτον τοῦ Πάυλου σήμερον βοῶντες καὶ λέγοντες,
 ποῦ δὲ ἦν κεκοιμημένων ὃν θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἵνα μὴ
 λυπῶνται ὡς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Ἐκείνη ἐν-
 αγγελικὴ νευρὰ ἡ ἔλαξας, οὗτος ἀποστολικὸς ὁ φθόγγος
 ἀλλὰ μία ἡ συμφωνία. Καὶ γὰρ καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ πρᾶξι,
 πολλὰ ποῦ ἀναστάσεως καὶ ἦν ἐκεῖ δικαστηρίων ἐφίλοσο-
 φήσασκεν, καὶ νῦν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμᾶς ὑποθέσιν ὁ λόγος
 ἦγαγε πάλιν. Ἦδε εἰ καὶ ἀποστολικὸν ἀνορύττομεν χωρίον,
 ἀλλὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἐνταῦθα θεσπεσίως ἐνρήσομεν. Καὶ
 γὰρ καὶ τότε ὁ λόγος ἡμῖν ἅπας ὅσον παιδεύσαι τοὺς
 ἀκροατὰς ἐπαυδίε, μηδὲν τὸ παρόντες εἰς τὰ λαμπρὰ
 νομίζοντες εἶναι πράγματα, ἀλλὰ πρὸς τὸν προῖναι ταῖς
 ἐλπίσιν, ὅτι τὰς ἐκεῖ ψήφους καὶ ἐκείνῃ ἐννοεῖν τὴν ἡ-
 μέραν, καὶ τὸ φοβερόν κριτήριον, καὶ τὸν ἀπαλόγιτον δι-
 κασίῳ. Ταῦτα καὶ ὁ Παῦλος διὰ τῶν ἀνεγνωσμένων
 ἡμῖν συμβουλευῶν τῆμερον, ἀλλὰ προσέχετε. Περὶ δὲ τῶν
 κεκοιμημένων ὃν θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ἵνα μὴ λυ-
 πῶνται ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πι-
 στεύομεν ὅτι Ἰησοὺς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ Θεὸς
 τὸς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀβείβητον ἀνέστη.

Τὸ το πρῶτον αἶμα ἐπιστήματα· ἐξέτασαι, τὸ δὲ πρῶτον

ἔται μὲν πρὸς τὸν Χριστὸν διὰ τὴν καλῶς, θάνατον καλῶς, τὸν
 ἐκάνον θάνατον, ὅταν δὲ πρὸς τῆς ἡμετέρας τελειώσῃ
 κοίμησιν αὐτὴν καὶ θάνατον ὀνομάζω. οὐ γὰρ ἔπειτα πρὸς
 τὸν ἄποθάνοντίν, ἀλλὰ τι πρὸς τὸν κοιμηθέντίν· καὶ
 πάλιν, οὕτως ὁ Θεὸς καὶ τὸς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ
 ἄξει σὺν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔπειτα τὸς ἀποθάνοντας, καὶ πάλιν,
 ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν πρῶτην τὸν κυ-
 ρίου, ὃ μὴ φθάσωμεν τὸς κοιμηθέντας. Καὶ εἰς ἐνταῦθα
 ἔπειτα τὸς ἀποθάνοντας, ἀλλὰ τρίτον μνημόνευσας, τὸ
 τρίτον κοίμησιν τὸν θάνατον ὀνομάσει, πρὸς τὸν Χριστὸν
 οὐκ οὕτως, εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε, καὶ οὐκ εἰ-
 περ κοιμήθη ἀλλὰ ἀπέθανε. Τὴν οὖν ἐνέκερ τὸν μὲν τὸν
 Χριστὸν θάνατον ἐκάλεσε, τὸν δὲ ἡμετέρον κοίμησιν. οὐ
 γὰρ ἀπλῶς οὐδὲ πρῆργως ταυτὴν κέχρηται τὴν λέξιν τῇ
 πρᾶγμα, ἀλλὰ σοφόντι καὶ μέγα κάτασκευάζων. ἐπὶ
 μὲν γὰρ τοῦ Χριστοῦ θάνατον ἐκάλεσε, ἵνα τὸ πάθος
 πιστώσῃται, ὡς δὲ ἡμῶν, κοίμησιν ἐκάλεσε, ἵνα τὸ ὀ-
 ρύνειν πρᾶμυνήσῃται. Ἐνθα μὲν γὰρ προεχάρησεν ἡ
 ἀνάστασις, θαρσύνει καλῶς θάνατον, ἐνθα δὲ ἐν ἐλπίσιν ὅτι
 τὸ πρᾶγμα, κοίμησιν καλῶς, καὶ δι' αὐτῆς πρᾶμυνόμεν
 τῆς προσηγορίας ἡμᾶς, καὶ χρεῖας ὑποτένων ἐλπίδας.
 Ὁ γὰρ κοιμώμενος ἀναστήσεται πάντως, καὶ εἰς ἄλλον
 ὅτι θάνατος, ἀλλ' ἢ ὑπὸ μακρὸς.

Μὴ γὰρ μοι εἴπωσι, ὅτι οὕτως ἀκούει, οὕτως φέρεται
 οὕτως ὁρᾷ, οὕτως αἰσθάνεται ὁ τέλει ἡλικίᾳ, εἰ γὰρ οὐ κα-
 θένδων. εἰ δὲ καὶ τὴν καὶ θαυμασὸν εἰπῶν, τὸ μὲν καθένδον
 τὸ, καὶ ἡ ψυχὴ πῶς καθένδει, τοῦ δὲ τελειότητος,
 οὐκ οὕτως ἀλλ' ἐξηγορεῖ. Ἀλλ' ὁ τελειότητος σήπεται
 καὶ διαφθείρεται φθορὰ καὶ κίνιστος γίνεται καὶ τέφρα. καὶ
 πᾶσι αὐτοῖς ἀγαπῆτε; δι' αὐτὸ μὲν οὖν εἰς μάλα χαίρει
 δ' αἰ.

δ' αὖ, καὶ γὰρ οὐκ ἴαν τις μέλων οὐκοδομῶν καταρθεῖται
 ἢ πελαγαίῳ γενωθῆναι, ἐκβαλὼν πρῶτον τὸς οὐκωπίας,
 οὕτως καὶ αὖτις τὴν οὐκίαν, ἢ ἀνοικοδομῶν λαμπροτέρων,
 ἢ τὸς οὐκωπίας δ' οὐκ ἴαν τὸ γινόμενον, ἀλλὰ ἢ ἐν φρά-
 νει πλοῦν. οὐ γὰρ τῇ καθαίρεισσι προσέχουσιν τῇ ἐλεπό-
 μων, ἀλλὰ τὴν μέλυσαν οὐκοδομῶν φαντάζονται τὴν
 δ' ἐλεπομένην. οὕτως δὲ ἢ ὁ θεὸς ποιεῖν μέλων, καὶ α-
 λυεῖ ἡμῶν τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἐνοικῶν ἐν αὐτῷ ψυχὴν
 ἐξάγει πρῶτον, καθάπερ ἐξ ἐκείνης τινος, ἵνα λαμπροτέρων
 αὐτῶν οὐκοδομήσας, μετὰ πλοῦν αὐτῶν διαφύσας εἰσαγα-
 γέτω. Μὴ τοίνυν τῇ καθαίρεισσι προσέχωμεν, ἀλλὰ τῇ
 μέλυσιν λαμπροτέρις. Πάλιν ἀνδριανῆς τίς ἐχων ἰὼν
 χρόνῳ διεφθαρμένον, ἢ πολλὰ τῶν μερῶν ἀποτεθλασμέ-
 νον, σωρὶ βίβας αὐτὸν εἰς χωνεύτηριν ἐμείλει, ἢ τήξας
 αὐτὸν ἀκρίβως, οὕτως λαμπροτέρου ἀποδείξωσιν. ὥστε
 οὐκ ἢ ἐν τῷ χωνεύτηρι σωτηρίᾳ οὐκ ἀφανισμός ἀλλὰ
 ἀνακαίνισμός ἐστι τῷ ἀνδριανῆς ἐκείνου, οὕτως ἢ τῶν ἡμε-
 τέρων σωμάτων ὁ θάνατος, οὐκ ἀπόλειπαι τίς δὲν ἀλλὰ
 ἀναγέννησις. Ὅταν τάνυν ἴδῃς κατὰ πόρην ἐν χωνεύτηρι
 κατὰ ζῆτον ἡμῶν τὴν σάρκα ἢ σπικωμένην, μὴ σῆς με-
 ρὶ τῆς ὀφείας ταύτης, ἀλλὰ τὴν ἀναχώνουσιν ἀνάμειν,
 ἢ μὴ δὲ τῷ μέβῳ ἀρκεθῆς τότῳ ἀλλ' ὡς τὸ πρότερον
 πρόσθε τῷ λογῶν. Ὁ μὲν γὰρ ἀνδριανῆς τοιοῦτος χαλκοῦ
 ἐμβολῶν σῶμα, δ' χρυσῶν ἢ ἀδάμαντος σοὶ ἀποδείξωσι
 τὸν ἀνδριανῆς, ἀλλὰ χαλκοῦ ἐργάζεσθαι πάλιν. Ὅδὲ
 θεὸς οὐ οὕτως, ἀλλὰ πῆλιν καὶ θνητῶν ἐμβολῶν σῶμα,
 χρυσῶν ἢ ἀδάμαντος ἀπὸ ἰδῶσι σοὶ τὸν ἀνδριανῆς.
 σφαγρὸν γὰρ ἢ γῆ διεσπασμένη τὸ σῶμα ἢ ἐπὶ κρηρῶν, ἀφθα-
 ρτον ἢ ἀκρηρῶν ἀποδείξωσι τὸ αὐτὸ. Μὴ τάνυν ἴδῃς,
 ἐκείνου τὸν μεμνησῆς τὸς ὀφθαλμοῦς, τὸν ἀφανοῦ καί με-

νομ, ἀλλὰ τὸν ἀνιστάμενον, τὸν ἀπολαμβάνοντα δόξαν
ἐξ ἑαυτοῦ καὶ φρικώδη καὶ θανατηφόρον, καὶ ἀπὸ τῆς πί-
στεως ὁφείας, πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα μετάγαγε τὴν
λογισμὸν.

Ἀλλὰ σωθήσεται ἐπιζητεῖς, καὶ διὰ τοῦτο ὁ δούλη καὶ θρη-
νῆς; καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον; Εἰ μὴ νυμφίω τὸ θυγάτριον
ἐλπίσῃ, ἔντα λαβὼν εἰς μακρὰν ἐκείνῳ ἀπέλθοι χώραν,
καὶ καλῶς πράττειν διατελοῖν, μηδὲν ἡγεῖσθαι διενὸν τὸ
γεγονηκός, τῇ τῆς ἐνπραγίας φήμῃ, παραμυθεῖσθαι τῆς
ἀποδομίας τὴν ἀθυμίαν, ἔνταυθα δὲ οὐκ ἀνθρώπου
ἐστὶ σωδ' ἔχον τινὸς ἀλλ' αὐτῷ τῷ διαπύτου λαβόντι
τὸν προσήκοντα, ἀλγῆν καὶ ὁδύρεσθαι.

Καὶ πῶς οἶόντε φησὶ μὴ ἀλγῆν ἀνθρώπου ὄντα; Οὐδὲ
ἐγὼ τοῦτο λέγω, οὐδὲ τίς ἀθυμίαν, ἀλλὰ τὴν ἐπίτασιν
τῆς ἀθυμίας ἀναιρῶ. Τὸ μὴ γὰρ ἀθυμεῖν, τῆς φύσεως,
τὸ δὲ πέρα τῷ μέτρῳ τοῦ ποιῆν, μανίας καὶ πᾶσαι
σύνησιν καὶ γυναικῶδους ψυχῆς. Ἀλγιστον, δ' ἀκρυστον,
ἀλλὰ μὴ ἀποδυνάμεισθαι, μηδὲ δυσχεράνησιν ἐυχάρισ-
τον τῷ λαμβάνοντι, ἵνα κοσμήσῃς τὸν ἀπελθόντα, ὃ λαμ-
πρὰ ταῦτα αὐτῷ συμπεμψῇς ἐντάφια. Ἄρ μιν γὰρ
δυσχεράνησιν, καὶ κένον καὶ κενότατον, ὃ τὸν λαβόντα πᾶ-
ξιν, καὶ σπαντὸν κατέβλαψας. Ἄνδ' ἐυχάριστος, καὶ
κένον ἡσύχησας, ὃ τὸν λαβόντα ἐδόξασας, ὃ σπαντὸν
ὠφέλησας. Δάκρυστον ὡς ὁ διαπύτης σὲ τὸν Λάζα-
ρον μετὰ τιθεῖς ἡμῖν ὃ κένονας ὃ ἔχοντος ἀθυμίας, οὐ
ἐπὶ τῷ λαβόντι οὐδέ. Οὕτως ὁ παῦλος ἔπει. Περὶ δὲ τῆς
κεκοιμημένων φησὶν, ἐν δέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἵνα μὴ λυ-
πῶσθε ὡς ὃ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Λυπῶν φη-
σὶν, ἀλλὰ μὴ ὡς ἔλην ὁ ἀπογινώσκων ἀναστάσεως, ὃ
ἀπελπίζων τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Ἀιχύνεται πιστεύον
τις

α. β. γ. δ.

Τὴ δ' ἐνυδρίῳ διὰ τῆς ἀγορᾶς, χερσὶς γυναικῶν ὁρᾶν ἀρχὴ
 μοῦσαι, τρεῖς τιλομένης, βραχίονας τιμονίαις,
 πρὸς ἀπὸς τοῦ μῦθου, ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἑλλήνων
 ταῦτα γινόμενα. Τί γὰρ οὐκ ἐρῶσιν ἐκείνοι, ἵνα δ' ἀβιγγοῦν
 τὰ ποδὶ ἡμῶν, οὐτοί εἰσι, οἱ ποδὶ ἀνακασίως φιλοσοφῶν
 τῆς πάντης; ὅν γὰρ συμβαίνει τοῖς δόγμασι τὰ γινόμε
 να, ἐν ῥήματι τὰ ποδὶ ἀνακασίως φιλοσοφῶσι, καὶ ἐν τοῖς
 πράγμασι, τὰ ἦν ἀγεγνωστόν τοῖς τοῖσι. Εἰ δ' ἀρῶμαι
 οὐτοί, ὅτι ἀνακασίως ὄντι, οὐκ ἂν ταῦτα ἐπὶ τοῖς. Εἰ πε
 πικότες ἦσαν ἐαυτοῖς ὅτι πρὸς βελτίονα λήξιν ἀπὸ λήθης
 οὐτοί, οὐκ ἂν ἐβήναι. Ταῦτα καὶ πλείονα τῶν λέγου
 σιν οἱ ἄποιοι τῶν βρῶν ἀκούουσιν. Αἰχμῶ μετὰ τῶν
 καὶ σωφρονῶμεν, καὶ μὴ τοῦτο καὶ ἐαυτοῖς, καὶ τοῖς ὁρᾶ
 σι προξενῶμεν τῶν βλάβων. Τῶν γὰρ ἐνέκων, αἷμαί μοι
 διακρύβει οὐτοῖς τοῦ ἀπελθόντα. Ὅτι πικρὸς ἦν; Οὐκ οὐ
 διὰ τὸ εὐχαρίστην δ' αἶ, ὅτι ἐνέκων τὰ τῆς κακίας αὐ
 τοῖς. Ἀλλὰ χρὸς καὶ ἐπικρίσις; καὶ διὰ τὸ χαίρειν
 δ' αἶ, ὅτι ταχέως ἠρπάγη πρὶν ἢ τῇ κακίᾳ ἀλλάξει σύνε
 σιν, καὶ ἀπὸ λήθης εἰς χαρίον ἐνδὲς ἐπ' ἀσφαλείας λοιπὸν
 ἔσκηκε, καὶ μετὰ τοῦ οὐκ εἶναι ὑποπτεύσαι τινά. Ἀλλὰ
 οὐτοί; καὶ διὰ τὸ δόξασιν τὸν λαβόντα ὅτι ταχέως
 αὐτοῦ πρὸς τὴν βελτίονα λήξιν ἐκάλεισιν. Ἀλλὰ γεγ
 ρακῶς; καὶ διὰ τὸν εὐχαρίστησιν καὶ τὸν λαβόντα δό
 ξασιν πάλιν. Αἰχμῶ μετὰ τὸ ἡμᾶ τῆς ἐκφορᾶς. Φαλμῶ
 δ' αἶ, ἐν χαί, ἐπ' αἵματι σύμλογον, ἐπ' αἵματι ἀδελ
 φῶν τοσούτων, οὐκ ἵνα κλάισι καὶ ὁδύρῃ καὶ ἀποδυ
 σσει τῆς, ἀλλ' ἵνα εὐχαρίστησιν τοῖς λαβόντι. Καθ' ἃ πορ γὰρ
 τὸ ἐπ' ἀρχὴν καλομένων πολλοὶ προπύμπουσι τὰς
 ἐνυδρίαις, οὐτω καὶ τῶν ἀγίων τὸ ἀπὸ τῶν, αἷμα ὑπὸ
 μέγιστα κληθέντας τιμὴν, μετὰ πολλῆς ἀπάντης προπύμ
 πουσι

πουσι τῆς εὐφημίας. Ἀνάπαυσις ὅτι ὁ θάνατος, ἰδὼ
 των ἐφρονιδῶν βιωτικῶν ἀπαλλαγῇ. ὅταν οὖν ἴδῃς
 τινὰ εἶναι προσκονίζων ἀπειθόντα ἐν τοῦθι, μὴ διυχερά-
 νῃς ἀλλὰ καὶ ἀνύγῃ, πρὸς σιαυτὸν ἐπ' ἀνελθε, το συνι-
 σὶς ἐξέτασον, σκόπῃσον, ὅτι καὶ σε μικρὸν ὑστερὸν τῷ
 το μένει τὸ τέλος. Γενὲς σαφρονέστερος, καὶ δ' εἶσαι φοβου
 ἀπὸ τῆς ἑτέρου τελευτῆς, καὶ ῥαθυμίας πρὸς ἰκοῖον ἀπα-
 σαν, ἀναλογισαι τὰ πεπραγμένα, διόρθωσον τὰ ἡμαρ-
 τήματα, ἀρίστην πόσιν μετὰ βλήν. Τούτων διεσῆκαμεν
 εἶναι ἀπίστων, ὅς κ' κρίσεις ἑτέρας πρὸς εἶναι πραγμάτων
 ἔχειν. Ὅρα τὸ οὐρανὸν ὁ ἄπιστος, καὶ προσκυνᾷ, θεὸν γὰρ
 εἶναι νομίζει, ὁρᾷ τὴν γῆν καὶ θεραπεύει, καὶ πρὸς τὰ αἰθε-
 ρὰ κέχνην, ἀλλ' ἡμεῖς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁρῶμεν τὸν οὐρα-
 νόν, καὶ τὸν πεποιητὰ αὐτοῦ θαυμάζομεν. οὐ γὰρ θεὸν
 αὐτοῦ ἀλλ' ἔργον εἶναι θεοῦ πεπιστευκαμεν. Ὅρῳ τὴν
 κτίσιν ἀπαρχῇ, καὶ οἱ αὐτῆς χειραγωγῶμαι πρὸς τὸν θε-
 μουργόν. Ὅρα πλοῦτον ἐκείνος, ἐκείνην ἐκπέπληκται.
 Ὅρῳ πλοῦτον ἐγὼ, ἐκείνην ἐκείνην. Ὅρα πνίχην ἐκείνην, ἐ-
 κείνην. Ὅρῳ πνίχην ἐγὼ, ἐκείνην ἀγαλλομαι. Ἐτόρως ἐγὼ
 ἐλέπω τὰ πράγματα καὶ ἐτόρως ἐκείνην, οὕτως καὶ αὐτὴ
 τὸ θανάτου ποιῶμεν, ὁρᾷ νεκρὸν ἐκείνην, καὶ νομίζει νε-
 κρὸν εἶναι, ὁρᾷ νεκρὸν ἐγὼ καὶ ὑπνοῦ ἄν τὸ θανάτου ἐλέ-
 πω. Καὶ καθάπερ ὑπὸ εἶναι γραμμάτων, τοῖς μὲν αὐτοῖς
 ὁρῶμεν αὐτὰ ὀφθαλμοῖς, οἷτε εἰσὶν οἷτε ἀγνωστῶν
 τὰ γραμμάτων, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ διανοίαν ἀλλ' οἱ μὲν οὐκ εἰσ-
 τες γραμμάτων ἀπλῶς εἶναι νομίζουσι τὰ ἐλεπόμενα, οἱ δὲ
 ἐπιστάμενοι, μετὰ πολλῆς τέχνης τὸν ἐναποκείμενον νόμον
 ἀνελκυσσονται, οὕτω δὲ καὶ ὑπὸ εἶναι πραγμάτων τοῖς μὲν
 αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρῶ μὲν τὰ συμβαινόντα, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ
 διανοίαν καὶ γινώμην. οἱ τίνων ὑπὸ εἶναι ἄλλων ἀπάντων
 διεσκέπτεται

διεκνήστις αὐτῶν, ἢ τὰς πόλιν τοῦ θανάτου συμπίσω-
 μεν ψήφοις; ἐννόσον πρὸς τίνα ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ λάβει πᾶσι
 θάνατον, ἢ οὐκ ἔστιν ἔτι θάνατος, ἢ οὐκ ἔστιν ἔτι θάνατος
 καὶ ὁ θάνατος αὐτῶν. ἐννόσον πῶς ἀναστήσει; μετ' ὅσων δόξῃ
 καὶ λαμπρότητι, ἐννόσον ὅτι πενθῶν καὶ ὀδυρόμεν,
 οὐκ ἔστι τὸ γεγονυμένον δυνάμει διορθώσας τοῖς ὀδυρμοῖς
 καὶ σπυρίων καὶ ἀσθενείας τὰ ἔχοντα. ἐννόσον τίνας μὴ,
 τοῦτο ποιῶν, καὶ φεύγει τὴν κοινωνίαν τῆς ἀμαρτίας.
 Τίνας οὖν μὴ καὶ ζηλοῖς; τὸς οὐκ ἔχοντας ἐλπίδα,
 παθῶν καὶ ὁ παύλῳ ἔπειν, ἵνα μὴ λυπῶνται ὡς καὶ οἱ
 λοιποὶ, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. καὶ πρόστιχε τῇ τοῦ θανάτου
 ἀκριβείᾳ. οὐ γὰρ ἔπειν οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα ἀναστή-
 σεως, ἀλλ' ἀπῶς οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα, ὁ γὰρ ἐλπίδα
 τὴν ἐκείνου μὴ ἔχον, οὐδέ μίαν ἐλπίδα ἔχει, οὐδ' ὅτι
 προνοεῖ τῶν πᾶσι πραγμάτων, οὐδ' ὅτι τὰ πάντα,
 θεία τίς ἐφορεῖ δίκην. ὁ ταῦτα ἢ οὐκ εἰδὼς εὐδὲ νομίζων,
 θνήσκει πάντως δὲ ἢ ἀλογώτερον, καὶ νόμος καὶ δικαστήρια,
 καὶ θεοὶ καὶ πάντες ἀπῶς τὰ ἔχοντα, ἀπὸ τῆς οὐκίας
 ἐφορέας ψυχῆς. ὁ γὰρ μὴ προσδοκῶν ἐνθύνει ἐφίξαι
 τῶν πραγμάτων, πάσης μὲν ἀρετῆς ἀφίξαι, πάσης
 δὲ κακίας ἀνθίξαι. ταῦτα οὖν ἐννοήσαντες, καὶ τὴν αἰ-
 νῶν καὶ τὴν πᾶσι πᾶσι πᾶσι τῶν ἐλπίων, οἱ κοινωνοὶ μὲν οὐκ
 τῶν θνήσκων λογισάμενοι, φεύγωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς συμ-
 φωνίαν. διὰ γὰρ τὸ καὶ παύλῳ αὐτῶν ἀνιμνήσκειν, ἵνα
 τὴν ἀτιμίαν ἐννοήσας πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς
 ἐκείνου συμφωνίας ἀναστήσει, καὶ πρὸς τὴν οὐκίαν ἐν-
 νειαν ἐπαυλῆται. καὶ οὐκ ἐνταῦθα μόνον ἀλλὰ πολλαχού-
 τῳ ποιεῖ καὶ σωτικῶς ὁ μακάριος παύλῳ. ὅταν γὰρ
 ἀποκαταγῇ τῶν ἀμαρτημάτων βούληται, λέκνουσι τίσι
 κοινωνοῦμεν διὰ τῶν ἀμαρτημάτων, ἵνα τῇ ποιότητι τοῦ

προσωπως δ' ηχθεις, την κοινωνίαν φύγησ. Καὶ οἰσαλο
 α. θ. σ. δ. νικῆνσι χράφων, οὕτως ἔλεγεν. Ἐκαστος τὸ ἐαυτοῦ σώμα
 κατὰ θεῖον, ἐν ἀγιασμῶν καὶ τιμῇ, καὶ ἐν πάθει ἀτιμίας, καδῶς
 πρὸς ἑθνη τὰ μὴ ἐιδοῦτα τοῦ. Καὶ πάλιν, καδῶς τὰ
 ἐφ. σ. λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖτε, ἐν ματαιότητι τοῦ νοοῦ αὐτῶν,
 οὕτως δὴ καὶ ἐν ταύτῃ. ὁ δὲ λαὸς ἡμῶν ἀγνωστὸν ἀδελφοὺς ποδὶ
 α. θ. σ. δ. τῶν κεικοιμημένων, ἵνα καὶ λυπηθῇ καδῶς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
 ἡμεῖς ἔχοντες ἐλπίδα. Οὐ γὰρ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, ἀλλ'
 ἡ προαίρεσις ἡ ἡμετέρα λυπεῖ ἡμᾶς ἰσχυρῶς, οὐχ ὁ θεὸς
 ναὶ τὸ ἀπελθόν, ἀλλ' ἡ ἀδένεια τῶν θρηνησάντων.
 Τὸν γόνυ πρὸς ὅδε τῶν πρῶτων λυπησάμενοι διανοήσεται,
 ἀλλὰ πρὸ τῶν μελλόντων αγαθῶν καὶ ἐν τῷ πρῶτῳ δέξεται
 καὶ τῶν ἀπίστων, ὁ μικρὰ ἀπολαμβάνων ἐκ τῆς κατὰ Χρι-
 στὸν φιλοσοφίας αγαθὰ, καὶ μεγίστην ἐκ τούτου καρπῶμε-
 νος ἐνδυμίαν καὶ διηνεκῇ χαρᾷ. Διὸ καὶ πάντες φησὶ.
 οὐκ. π. δ. χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, πάλιν ἐρῶ χαίρετε. Ἦσει καὶ πρὸς
 τὴν ἀνασάσεως, ὁ μικρὰν ταύτην ἐλάβομεν ἀμοιβήν, τῷ
 καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ ἐν τῇ συμπαρονομίᾳ τῶν δεινῶν,
 ἀλλὰ καὶ τῇ μελλόντων ἐλπίδι, ἡ ἀμνηστία ἀπολαύειν
 πολλῆς. Ὡς οὖν οὕτως ἐκαστὸς ἡμῶν κερδαίνομεν, οὐ
 πως ὁ ἀπίστος ἐκαστὸς κατὰ τὴν ἀνασάσεως, καὶ τῷ
 ζῶντι ὕπερον διὰ τὴν τῆς ἀνασάσεως ἀπιστίαν, καὶ τῷ
 κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ ἐν τῇ συμπαρονομίᾳ τῶν δεινῶν
 προσδοκᾷ μετὰ ταῦτα χριστόν. Οὐ τοίνυν διὰ τὴν ἀ-
 νασάσιν μόνον ὀφείλομεν ευχαριστεῖν τῷ, θεῷ ἀλλὰ καὶ
 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀνασάσεως, καὶ τὴν ὁδὸν αὐτῶν
 δύνανται παραμυθισαδὶ ψυχὴν, καὶ πᾶσαι ποδὶ τῶν ἀπελ-
 θόντων βαρεῖν, ὡς ἀνασχομένων πάλιν, καὶ σωτηριᾶς
 νῶν ἡμῶν. καὶ γὰρ ἀλγεῖν καὶ πένθειν, τὰς ἐν ἀμαρτίαις
 ζῶντας πένθειν δεῖ καὶ ὁ δυνάστης, οὐ τὸν οὐκ ἀπελθόντα
 μετ

μετ' ἀρετῆς. οὕτω καὶ Παῦλος ποιεῖ. Κορινθίους γὰρ ἐπι- β. Κορ. ιβ'
 σέλλων φησί. μὴ πῶς ἐλθοῦν με πρὸς ὑμᾶς, ταπεινώσῃ
 ὁ θεὸς καὶ πενήσω πολλούς. Οὐκ ἐπὶ τῇ ἀποδοσίῳ,
 ἀλλὰ τῇ προμαρτυρίᾳ καὶ μὴ μετάνοιαν ὑμῶν πρὸς τὴν
 ἀσέλγεια καὶ ἀκαθαρσίαν ἣν ἐπεσφαι. τούτους δὲ πεινθεῖν.
 οὕτω καὶ ἄλλοι πρᾶναι λέγουσιν. Κλάυσον ὑπὸ νεκρῶν. σοφ. σι
 ἐξέλπιτε γὰρ φῶς. καὶ ὑπὸ μαρῶν κλάυσον. ἐξέλπιτε γὰρ σύ γὰρ κ. β.
 νεκροῖς. Ολίγον κλάυσον ὑπὸ νεκρῶν, ὅτι ἀναπέπαι. τὸ δὲ
 μαρῶν ὑπὲρ τῆς θανάτου καὶ ζωῆς πικρῶς. Εἰδὲ ὁ σωτὴρ
 ἀπεστερημένον διαπαντός ἀξίον ἂν εἶναι θρηνησάτω, πολλὰ
 καὶ ἄλλα ὁ δικαιοσύνης ἐργαζόμενος καὶ τῆς κατὰ θεὸν
 ἐλπίδος ἐκπεπρωμένος. τούτους οὖν πεινῶμεν ἡμεῖς.
 πολλοὶ μὲν γὰρ ἔχει κέρδιον τὸ πένειν. πολλάκις γοῶν
 τὸς τοιούτους θρηνησάμεθα. καὶ δὲ ὑπὸ τοῖς
 ἀπελθούσιν, ἀνοήτων ὁμοῦ καὶ βλαβερόν. μὴ τοίνυν ἀν-
 τιστρέφωμεν τὴν τάξιν, ἀλλὰ ἀμαρτίαν θρηνηῶμεν μόνον.
 τὰ δὲ ἄλλα πάντα καὶ πενία, καὶ νοσος, καὶ θάνατος
 αἰσχος, καὶ ἐπὶ πρῆτα, καὶ συκοφαντία, καὶ ὅτι οὐδὲ προσω-
 πῆν τῇ ἀνθρωπίνῳ κακῶν, πάντα γενναίως φέρομεν.
 ὑποθήκῃς γὰρ ἡμῖν ἵνα δυνάμεθα ταῦτα. Στεφάνῳ εἰσι πλε-
 ονῶν ἂν νηφώμεν.

Καὶ πῶς δεῖν ἄνθρωπον ὄντα φησί μὴ ἀλγεῖν; τοῦτον
 τίμην μὲν οὕτω λέγω. πῶς ἐστὶν ἄνθρωπος ὄντα ἀλγεῖν; λό-
 γω τιμνέντα καὶ λογισμῶν, καὶ ταῦτα πᾶσι τῇ μελλόντῳ
 ἐλπίσι; καὶ τίς ἐστὶν ὡς οὐδέ ἄλλω τρεῖς πᾶσι τῶν φη-
 σί; πολλοὶ καὶ πολλοὶ, καὶ ἐφ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ τῇ προγό-
 νων τῇ ἐμετέρῳ. Ὁ γὰρ ἰσὺς ὁλοκλήρου τοῦ χορῶν τῇ
 παίδῳ ἀπελθόντι, ἀκροῦται φησί. ὁ κύριος ἐδωκεν, Ιωβ. α.
 ὁ κύριος ἀφείλετο. ὡς τῷ κυρίῳ ἐδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο.
 Θανμάς μὲν οὖν ταῦτα καὶ ἀπλῶς ἀκούμενα, ἂν δὲ

καὶ μετὰ ἀκριβείας ἐξετίεσθαι αὐτὰ, τότε μιζόνως ὄψι το
 θάυμα. ἐννοήσω γὰρ ὅτι ἐχὶ τὸς ἡμῖς εἰλαβὴν ὁ διαβό
 λος, καὶ τοὺς ἡμῶν ἀφῆκεν, δὲ τοὺς πλείονας ἔλαβε,
 καὶ τοὺς ἐλάττους ἀφῆκεν, ἀλλὰ ἐλόκληρον ἐβύργησε τὸν
 καρπὸν, καὶ τὸ δ' ἐνδοξον ἐκατέδραλε, πᾶσαν ἐπαγαγε τὴν
 θαλάσσαν μετὰ τῶν κυμάτων, καὶ τὸ σκάφος οὐ κατε-
 πόντισεν. ὅλην τὴν δύναμιν ἐκένωσε, καὶ τὸν πύργον
 οὐκ ἴσουςεν. ἀλλὰ ἐπέκει πᾶν τοῦτον βαλλόμενος, καὶ ἄλλα
 ἐπέμειλεν. καὶ νηφάδις ἐφίρουτο βελῶν, καὶ οὐκ ἐπληθύνθη.
 μάλλον δὲ ἐπέμποντο μὲν, οὐκ ἐτίτρωσκον δὲ. ἐννοή-
 σον ὅσον δὴ, τοσούτους παῖδας ἰδεῖν ἀπαλωτέας. τί
 γὰρ οὐκ ἦν ἱκανὸν δάκνυν, τὸ πᾶντας ἀκρωαδῆναι;
 τὸ πᾶντας ἀθροῖν καὶ ἐν ἡμέρᾳ μᾶ; τὸ ἐν αὐτῇ τῆς ἡμέ-
 ρας ἑστῆ ἄνδρι; τὸ πολλὰν ἀρετὴν ἐπιδιδυγμένους; τὸ
 πρόσωπα ταῦτα τιμωρίας καταλῦσαι τὸν λαόν; τὸ μετὰ
 τοσαύτου πληγῶν, ἐχέτην ἐπινηχῆσαι τάνθρωπον; τὸ φι-
 λόσοφον εἶναι τὸν γεγεννημένον; τὸ ποθυῶντος εἶναι τὸν
 ἀπειθόντα; ὅταν γὰρ πονηροὺς ἀποβάλλῃ τὸς παῖδας
 δάκνεται ἑστῇ μὲν πᾶσι, πλὴν ἄλλ' οὐ μετὰ πολλῆς ἡ
 σφοδρότητος. ἡ γὰρ πικρία τῶν ἀπειθόντων, δριμυ-
 τέρην οὐκ ἀφίκοι γνώσῃ τὴν ἐδύναμι. ὅταν δὲ καὶ
 ἐν ἀρεταῖς ᾖσι, μόνιμον τὸ βῆμα γίνετ', ἄλλος δὲ ἡ μνήμη,
 ἀπαρκαμύνητο τὸ κακόν, διπλοῦν τὸ κίνητρον, τὸ μὲν
 ἀπὸ τῆς φύσεως, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τῶν ἀπειθόντων. ὅτι
 δὲ ἥσαν ἐν ἀρετῇ δ' ἄλλον ἐκείνῳ. πολλὰν αὐτῶν ὁ πᾶν
 ἐποιεῖτο τὴν ἐπιμέλειαν. καὶ ἀνισάμενος δύσας πε-
 σίφειρεν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἀμαρτημέ-
 των διδασκῶς, καὶ δὲ αὐτῶν τῶν προτιμότερον ἦν.
 τοιοῦτον δὲ ὁ τῶν πᾶσι τὴν ἀρετὴν δέκνυσι μόνον, ἀλλὰ
 καὶ τὴν τῶν πατρὸς φιλοσοφίαν. ὅταν οὖν καὶ πατὴρ ᾖ,
 καὶ

καὶ οὕτω φιλόσοφον, μὴ τὸν ἀπὸ τῆς φύσεως πόρον ἐν
 δαικνύμενον· μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἐνλαβείας, ἀλλὰ
 καὶ οἱ ἀπελθόντες οὕτως ἐναρτεῖται, τριπλῇ γίνεταί τῆς
 ἀδυναμίας ἢ πυρά. Πάλιν ὅταν κατὰ μέρος ἀναρπάζων-
 ται, ἔχει τινὰ πρᾶμυδίαν τὸ πάθος, οἱ γὰρ ἐπιλυπόμενοι
 τῇ ἐπὶ τοῖς ἀπελθούσι συσκιάζουσιν ἀδυναμίαν, ὅταν
 ἢ ὀλοκληρῶ· ὁ χορὸς ἀπέλθῃ πρὸς τινὰ διωήσεται ἰδίᾳ
 ὁ πολυπαις ἀδρόν ἀπαις γινόμενον. Μετὰ τούτων πά-
 λιν, ἔσι καὶ περὶ τὴν ἐπὶ αὐτῇ πληγῇ. ποῖον δὲ ταύτην;
 τὸ ἀδρόν αὐτοῦ ἀναρπαδοῦναι πάντας. Εἰ γὰρ ἐν κρίσει
 ἢ πέντε ἡμέραις ἀπελθόντων τινῶν, αἱ γυναῖκες καὶ οἱ
 προσήκοντες ἀπαντες, τὸν μάλιστα πάντων ὀλοφύρον·
 ὅτι τὰς ἑως καὶ ἐξαιφνης ἀνηρωτά γινονται ἐκείνων ὅπως ὁ τε
 τελευτήκως, πολλὰ μάλιστα οὕτως· ἂν ἡλγιστον ἐκ ἐν ἡμέ-
 ραις τρισὶ ἐν δὲ ὅσῳ, ἀλλ' ἐν ὧν μὲν πάντας οὕτως
 ἀφαιρεθεῖς. Τὸ μὲν γὰρ μελετηθέντων χρόνον διονόν, καὶ
 σφόδρα ἀφόρητον ἢ, τὴν προσδοκίαν, καὶ φον ἂν γίνετο βί-
 ας· τὸ δὲ παρ' ἐλπίδα συμβᾶν καὶ ἐξαιφνης ἀφόρητον
 γίνεταί. Ὅταν οὖν τι κατ' ἐκ τὸ χαλεπὸν ἢ, καὶ τὴν ἐκ
 τῆς παρ' ἐλπίδα συμβῆναι λαμβάνῃ προσθήκην, ἐννόσον
 πῶς ἀφόρητον γίνεταί, ἐπὶ πάντα ὑπερβαίνει λόγον. Βέλει
 καὶ ἐκ τῇ ἀκῶσαι πληγῇ; ἐν αὐτῇ τῆς ἡλικίας τῷ ἀνθε-
 πάντας ἀπώλειται. ἴσῃ δὲ ὅπως οἱ ἄνθρωποι δάκνουσι θάνα-
 τος, καὶ ποικίλον ποιοῦσι τὸ πένθος, οὕτως ἢ ἐκ αὐτοῦ μὲν
 νοῦν ἢ, ἀλλὰ ἐπὶ βίαι, ὡς εἶναι ἐπὶ ταύτην ἐβλόμην πλη-
 γήν. Οὐ γὰρ ὑπὸ κλίνης εἶδ' ἐν αὐτοῖς ἀποπνεύοντες καὶ ψυ-
 χορραγῶντας ἀλλὰ τῇ οἰκίᾳ κατὰ χωρὶς ἀπαντας.
 ἐννόσον τοίνυν τίς ἢ ἀνδρὶ τῷ ἐκείνῳ τὸ χαῖμα, καὶ νῦν
 μὲν λίαν, νῦν ἢ μέλθ' ἀνέλκων παίδων, καὶ χεῖρας ὁρῶν
 ἐπὶ φιλέων κατεχέου, καὶ διεξάγει τὸν αἰσθητικόν

ὡς πῖνακι, καὶ αὐτὸν ᾧ σώματι· διεφθαρμένον τὸν
 τύπον, ξένος συντριβείσης, κεφαλῆς διαδλαδείσης,
 φθαλμῶν ἀφανιδέντων, ἐγκεφάλου διασπαρμένου, πᾶ-
 σης ἀπλῶς τῆς μορφῆς διεφθαρμένης, καὶ τῆς ἦν τρεῖς
 μᾶτῶν ποικιλίας ἐκ ἀφείσης τὸν πατέρα ἦν παθονμέ-
 νων ὅψιων ἐπιγινῶναι τὸν τύπον. Συνεχύθητε ταῦτα
 ἀκούνοντες, καὶ δακρύετε; ἐννοήσατε τίνων τίς ἦν ἐκέν-
 ταῦτα ὄντων. Εἰ γὰρ ἡμεῖς μετὰ τοσούτου χρόνου εἰς διωγ-
 μέθα ἀδακρυτὶ τῆς βραχυθείας ἐκείνης τίνι ἀκούει ἐνεγ-
 κῆν, καὶ ταῦτα ἀλλοτρίως ἀκούντες συμφορὰς, τίς ἦν ὁ
 ἀδύναμος ἐκέν- διὰ ταῦτα πᾶσα λαμβάνων, οὐκ ἐν ἄλλο
 ῥόισι, ἀλλ' ἐν οἰκείοις φιλοσοφῶν κακοῖς. Οὐδὲ γὰρ ἀπε-
 δύσασθ' ἑαυτοὺς, οὐδὲ τοῦτον εἰπεῖν, ὡς τότε ἦτο ἔστιν;
 αὐτὴ μοι καὶ φιλοφροσύνης ἡ ἀμοιβή; διὰ τοῦτο ταῖς ξένοις
 ἀνέωξά τινι οἰκίᾳ ἵνα τάφοι ἦν παίδων γινομένων αὐ-
 τῇ ἐπίδω; διὰ τοῦτο πᾶσαν πρὸς αὐτὸς ἀρετὴν ἐπε-
 δεξάμεν, ἵνα τοιούτου ὑπομένωσι θάνατον; οὐδὲν τούτων
 ἐκ εἶπερ, ἐκ ἐννόουσι, ἀλλ' ἔφερε πάντα γεννάως, καὶ με-
 τὰ τοσαύτην ἐπιμέλειαν αὐτῇ ἀφαιρέδας. Καθ' ἑκάστην
 γὰρ ἄριστον ἀνδριαντοποιὸς χρυσὸς διαπλάθων ἀνδρι-
 ἀντας, μετὰ πολλῆς καλοπείρῃ καὶ ἀκριβείας, οὕτως καὶ αὐ-
 τὸς τὰς ἐκείνης ἐξέθιμιζε ψυχὰς διαπλάθων, κατὰ σκο-
 μῶν. Καὶ καθ' ἑκάστην γὰρ γεωργὸς φιλόπον- σελίχην φοινί-
 κῶν ἢ ἐλαιῶν ἄρδων, τυχίζων, πόριφράθων παντὶ θα-
 ραπέντων τρώων διατέλει, οὕτως ὁ οὐτός· εἰς δὲ ἐκλήμπανε,
 καθ' ἑκάστην ἐλάει ἵνα κατὰ καρπὸν, τὴν ἐκάστου ψυχὴν εἰς
 πλεονα ἀρετῆς αὐτῶν ἐπίδοσιμ, ἀλλ' εἰς τὰς ἐκείνης τῆς
 τοῦ πονηροῦ πνεύματι προσβολῇ ἀνασπαδέντα, καὶ οὐκ
 γῆς ἐκθέτῃ, καὶ τὸν ἐλευνὸν καὶ τελευτῆς ὑπομέναντα
 ῥόπον, οὐδὲν βλάσφημον ἐφθέγγετο, ἀλλὰ εὐχαρίστη-
 σι καὶ

σε, καιρίαν εἰς τὴν διαβολῶν τὴν πληγὴν.

Εἰδὲ λέγεις ὅτι πολλοὺς εἶχε ὄντ' υἱοὺς, ἀλλ' οὐ
πολλοὺς εἶνα μονογενῆ ἔχων ἀπαίσεις, ὅτι ἴσον τὸ πένθος
καλῶς λέγεις. καὶ γὰρ σοὶ φημί ὅτι ἐκ ἴσον τὸ πένθος
ἀλλὰ πολλῶ μείζον τὸ ἴαθ'. τί γὰρ αὐτῷ ῥι πολυπα-
θείας ὄφειλτο; τραυτέρων αὐτῷ τὴν συμφορὰν ἐποίησε
καὶ πικροτέρων τὴν ὁδὸν, τὸ ἐν πλείοσι σώμασι τὸ
τραυμὰ δ' ἐφαδ'. Εἰδὲ βάλει καὶ ἑτέρου ἰδ' αἰν' αἰγίου μονο-
γενῆ πατρὸς ἔχοντα καὶ τὴν αὐτὴν καὶ πλείονα ἀνδρίαν
ἐπιδεικνύμενον, ἀναμνήδηντι τῷ πατρίᾳρχῃ Ἀβραάμ. ὅς
ἐκ εἰδὲ τὸν Ἰσαὰκ ἀποθανόντα, ἀλλ' ὁ πολλῶν πικρότερον
ἦν ὁ δεικνύμενος, αὐτὸς αὐτὸ κατασφάξει ἐπειτὰ ἤ-
τερο, ὅτι οὐκ ἀνέειπε πρὸς τὸ ἐπίταγμα οὐδὲ ἐδουλόρατο,
ὅδ' ἐφθέγγετο ἡ τοῦτο. Διὰ τὸ με πατέρα ἐπώνυμος
ἵνα παιδοκτόνον ἀπεργάσῃ; βέλτερον ἢ μὴ δοῦναι τὴν
ἀρχήν, ἢ δόντα τοῦτο τὸν τρόπον αὐτῷ ἀφ' ἑλπίδος. βούλει
λαβῶν; τίς οὐκ ἐνεκεν καὶ με κατασφάξει κτείνων, καὶ τὴν
διδόμην μᾶλλον ἐμποιῇ. οὐκ ἀπ' αὐτῶν μὲν τὸ παιδίον
τὴν δικαιοσύνην ἐμποιῇ τὴν ἀπογόνου ὑπέχεσθαι; πῶς οὐ
τὸς καρπὸς δίδως, τὴν εἰρήνην ἀναιρῶν, πῶς δὲ ἀπογόν-
ους ἐπαγγέλλει τὸν υἱὸν καὶ σφάττει κτείνων, τίς ταῦ-
τα εἶδε; τίς ταῦτα ἠκούσεν; ἡ πατήρ, ἡ ἐλογίζετο. ὅθεν
ταῦτο οὐκ εἶπε, ἀλλ' ἐνενόησεν, οὐκ ἀνέειπε ὅτι κτείν-
ων, οὐκ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ ἀλλὰ ἀκρόατος: ἤθελε τὸν
υἱὸν σὸ τὸν ἀγαπῶν ὅν ἡγάπησεν τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ἀνά
γαγε αὐτὸν ἐφ' ἑν τ' ὁρίων ὡς αὐτὸς σοὶ εἶπα. μετὰ τοσαύ-
της προθυμίας τὸ ἐπίταγμα ἐπλήρωσεν, ὡς καὶ πλείονα
τὸ ἐπιταχθέντων ποιῆσαι. καὶ γὰρ τὸ γνώσιον ἐκρυψε, καὶ
τὸς πατρίδας ἔλαβε, κάτω μένειν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ μόνον τὸν ἱερεὺς
λαβὼν ἀνέει, οὕτως ἐκ ἄκων, ἀλλὰ μετὰ προθυμίας πολ-

γεν. κβ.

λῆς τὸ κελυθὸν ἐπαίειν. ἐννοήσον τόνινυ ἥλικον ἔν,
 μόνον μόνῳ διαλέγεσθαι τῷ παιδί, μηδενὸς παρόντος, ὅτε
 μᾶλλον τὰ σπλάγχνα διατεριμνύονται, ἢ σφοδρότερον
 τὸ φίλτρον γίνεται, καὶ τὸ τοῦ οὐκ ἐν μιᾷ ἢ δυοῖν, ἀλλὰ
 καὶ ἐν πλείοσιν ἡμέραις. Τὸ μὲν γὰρ ταχέως ποιῆσαι τὸ
 ἐπιταχθεῖν, θαυμαστόν ἐστι μέγα, ἀλλ' οὐκ οὕτως θαυμαστόν,
 ὡς τὸ διὰ πολλῶν ἡμερῶν βαλάντιζομένης τῆς ψυχῆς, μη-
 δὲν παθεῖν πρὸς τὸ παιδίον ἀνθρώπινον. διὰ γὰρ τὸ
 αὐτὸ καὶ μακρότερα σκᾶμματα ἐπέθηκεν ὁ Θεός, ἢ τὸ
 εὐαγγέλιον ἐξέλειναι, ἵνα ἀκριβέστερον ἰδῇς τὸν ἀδελφόν. καὶ
 γὰρ ἢ ἀβελήτης οὕτως ἐκ ἀνθρώπων παλαιῶν, ἀλλ' αὐτὴ
 τῇ τῆς φύσεως τυραννίδι. οὐδ' λόγῳ πᾶσι ἵσται δι-
 νῆσεται τῷ αὐθιγῶν; ἀνήγαγε τὸ παιδίον, σωτηρίᾳ
 σε, τοῖς ξύλοις ἐπέθηκε, τῷ μάχαίρῳ ἤρπασεν, ἐπάγειν
 τῷ πληγὴν ἐμελλε, ὡς εἶπω καὶ ποῶν βόσῳ οὐκ ἔχω.
 μόνον αὐτὸς οἶδεν ὁ ταῦτα ἐργαζομένης. λόγῳ γὰρ
 οὐδ' εἰς ἡρώδης δυνήσεται. πῶς ἐκ ἐναρκτησεν ἡ χεὶρ;
 πῶς ἐκ ἐλύθη τῷ νέφρῳ ὁ τόνος; πῶς δ' συνέχεν αὐτὴ
 ἡ ποδορμὴ τὸ παιδίον ὄψις; ἄξιον ἐνταῦθα θαυμάσαι
 καὶ τὸν ἱσαάκ. ὡς περὶ γὰρ ἐκείνῳ ἔειπεν ὁ Θεὸς οὕτως καὶ
 οὕτως ἐπαίει τοῦ πατρὸς, καὶ κατὰ πόρ ἐκείνῳ τὸ θεὸς
 κελύειν ἔβυσσον, οὐκ ἀπῆλυσεν ἐν θύνας, οὕτως καὶ οὕτως
 τὸ πατρὸς δεισμένον καὶ ἀνάγοντα ὑπὸ τὸν βωμόν, ἐκ
 εἶπε. τίνα ἐνεκεν ταῦτα ποιεῖς; ἀλλ' ὑπέκειντο τῇ χειρὶ
 τῇ πατρικῇ. καὶ ἢ ἰδιῶν πατέρα καὶ ἱερέα γινόμενον τὸν
 αὐτόν, καὶ θυσίαν χωρὶς αἵματός ἀναφερομένην, ὁλοκαύ-
 τωμα χωρὶς πύργου, θανάτου καὶ ἀναστάσεως τύπον, ὑπὸ
 τῷ βωμῷ γινόμενον. καὶ γὰρ ἐσφαγε τὸν υἱόν καὶ ἐκ ἐσφαγεν
 ἐκ ἐσφαγε χεῖρ, ἀλλὰ τῇ προθυμίᾳ. ἔπειτα καὶ ὁ Θεὸς διὰ
 τὸν τὸ ἐκείνου σπινθὴρ αἵματός χύσιν ἐκλόμενον ἰδιῶν,
 ἀλλὰ

ἀλλὰ προαίρεσιν σοὶ δ' εἶναι θέλω, καὶ τὸν γενναῖον ἐ
 καῖνον ἐν μέσῳ τῆς οἰκουμένης ἀνακηρύξαι πάσης, καὶ
 παιδεύσαι τὸς μετὰ ταῦτα πάντας, ὅτι καὶ παλαιῶν, καὶ
 φύσεως, καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων, καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τοῦ
 θεοῦ τὰ προστάγματα προτιμᾶν χρὴ. Κατὰ τὸν τῶν
 ζῶντα λαβὼν μάρτυρα τὸν Ἰσαάκ. τίνα οὖν ἔφομεν συγ
 γνώμην ἐπὶ μοι. ποίαν δὲ ἀπολογίαν; εἰ τὸν γενναῖον ἐ
 καῖνον μετὰ τοσαύτης εἰδομένη προθυμίας τῶν θεῶν παθό
 μενον καὶ πάντων αὐτῶν ἡσυχασθῆναι καὶ ἡμᾶς διυχεράε
 νομεν. Μὴ οὖν μοι τὸ πένθος ἔπιπης, μὴ δὲ τὸ τῆς συμφο
 ρᾶς ἀφύρητον, ἀλλ' ἐκ αἰνοσκόπησης, ὅτι καὶ τὸ πένθος χα
 λειπὸν ὄντως ἀνώτερον ἢμ. ἱκανὸν ἢν τὸ ἐπιταχθεὶς δο
 ρυθῆσαι αὐτὸ τὸν λογισμόν, καὶ εἰς ἀπορίαν αὐτὸν ἐμβα
 λῆν, καὶ τὴν πίσιν ὑπορῆσαι καὶ ἐν τοῖς ἡγεθῶσι. τίς
 γὰρ τῶν πολλῶν οὐκ ἀνέμιζεν ἀπάτῃ εἶναι τὰ ἐρη
 μέα ποδὶ τῷ πλήθους τῶν ἐγγόνων ὡς αὐτῶν ἐπαγγέλλοτο,
 ἀλλ' οὐχ ὁ Ἀβραάμ. καὶ τὸν Ἰωβ δὲ τῆς ἐπὶ τῇ συμφορᾷ
 φιλοσοφίας οὐκ ἠθῶν καὶ ὑπὲρ τὸτα μάλιστα αὐτὸν θαυ
 μάξεν χρὴ, ὅτι μετὰ τοσαύτῃ ἀρετῇ, μετὰ ἐλεημοσύ
 νας καὶ φιλανθρωπίας μετὰ τὸ μηδὲν μὴτε ἑαυτῷ μὴτε
 τοῖς πασὶν σιωπᾶν εἶναι ποικίλον, ποικίλον πένθος ἰδὼν
 οὕτω κακὸν καὶ ἡγρόμενον καὶ μηδὲν τῶν ἐχρήσασθαι τι τοῖς
 μνηστων συμβεβηκός, ἀλλ' ἐπαθε τὰ τῶν πολλῶν, οὐδὲ ἐνό
 μισεν ἀνόνιστον εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' κακῶς βεβουλεύσας
 τοῖς ἡγεθῶσι. ὥς δ' ἰσχυρότερα αὐτὸς ταῦτα, ὅθεν
 μάξεν χρὴ μόνον, ἀλλὰ ἐλπίδων, ἐλπίδος τὴν ἀρετὴν
 καὶ μὴ λέγειν τίς ὅτι ἐκαὶ οἱ θαυμαστοὶ ἦσαν ἦσαν. θαυ
 μαστοὶ μὲν γὰρ ἦσαν καὶ μεγάλοι. ἀλλ' ἡμᾶς τανῦν πλείο
 στε ἐκαὶ οὐκ ἀπαιτῶμεθα φιλοσοφίαν, καὶ τὴν τῇ παλαιᾷ
 βιβλιοκρίσει ἀπάντων. εἰαν γὰρ μὴ περιστένη ἡ δικαιο
 σύνῃ

Μαθ.ε. σὺν ὅμῳ πλεον θῆν ἡραματέων ἢ φαρισαίων φησί, δ
 μὴ εἰσέλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν θῆν θρανῶν. γὰρ ὅθεν τό-
 νω σωφρονισθέντες ἢ ταῦτα συλλέξαντες, καὶ τὰ πόδι
 ἀναστάσεις ἡμῖν εἰρημνία, καὶ τὰ πόδι τῷ ἁγίῳ τῶν
 σιωχῶς ἐπαύωμεν ταῖς ψυχαῖς, μὴ μονοῦ ἢ τῷ κα-
 ρὶ τῷ πένδον, ἀλλὰ καὶ ἡνίκα αὐτὸ καθαρεύωμεν ὁδωὶ
 εἰς γὰρ τὸ εἶναι, τοῖς μηδεὶς ὄντι ἐν ἀθυμίᾳ, τὸ
 τὸς ἐκίνησε τὸς λόγους, ἵνα ὅταν ἐμπίσωμεν εἰς τινα τοῖ
 αὐτῶν συμφορὰν, μεμνημένοι τῷ εἰρημνίῳ, ἢ κανὺς ἀπο-
 λαύωμεν ἡραμνίας. ἐπεὶ ἢ ἐπὶ τῷ, εἰρήνης οὐσης, τὰ
 τὸ πολέμου μελετήσωμεν, ἵνα τῆς μάχης ἐπιστάσοι, καὶ τὸ
 καὶ τὴν ἐμπειρίαν ἀπαιτῶμεν, ἐν καίρῳ ἐπιστάξω
 τοῖς τῶν τεχνῶν, ἢ γὰρ τῇ εἰρήνῃ καὶ τῷ θάλασσιν. Καὶ ὅμως
 τῶναι ἢ ὁ πλᾶ ἢ φάρμακα καὶ ἀσθενάσωμεν ἐαυτοῖς,
 γὰρ καὶ τῆς εἰρήνης, ἵνα ἐπὶ τὸ πόλεμον ἐπὶ τῷ πα-
 θῶν ἀλόγων ἢ πένδον, ἢ ὁδωὶ, ἢ ἄλλου ὁ τουοῦ τοῖ
 αὐτοῦ καὶ πλοισμῶν καλῶς ἢ πεφραγμένοι πᾶσι τοῖς,
 τὰς τῷ πονηροῦ προσβολὰς μετὰ πολλῆς ἀποκρουσώμε-
 θα τῆς ἐμπειρίας, τοῖς λογισμοῖς ὁρθοῖς, ἢ ταῖς ἀποφάσε-
 σι τῷ θεῷ ἢ τοῖς ὑποδείγμασι θῆν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ἢ
 παντὶ πρόπῳ πάντοθεν ἐαυτοῦς τειχίσωμεν. οὕτω γὰρ
 σωτηριώμεθα ἢ τῶν πᾶσαν ζωὴν μετὰ εὐθυμίας διγνε-
 γκειν, τοῖς βασιλείας θῆν θρανῶν ἐπίτυχῶν, γὰρ Χριστῷ
 ἰησοῦ ἢ ὁ λόγος τοῦ κράτος ἅμα τῷ πατρὶ τῷ ἁγίῳ
 πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνες θῆν αἰώνων. Ἀμήν.

τέλει.

Ἐν τῷ ὄντι ἐν Λουδοῦναι τῇ Ἀγγλίᾳ σὺν τῷ ἱερωτάτῳ
φῶς πρὸς τὸ σημεῖον τῆς χαλκῆς οὐφείδῃ τῷ τῇ ἁγίᾳ Πά
λῳ κοιμητήριον ἐστὶ ἀπὸ χριστοῦ ἐν ἁγίᾳ ἐν τῇ α.φ.μ.
γ. πῇ ὁ γὰρ ὁ πῶς δέκα τῶ Βοηδομομῶν θ.

694. c. 42.
2

~~694. c. 18~~
~~2~~

Diui Ioannis Chry=

SOSTOMI HOMILIAE

DVAE, NVNC PRIMVM

IN LVCEM AEDITAE, ET AD

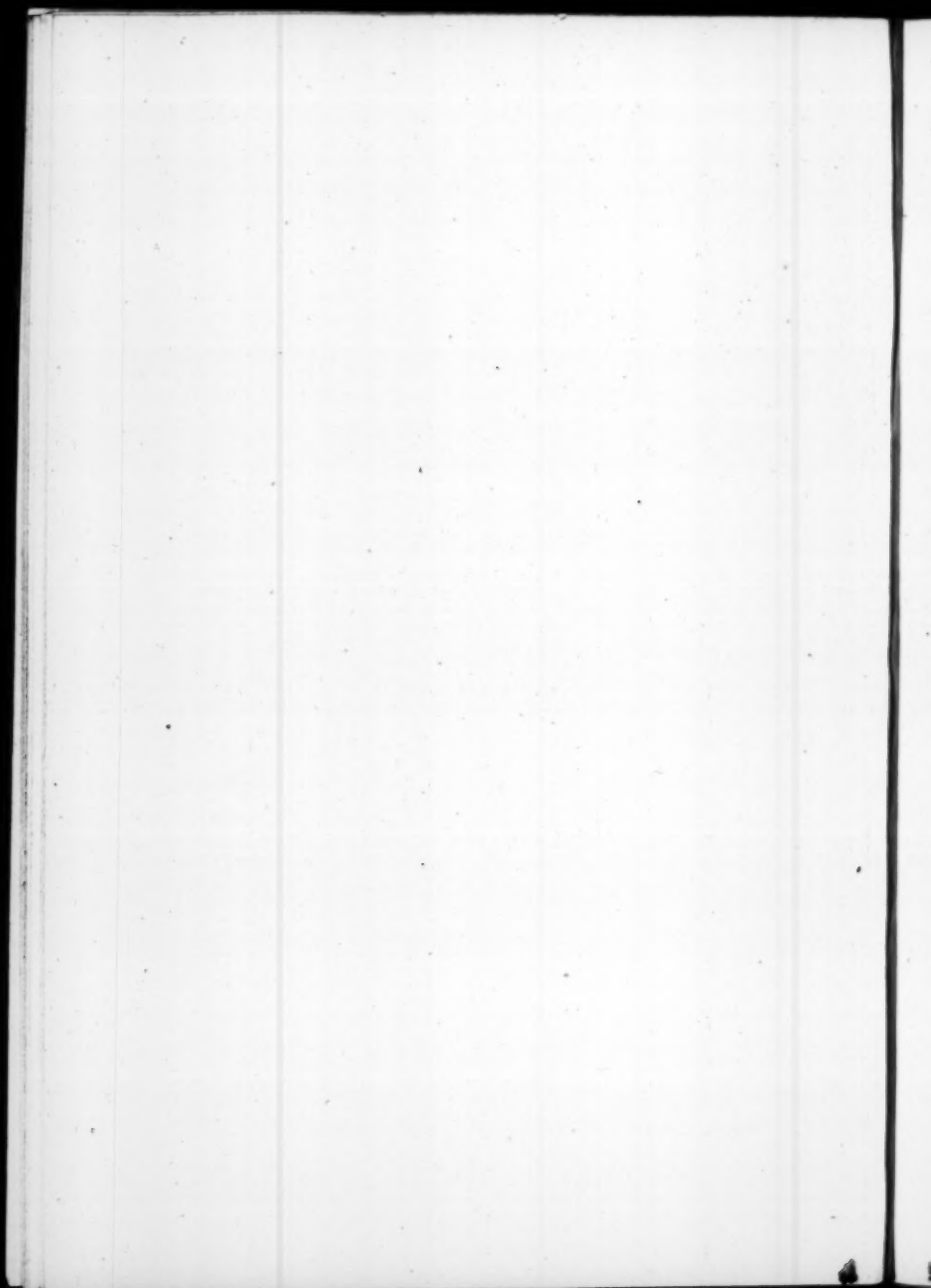
Serenissimum Angliæ Regem

HENRICVM latinæ factæ, à

IOANNE CHEKO

Cantabrigiensi,

Diui Ioannis Chry³

SOSTOMI ORATIO KALENDIS

habita, cū non venisset in publicū eo die epi-

scopus Antiochię Flauianus, contra eos

qui nouilunia obseruant, & in ciui

tate choros ducūt, & in dictū

Apostoli, Omnia in glo

riam Dei facite.

1.Co.10

*V*emadmodum cho-
rus præsultorem, et
nautarum multitudo
gubernatorem inqui-
rit, sic & sacerdotū
iste cœtus Pontifi-
cem hodie suum et cō-
munem patrem Flauianum desiderat. Sed in
choro & naui, eorum qui præesse debent, abs-
sentia, multum sæpe tum ornamentis, tum salus-
tis detrahit, hac in re autem non ita fit. Quā-
uis enim carne non adsit, spiritu tamen adest,
et nunc nobiscum est, domi cum sedeat, quē ad-
modum nos cum illo sumus, quanquam hic stes-
mus. Ita enim charitatis natura est, ut longo

a ij inters

interuallo disiunctos cōgreget & deuinciat.
Nam hominem in aliena regione commorantem, & magnis à nobis fretis disiunctum, si diligamus, quotidie eum locum, ubi ille permanet, animo, cogitationeque sequimur: quemadmodum cum erga aliquē nō ita affecti sumus, eum ne prope quidem astantem aspicere sustinemus. Sed ut cum charitas adest, nullum impedimentum ex loci interuallo est. Sic eadem cum abest, nullum præsidium ex locorum uicinitate paratur. Nuper autē cum Diuū Paulum landaremus, ita exultauistis, quasi ipsum præsentem uidissetis. Atqui corpus eius cum in basilica Romæ iaceat, anima autem in manibus Dei sit, Charitatis tamē uis illum ante oculos uestros collocauit. Cuperē autē in idē quoque argumētum hodie descendere, sed ad alia quædam, quæ magis urgēt, oratio nostra prouehitur, ī quibus à tota hodie ciuitate peccatur. Eos enim qui laudes Pauli audire cupiunt, prius uirtutis Paulinæ æmulos esse oportet, deinde hoc se sermone dignos iudicare.

Quoniam

HOMILIA I.

3

Quoniam ergo nō adest hodie Pontifex, age precibus illius freti, aliquid, quod ad institutionem uestri pertinet, attingemus. Nam & Moyses, quanquam corpore nequaquam præsens cum exercitu fuit, nihilominus tamē, imō multo magis quam reliqui praeliātes uictoriā promouit, passis manibus sustētans, causam suorum subleuans, & hostibus terrorem incutiens. Quemadmodum autē neque charitatis uis, ita neque precatōnis efficacitas loci interuallo coërcetur, sed quemadmodum illa longe disiunctos copulat, sic & hæc eos, qui procul absunt, admodum iuuare potest. Fidentes igitur in pugnam procedamus. Nam et nobis hodie bellum indictum est, non Amalechitis inuadentibus, ut tum fecerant, aut alijs barbaris incurfantibus, sed dæmonibus pompam in foro ducentibus. Diabolicæ enim pernoctationes quæ hodie fiunt, & caueæ ludorum & conuitia, & saltationes nocturnæ, & expoldendæ comædiæ, quouis hoste deterius, ciuitatem nostrā expugnāt, & propterea par est

a iij ut ant

ut animo contrabantur, lugeant, erubescant,
tum qui delinquant, tum qui nō delinquant, illi
quidē propter admissa facinora, hi uerō quia
fratres uiderunt fuisse immodestos.

Læta cum primis ciuitas fuit, et splendide
coronabatur, & forū quasi elegās sumptuos
saq; mulier, ambitiose hodie exornabatur, au-
ro, uestibus pretiosis, calceis, et reliquis eius
generis amictum, singulis in officina sua opi-
ficij sui uenditatione, eiusdem artificij socios
antecellere, studentibus. Hæc autem concer-
tatio, quanquam puerilis cuiusdam cogitatio
nis est, & animi nihil, neque magnum, neque
sublime cogitantis, non tamen tantū secum in-
commodi apportat, quantum cum inconsidera-
ta sit quædam uenditatio, irrisiōis continet
eorum qui in illis elaborāt. Si enim exornare
aliquid uolueris, nō officinam, sed mentem: nō
forum, sed intelligentiam tuam exorna, ut an-
geli mirentur, archangeli hoc approbēt, ipse
angelorum Dominus suis te donis compēset.
Hæc enim quæ nūc est uenditatio, tum risum
tum

tum æmulationem apportat, ab hijs, qui excel-
so sunt animo, risum, ab illis, qui in eadē ægri-
tudine sunt, æmulationem, inuidiamq; multam.
Sed quemadmodum antè dixi, non ita adeo ne-
gligendæ sunt hæ concertationes: qui uerò in
tabernis ludi hodie fiūt, illi me maxime excru-
ciant, & impietatis atque intemperantiæ ple-
ni sunt: impietatis quidem quod qui hoc faciūt
dies obseruant, & augurijs addicuntur, et pu-
tant si nouiluniū mensis huius cū uoluptate et
lætitia degant, reliquū se annū sic transactur-
os: intemperantiæ uerò, quod cū prima luce
fœminæ & uiri pocula implentes, multa cum
intemperantia, uinum merum hauriunt. Hæc
quanquam uos ipsi non facitis, indigna tamen
nostra religiōe sunt, si uel alios hoc facere per-
mittatis, siue hij famuli uestri, siue amici, siue
uicini fuerint. Non audis Paulum dicentem:
dies obseruatis & menses, & tempora, et an-
nos, metuo uobis, ne frustra in uobis labor-
rauerim. Nempe extremæ hoc est amentię,
propter unum diem si auspicatus fuerit, per
uniucr

Gal. 4.

uniuersum hoc expectare annum: neque amē-
tiæ solum, sed diabolicæ cuiusdam efficientiæ
iudicium est, non proprio studio & alacritas-
ti, sed quibusdam dierū circuitionibus, uitam
nostram commendare. Fortunatus tibi in uni-
uersum annus erit, non si in nouilunio ebrius
fueris, sed si in nouilunio et singuloquoque die
quæ Deo probata sunt, feceris. Dies enim bo-
nus & malus est, non sua quadam & propria
natura (nihil enim dies à die differt) sed no-
stra uel diligentia, uel ignauia. Si iustitiam
feceris, bonus tibi dies erit: sin peccatum desi-
gnaueris, malus et supplicij plenus. Si ista me-
ditatus, si ita animo affectus fueris, et pre-
ces, eleemosynasque quotidie adhibueris, for-
tunatum habebis totū annum: sin uirtutem ne-
glexeris initijs mensiū, ac statis diebus animi
tui oblectationem concedideris, omnium ina-
nis eris bonorū. Quod cū diabolus perspiciat
& studeat nostros in uirtute labores fran-
gere, & animi alacritatem extinguere, tum
bonas, tū malas fœlicitates diebus ascribere

HOMILIA I.

9

nos docet. Nam qui sibiipſi perſuadet diem
uel bonum uel malum eſſe, neque in malo die,
bonorū factorū curam habebit, quaſi propter
diei neceſſitatem fruſtra laborans nihil proz
ficiet: neque cōtrā in bono die quicquā faciet,
quaſi propter bonum diei ſucceſſum, propria
ſocordia nequaquam lædatur. Sic utrinq; ſuā
ipſius prodet ſalutem, interdū quaſi inaniter,
interdum quaſi ſuperuacaneē laborās, in otio
& nequitia uitam deget. Quod cum ſciamus
omnes, diaboli aſtutias fugere oportet, et hūc
animi ſenſum deponere, ut neque dies obſerue
mus, neque hunc diem refugiamus, illum per
ſequamur. Non enim ſolū ut nos in ſocordiam
iniiciat, ſed etiā ut opera Dei ſuggillet, hæc
malus ille molitur dæmon, & in impietatem
ſocordiamq; ſimul animas noſtras pertrahere
cogitat. Sed reſilire nos oportet, & certō
ſtatuerē, nihil malum eſſe, niſi peccatum ſolū,
et nihil bonū, niſi uirtutem ſolam, et perpetuū
cultum Dei. Oblectationem animi nō ebriez
tas, ſed precatio ſpiritualis: non uinū, ſed uer

b

bum

bum erudiens adfert. Vinum enim tempesta-
 tem, uerbū tranquillitatem creat: illud tumul-
 tum introducit, hoc turbulentiam expellit: il-
 lud obscurat mentē, hoc obscuratā illuminat:
 illud animi demissiones quæ ante non fuerant
 inuehit, hoc eas quæ adsunt, rursus expellit.
 Nihil enim ita tranquillitatem ac sedationē
 animorū ingenerat, atque hæc religionis nos-
 stræ instituta: res præsentēs despiciere, futu-
 ris inhiare: nihil humanū stabile iudicare, nō
 diuitias, non potentiam, non honores, nō clien-
 telas. Hæc si recta ratione reputes, cum diui-
 tem uideris, non te inuidia mordebit: si in pau-
 pertatem incideris, nō despondebis animum,
 atque adeo perpetuò feruari potes. Christia-
 nū enim non mensibus, non nouilunijs, non do-
 minicis diebus feruari oportet: sed per om-
 nem uitam festum diem sibi accommodatum
 agere. At quis illi festus dies maxime cōue-
 niens est? Audiamus Paulū dicentē: Itaque
 feriemur non in fermento ueteri, neque in fer-
 mento malitiæ & nequitia: sed in fermento
 integris

integritatis & ueritatis. Si ergo puram habes conscientiam, festum diem ages perpetuo, bona semper nutritus spe, & futurorum bonorum perfusus expectatiōe: Si animo perturbatus, et sceleribus multis obnoxius fueris, quāquam sexcentæ feriæ et celebritates sint, nihil tamen melius quā hī qui lugent constitutus es. Quæ enim splēdida diei utilitas esse potest, si ego mihi animæ obscuratæ conscius sim? Sin fructum aliquem percipere ē nouilunio uis, hoc facito: Vbi annum expletum uideris, gratias age Domino, qui te ad hanc annorum circuitiōem perduxit. Extimula cor tuū, uitæ tuæ tempus tecum reputa, tecum ad hunc modum uerba facito: Dies auolant & prætereūt, anni finiūtur, magnam uitæ nostræ partem confecimus: quid boni à nobis factum est? num uacui atque inanes iustitiæ discedemus? iudicium Dei instat, et reliquum uitæ tempus ad senectutē uergit. Hæc in nouilunijs meditare: Hæc de annorum conuersionibus reuolue. Futuræ diei perpetuò recordemur, ne ad-

uerſum nos loquatur quis illud: Quod aduerſus Iudæos à Propheta dictum eſt: Abierūt dies eorum cum uanitate, et anni illorum cum celeritate. Has ergo ferias perpetuas, et in ambitus annorum nequaquam incluſas, neque dierum permensione deſcriptas, tum diues, tū pauper ex æquo poteſt agere. Non enim hic pecunijs, neque rerum affluentia opus eſt, ſed uirtute ſola. Non habes pecunias? at Dei timorē habes, omnibus pecunijs uberiores theſaurū, qui neque conſumitur, neq; interuertitur, neq; exhauritur unquā. Intuere in cœlū, terram, mare, aërem, in genera animantium, in uarietatem ſtirpium, in naturam hominum uniuerſam: conſidera Angelos, Archangelos, Superiores poteſtates: reputa hæc ī Domini tui ditione eſſe. Haud fieri poteſt, ut Domini tam locupletis, præſertim ſi propitium habeat Domium, pauper quiſquam ſeruus ſit. Dies obſeruare non Chriſtianæ religionis, ſed grecæ cuiuſdam inanitatis eſt. In cœleſtem ciuitatem aſcriptus es, in rempublicam
cam

eam receptus es, angelis te ipsum admiscuisti.
Vbi nō est lumen quod in tenebris desinit, neq̃
dies quæ in noctem terminatur, sed perpetua
dies, & perpetua lux. In illa ergo intueamur
omnino. Cœlestia, inquit ille, quaerite, ubi Chri Coll. 3.
stus ad dexteram Dei sedet. Nihil habes cō
mune cū terra, ubi solis cursus et cōuersiones,
et dierū uicissitudines sunt, sed si rectē uiuas,
nox tibi dies fiet: cōtrā ac illis qui in lasciua,
& ebrietate, et intemperantia uiuunt, quibus
dies ad noctis conuertitur tenebras, nō quidē
defectione solis, sed illorum, propter ebrietas
tem, obscuracione mentis. Dies ergo tales in
admiratione habere, & magnam ex illis uolu
ptatem capere, et lucernas in foro accendere,
et coronis admodum redimere, puerilis cuius
dam amentiae est. Ab hac iam imbecillitate
liberatus es, et in uirum euasisti, et in cœlestē
ascriptus es rempublicam: nō ergo in foro ac
cendas lumen sensibile, sed in animo accende
lumē spirituale. Luceat enim lux uestra corā Mat. 5.
hominibus, ut uideant bona opera uestra, &

b iij glori

glorificent patrem uestrum cœlestem. Hæc lux, hæc adfert compensationem: nō ut domus tuæ fores fertis coronentur, sed ubi talem tuū demonstraueris cū cæteris cōiunctum, ut iustitiæ coronam capiti impositā, à Christi manu accipias. Nihil temerè, nihil imprudenter à uobis fiat, ita enim Paulus præcepit, omnia in gloriam Dei ut faceremus: Siue enim, inquit, editis, siue bibitis, seu quid facitis, ad gloriā Dei faciatis. At quomodo, inquires, edere & bibere ad gloriam Dei possumus? Accerse pauperem, participem mēse tuæ facias Christum, et ad gloriā Dei edisti, ac bibisti.

At non hoc solum præcepit ad gloriam Dei fieri, sed & reliqua omnia, ut in forum ire, domi se contingere. Hæc enim utraq; propter Deum fiant. At quomodo utraq; ista fient propter Deum? Quando ad ecclesiam accedis, quando precationis, quando doctrinæ spiritualis particeps es, hæc progressio ad gloriam Dei est. Sed domi etiā licet propter Deum manere. Quomodo? aut qua ratione?

Vbi

HOMILIA I.

15

Vbi audiueris tumultus immodestos, pompas
diabolicas, malis atq; intemperantibus homini-
bus forum plenum esse, domi maneto, & à tur-
ba tali discedito, et ad gloriã Dei ibi māsisti.
Quemadmodum autem, tum domi permansio,
tum egressio foras : sic tum laus, tū uituperat-
io quoq; ad Dei gloriam esse potest. Quomo-
do autem ad gloriam Dei licet aliquem lauda-
re ac uituperare? Sedetis sæpe in officinis,
uidetis præterire homines malos, atq; impro-
bos, supercilia contrahentes, inflatos, qui mul-
tos post se parasitos & adulatores ducūt, qui
pretiosas habēt uestes, et multis inanitatibus
amiciuntur, alienarum rerū direptores, atq;
auari. Hic si quē audiueris dicentē: An nō
præstabilis hic uir? an nō beatus est? Incre-
pa, redargue, os obstrue, cōmiserator, lachry-
ma: hunc tu ad gloriã Dei uituperabis. Vi-
tuperatio enim talis, ad religionē reliquorū
præsentium & uirtutē instructio est, ut in res
ad uictū spectātes minus inhient. Quære ab il-
lo qui illa dixit, Cur tā beatus hic est: Num
quia

quia admirabilem habet equum auro exornatum? aut quia magnum famulatum? aut præclaram habet uestem? & ebrietate delitijsque quotidie distenditur? Sed propterea miser atque infelix est, & multis lachrymis prosequendus. Video certe uos nullam illius partem laudare posse, sed externas res omnes, equum, frenum, uestes, quæ omnia nulla illius pars existunt. Dicas ergo, quid omnino miserius esse potest, quam ut equus, & equi frenum, & uestium splendor ac famulorum, bona corporis constitutio laudetur, ipse illaudatus prorsus prætereatur? Quid eo homine pauperius, quam cum nullum habeat bonum proprium aut domesticum, neque quicquam quod inde educere in aspectum potest, alienis ut rebus totus exornetur? Proprium enim & domesticum ornatum diuitiæ quæ nostræ sunt, non famuli, non uestes, non equi, sed animi uirtus, sed bonorum operum abundantia, sed libera & secunda cum Deo collocutio.

Rursus, cum uideris pauperem abiectum,
spre-

spretum, cum penuria uitam transigentem, &
a sodalibus, qui tecum sunt, cōmiseratum, lau
dato illum: & hæc prætereuntis laus, institus
tio est & adhortatio ad bonam, & honestam
uitam transigendam. Si dixerint, ærumnosus
& miser est: tu contra illum omnium beatissi
mum prædica, qui Deum habet amicum, qui
uirtutibus incūbit, qui diuitias nequaquā fluxas
possidet, qui conscientiam habet puram. Quid
enim illi incōmodi est, si pecunijs terrenis ege
at, cum cœlū et cœlestia sit possessorus bona?
Si tu cum illis sic disputaueris, atque alios ins
titueris, magnā recipies, tum uituperationis
tum laudationis tuæ mercedē, cum utraque ad
gloriam Dei facias.

Quod aut nequaquam temerè animum tuū
his uerbis pellexerim, sed quod permagna quæ
dam his qui ita animo constituti sunt, a Deo
compensatio futura sit, et in summa, hoc uirtu
te habent, ita de illis, qui sic uitam degunt, sta
tuere. Audi quid Propheta dicat, & in quo
recte factorum numero ponat, tum malos ho

mines pro nihilo habere, tum timentes Deum glorificare. Postquam enim reliquas uirtutes commemorasset illius, qui à Deo honorandus esset, & qualē esse illum oporteret, qui in sancto illius tabernaculo habitaturus esset, hoc est, inculpatus, & operantē iustitiam, & à

Ps. 14. nequitia uacuum, etiam hoc subiicit: Qui non dolosus fuit lingua sua, nec fecit proximo suo malum: & paulo post. Pro nihilo habitus est apud illum maleficus, timētes autē Dominum glorificat. Hijs uerbis demonstrat unum certum eius officium esse, malos contēnere, laudare & beare bonos: Et alibi idem significauit

Ps. 148 cum diceret: Mihi autem admodum honorati sunt amici tui o Deus, multiplicati sunt magistratus eorum. Quem Deus laudat, tu ne uituperes. Laudat autem eum, qui cum iustitia uiuit, quamuis pauper sit. Quem Deus auersatur, tu ne laudaueris: auersatur autē omnē qui cum nequitia uiuit, quamuis multis abundet diuitijs. Sed siue laudaueris, siue uituperaueris, utraq; ad Dei uoluntatē facias.

Licet

*Licet etiam ad gloriam Dei obiurgare:
Licet etiam ad gloriā Dei corrigere, quē ad
modum erga seruos nostros saepe animo com-
mouemur. Quomodo autē licet propter Deū
obiurgare? Si ebrium aut furantē uideris, uel
seruum, uel amicum, uel alium quempiam uici-
num tuum, aut in theatrum currentem, aut ani-
mam suam ipsius prodentem, aut iurantē, aut
peierantē, aut mētientē: stomachare, punito,
reuoca, corrige, et haec omnia propter Deum
fecisti. Si erga te peccantē uideris, aut aliquā
offitij partē erga te sui praeuertentem, re-
mitte hoc ei, & remisisti propter Christum.
Nunc uero multi contrā faciunt, tū erga amī-
cos, tum erga seruos: quando enim erga se alij
peccant, acerbi, inexorabilesq; sunt iudices:
quando autē in Deum contumeliosi sunt, & su-
as ipsorum perdūt animas, nullam eius rei ra-
tionem habent.*

*Amici tibi acquirēdi sunt? propter Deū
acquirito. Inimici tibi capiendi sunt? propter
Deum capito. At quomodo amici et inimici*

c ij

propter

propter Deum acquirendi sunt? Si non amicitias illas colligamus, unde pecunias corrumpere, conuiuia agitare, imperia consequi poterimus: sed illos prosequamur, & acquiramus amicos, qui mentem nostram moderari, præcipere honesta, peccantes increpare, delinquentes arguere, supplantatos erigere, consilio ac precibus opem ferre, & ad Deum adducere possunt. Rursus, inimicos licet facere propter Deum. Si uideris aliquem intemperantem, nefarium, nequitiae plenum, opinionibus impuris refertum, supplantantem te ac nocere cupientem, *Mat. 5.* recede, & resiliās ab illo. Si dexter oculus offenderit te, extrahē eum, & abijce ab te. Hoc nempe ut amicos quos æquē ac oculos charos habes, & ad omnem uitæ usum necessarios, si ad animæ salutem impedimentum afferant, amputes & abijcias.

Si in cœtum hominum prodieris, & uerba multa cum alijs feceris, propter Deum hoc facito: si tacueris, propter Deum taceo. At quomodo in cœtu uersari propter Deū licet?

Si cum

*Si cum alijs sedens, non de rebus externis dis-
seras, neq; de his quæ nobis plane perparū aut
nihil conducunt, sed de religione nostra, de ge-
henna, de regno cælorū, nō aut de rebus inani-
bus aut supuacaneis, cuius generis hæc sunt:
Quis magistratum gerit? Quis magistratu
abiit? Qua de causa hic mulctatus sit? Vnde
ille tantū lucratus sit, & locupletissimus eu-
serit? Quid ille huic reliquerit moriēs? Quo
modo ille ab hæreditate absuerit, cum impris-
mis hæredibus se ascribendum putauerit? ac
multa alia hijs similia. De his rebus aut neq;
nos communicemus, neque alios communicare
permittunt. Sed consideremus potius, quibus
dictis aut factis Deo placebimus. Rursus
poteris propter Deum silere, exagitatus, uiolatus, infinita mala passus, si feras generose,
& nulla maledicta referas illi qui hæc des-
gnauit.*

*Non autem laudare solum et uituperare,
nec domi manere, aut foras ire, non loqui, aut
silere, sed etiam flere, dolere, et latari quoque*

ad gloriā Dei licet. Quando enim uel fratrem uideris peccantē, uel te ipsum in peccatum ali- quod delapsū, deinde ingemiscas, ac animo mœreas, haud pœnitendam salutem ex hoc lucrificasti: quemadmodū Paulus ait. Qui secundum Deum dolor est, salutem haud pœnitēdā
 2 Co. 7 efficit. Si florētem alterum uideas, nolito illi continuo inuidere, sed Deo, qui tam præclarum effecit fratrem tuum, perinde ac de proprijs bonis gratias agito, et huius letitiæ per magnum habes fructum. Quid enim inuidis hominibus est miserabilius, quibus cū licet gaudere, & fructū lætitiæ suæ capere, ipsi tamē mallent propter alienas fœlicitates dolere, et cum dolore ipso, pœnam à Deo, & supplicium intolerabile arcessere.

Cæterum quid laudes, & uituperationes, dolores, & lætitijs commemoro? ubi etiam à leuissimis rebus & uilissimis, maximas utilitates percipimus, si propter Deum ipsum eas faciamus? Quid enim est tonsione crinium uilius? Hoc tamen licet propter Deum facere:

Quando

Quando enim comam non composueris, neque
nultum tuum ornaueris, neque ad illecebras, ac
lenocinia eorum qui in te intuentur comaueris,
sed inculte, atque horride, & quantum usus
fert, te ipsum apparaueris, tantum propter
Deum fecisti, et eius mercedem reportabis,
tum quia cupiditatem repressisti malam, tum
quia ambitionem importunam coercuisti. Si
enim qui poculum frigide solum dat propter
Deum, regni caelorum hereditatem adibit:
qui omnia fecerit propter Deum, considera,
quantam habebit compensationem.

Quin & propter Deum ingredi, & prop-
ter Deum intueri possumus. At quomodo in-
tueri et ingredi propter Deum licet? quando
non ad improbitatem curris: quando non in ali-
enam pulchritudinem nimis inquiris: quando
mulierem occurrentem uideris, refrenas oculos,
et timore Dei propter Deum, munis aspectum:
quando non pretiosis uestibus et delicatis, sed
hijs quae tegere nos satis possunt, amicimur:
Sed ad imos usque calceos demittere hunc more
licet?

licet? Eo usq; enim mollitiei luxusq; delapsi sumus, ut & calceos exornent, et omni ex parte, æquè ac faciẽ suam alij componunt uariare soleant, quod animæ impuræ ac deprauatæ signum est. Quanquã enim perexiguum hoc esse uideatur, tamen tum in uiris, tam in fœminis, magnum perditæ mētis argumentum et significatio est. Licebit ergo et calceis ipsis propter Deum uti, cum omnino usum quærimus, et hunc utēdorum calceorum finem habuerimus. Ingressu enim et amictu nos Deum glorificare posse, cognosce eo, quod sapiēs quidam olim **Ecc̃l̃. i.** dixit: Vestitus uiri, et risus oris, et incessus pedum, indicāt hominẽ. Quando enim honestè uestiti, grauitatis pleni, et multam in omni re gerenda modestiam adhibentes, in aspectum hominum prodimus: qui infidelis, qui intemperans, qui turbulentus est uir, is quanquam futilis, atq; insensatus fuerit, tamen primo quoq; occurso, in aliquem eius generis hominem intuituens, omni illum honore, ac admiratione prosequetur.

Si

Si uxore duxerimus, propter Deum hoc faciamus: non ut facultates maiores acquiramus, sed ut temperanter uiuamus: animæ nobilitatē, non pecuniarum abundantiam inquiramus: non maiorum splendorem, sed morum uirtutem persequamur, et modestiam, uitæ sobrietatem, non lenociniorum comitem capiamus.

Cæterum quid opus est omnia cōmemorare? Licet uobis ex hijs quæ dicta sunt, singula quæ fiunt, aut geruntur, percurrere, et omnia propter Deum facere. Et quēadmodum mercatores nauigantes maria, et ad ciuitates appellentes, non prius abeunt à portu, et in forum conscēdunt, priusquā intelligunt aliquod lucrum esse in mercimonijs: sic nec tu quicquā facias, nec dicas, nisi lucrum aliquod habeas secundum Deum. Ne dicas aut, neminem posse omnia propter Deum facere: quando enim calciamento, caesaries, uestitus, incessus, aspectus, uerba, confessus, ingressus, exitus, facitiae, laudationes, uituperationes, commendationes, amicitiae, inimicitiae, possunt propter

d

Deum

Deum fieri: quid restat, si uoluerimus, quod non poterimus propter Deum facere?

Quid carceris custodibus deterius esse potest? Nōne hæc uita omniū nequissima esse uidetur? Licet tamē ei qui uelit, inde lucrū reportare, quando uinctis parcat, quādo iniuste in carcerem coniectis commodat, & non alienis calamitatibus commodatur: quādo cōmunis proponitur omnibus adstrictis portus. Ita Act. 16. custos carceris Pauli seruabatur. Ex quo satis liquet, quod ex omnibus rebus, si uoluerimus, lucrum facere poterimus.

*Quid parricidio indignius esse potest? Attamen iustitiam asferre potest, etiam hoc facinus, si quis admittat: tāti est propter Deū quicquam facere. At quomodo potest parricidiū iustitiam asferre? Madianitæ olim uolebant infensum Deū Iudæis facere, hac uia arbitrati se illos superare posse, si beneuolentiam Dei erga illos minuerēt, puellas exornantes, & in exercitus conspectum collocantes, lenocinabantur eos, & ad stuprum primò, de
inde*

inde etiam ad impietatem adducebant. Hoc cum uidisset Phinees, duos in ipso facinore deprehendens, districto gladio, utrosque transfodit: et hac rei susceptioe, Dei irā à destinata sententia deduxit. Ac facinus quidem ipsum parricidium fuit: fructus autē illius, omnium perdēdorum salus fuit: unde & iustitiam attulit, qui hoc fecit. Et nō modo nō manus hæc cædes inquinauit, sed multo etiā puriores fecit. Atque id iure quidem. Non enim ad corū, quos interfecit, inuidiam, sed ad eorum, qui susperauerant, salutem, hoc suscepit. Duos interfecit, & infinitam hominum multitudinem seruauit. Perinde autem fecit ac medici solēt, qui partes corporis putrescentes amputando, integrū corpus conseruant. Propterea psalmus Ps. 105, ait: Stetit Phinees, & placauit, & cessauit plaga, & habitum est illi hoc ad iustitiam, & generatione ad generationem, usque ad perpetuitatem. Immortalis huius recte facti memoria permanet.

Rursus alius orauit et exasperauit Deū

d ij

adco

adeo est aliquid, nō propter Deū facere: Pha
 Luc. 18. risæum dico. Sed quēadmodum Phinees etiā
 Nu. 25. cum cædem fecisset, gratioſus apud Deum fuit:
 ita sic & iste, non propter precationis natu-
 ram offendit, sed propter animi affectionem,
 qua cum precabatur, prolapsus est. Ita etiam
 si spirituale aliquid fuerit, si tamen propter
 Deum non fiat, cū primis illum lædit, qui fa-
 cit. Quemadmodum si aliquid externum fiat,
 modò propter Deum fiat, admodum adiuvat
 eum, qui cū religiosa id facit mēte. Quid enim
 cæde grauius, aut horribilius esse potest? Ius-
 tum tamen efficit eum, qui hoc suscipit. Quae-
 lem ergo excusationem habebimus nos, qui dic-
 imus ex omnibus rebus lucrifacere, et omnia
 propter Deum nos facere non posse, cum inue-
 niamus etiam, qui à cæde lucrum fecerunt?

Si animū advertere uoluerimus, siue emen-
 dum, siue uendendum sit, per omnem uitam spi-
 ritualem hanc mercaturam faciemus: ut si to-
 lerabili precio nihil amplius requiramus: si
 difficultatem annonæ nequaquā obseruamus,

HOMILIA I.

29

Pro. 11

Et tunc egentibus diuendamus. Maledictus enim, inquit ille, qui rei frumentariae caritatem auget.

Sed quid oportet singula percēdere? Vno exemplo omnia colligenda fuerant. Quemadmodum enim aedificatores cum murum extruēturi sunt, amussim ab angulo ad angulum ducent, atq; ita murū pertexunt, ut minime inæqualis eius ora existat: sic & nos pro amussi uerbum hoc adhibeamus, quod apud Apostolum est: Siue editis, siue bibitis, seu quid aliud facitis, omnia in gloriam Dei facite.

1Co 10

Siue ergo precemur, siue ieiunemus: siue accusemus, siue condonemus: siue laudemus, siue uituperemus: siue ingrediamur, siue exeamus: siue uendamus, siue emamus: siue taceamus, siue disputemus: siue aliud quid faciamus: omnia in gloriam Dei faciamus. Et si quid ad gloriā Dei non pertineat, illud neq; factū, neq; dictū à nobis usurpetur. Sed pro baculo magno, pro armis, pro præsidio, pro thesauris inexplicabilibus, hoc dictum animo

d iij

in scri

inscribentes, nobiscum, quamcunque uiam ingressi fuerimus, circumferamus, ut omnia ad gloriam Dei facientes, loquentes, suscipientes, tum hic, tum post huius uitæ peregrinationem, gloriam ab eo consequamur. Ait enī: Glorificātes me, glorificabo. Non dictis ergo, sed factis ipsis illum assidue glorificemus: quia illū decet gloria ad omnem æternitatem,
Amen.

1 Re. 2.

Diui Ioannis Chry=

SOSTOMI IN DICTVM APOSTOLI

De dormientibus nolo vos ignorare
fratres, vt ne lugeatis. Tum de Iob
& Abraham,

1. test. 4

Ies quatuor consum-
psimus in Lazari
parabola uobis ex-
plicanda, thesaurum
exantlātes eum, quē
in exulcerato corpo-
re repositum inueni-
mus: non aurum quidem aut argentum, aut las-
pides pretiosos, sed religionem, fortitudinē,
perpeſſionem, ac patientiam multam. Quem-
admodū enim fluxi caduciꝫ theſauri extrin-
secus spinas habent, & tribulos, & terram
asperiores, si uerò quis interius effoderit,
magnæ diuitiæ emergunt. Sic & in Lazaro
usu uenit: foris uulnera, intus diuitiæ inesti-
mabiles: languens corpus, mens generosa
& alas

et alacris, in quo illud Apostoli explebatur:

2 Co. 4 Quantum externus homo corrumpitur, tantū
internus homo renouatur. Et poteram quidē
hodie in eadem parabola uersari, et cōtra hē
reticos pugnare, qui uetus testamentum uitus
perant, qui Patriarchas, qui contra opificē
omnium Deum linguas exacuunt. Sed ne ni
miam facietatem adferat oratio, has disputā
tiones in aliud tempus recondam: et nunc age
ad aliud argumētum orationem traducamus.
Nam & mensa si uniusmodi sit, facietatem
facit: uarietas autē perpetuam excitat appe
tentiam. Vt igitur hoc in oratione fiat, longo
iam interuallo ad Diuū Paulū reuertamur.
Etenim oportune nobis hodie locus Aposto
li legitur, & admodum cum superioribus co
herent ea, quæ nunc dicturi sumus. Audiui
stis ergo personantem Paulum & dicentem:

1 Tes. 4 De dormientibus nolo uos ignorare, ut ne lu
geatis quemadmodum reliqui, qui spem nō ha
bent. Ille euangelicus de Lazaro uerius fuit:
Lu. 16. hæc Apostolica uox est, sed unus utriusq; cō
centus

cētus est. In illa enim parabola multa de resur-
rectiōe, multa de iuditio futuro tractabamus,
et nūc in idem nos argumentū oratio hęc ite-
rum deduxit. Nam si hunc apostolicū locū ex-
fodiamus, eundem quoq; hic thesaurum inue-
niemus. Tum enim oratio nostra omnis in hoc
consumebatur, ut auditores doceret, nihil hu-
manarum rerum splendidum putandum: Sed
ulterius spe progrediendum, illam iudicis sen-
tentiam, iuditium formidabile, iudicem seue-
rum, animo quotidie sequendum. Hęc eadem
Paulus hodie illis uerbis consulit, Sed atten-
dite: De dormientibus nolo uos ignorare fra-
tres, ut ne lugeatis quēadmodum reliqui, qui
spem nō habent. Si enim credimus quod Iesus
mortuus est, et surrexit: Sic et Deus eos qui
per Iesum dormiunt, ducet cum eo. Hoc pri-
mum autem ad cognoscendum dignum inquisi-
tione est, cur cū de Christo loquatur, illius
exitum ē uita, mortem appellet: ubi autem de
nostra morte loquitur, somnum eū, et nō mor-
tē nominet. Nō enim dixit de mortuis: Quid
c igitur

igitur? de dormientibus: Et paulo post: Sic
¶ Deus eos qui per Iesum dormiunt, nō eos
qui per Iesum mortui sunt, ducet cum illo. Et
rursum: Nos qui uiuimus, qui relictī ad aduē-
tum Christi sumus, non anteuertemus eos qui
dormierūt. Ne hic quidem mortuos dixit, sed
ter ibi mentionē eius faciēs, ter mortē somnū
appellauit. De Christo non item: ut, Si enim
credimus quod Iesus mortuus est: non dixit
dormiit, sed mortuus est. At qua de causa
Christi mortē dixit, nostrū autē somnū? Nō
enim temerē nec absurde, sed aliquid magnū,
grauēq; moliens hac uerborum obseruatione
usus est. De Christo loquens, mortem appella-
uit, ut passio ipsa fuisse credatur: de nobis
autem somnum dicit, ut mœrorem nostrum cō-
soletur. Causam enim unde processit resurre-
ctio, fidenter appellauit mortem. Vbi uero in
spe totum est positum, somnum cum nominat,
¶ et ipso nomine nos consolatur, bonamq; spem
inijcit. Qui dormit enim, omnino resurget: et
nihil aliud mors est, nisi somnus longus. Ne
enim

enim hoc obijcias, neq; audire, neq; loqui, neq;
q; uidere, neq; sentire mortuum: neq; enim ista
facit qui dormit. Si autem necesse sit aliquid
admirabile recensere, audi nunc iam. Dor-
mientis anima etiam quodāmodo dormit, mor-
tui autem uigilant.

At mortuus, inquis, putrescit et corrup-
pitur, & puluis cinisq; efficitur: Quid deinde
tū amice? Propterea magis gaudere oportet.
Nam domum antiquam et ruinosam ex ædifi-
caturus aliquis, habitatores domus primo a-
mandat, deinde ædificium diruit, & ades
magnificentiores extruit: Quæ res habita-
tores nō excruciat, sed multo magis recreat.
Non enim in præsentem ruinam intuentur,
sed futurum & minimè adhuc aspectabile æ-
dificium animo sequuntur. Sic & Deus fas-
cturus, corpus nostrum dissoluit, & inha-
bitantem in eo animam quasi domo educit, ut
magnificentiorē domū extruens, maiori cum
gloria eam rursus introducat. Non igitur
in hanc quasi ruinam, sed in futurum splen-
dorem

dorem cogitationem de figamus. Si enim statuam quis habet tempore & rubigine exesam, & multis partibus cōminutam, cōstringit eam et in fornacem inijcit, & accurate liquesci faciens imaginem illustriorem facit. Quemadmodum autē hęc in fornace dissipatio, nō deletio statuę, sed renouatio est: Sic nostrorū corporum dissolutio, non exitium sed redintegratio est. Quādo igitur uideris, quasi in fornace, defluētē carnem atq; putrescentem, ne in hoc aspectu consistas, sed conflaturam ante oculos pone. Neq; hac mensura cōtentus esse debes: ulterius progrediendum tibi est. Statuarius enim æreum fundēs corpus, nō aureā, aut immortalem statuam, sed æream rursum facit: Deus autem contrā, mortale & terrenum inijciens corpus, auream et immortalem facit imaginem. Terra enim caducum & concretum corpus accipiens, immortale et sincerum idem reddit. Non igitur in hunc clausis iam luminibus, sine uoce iacentem, sed in illū resurgentem, gloriam inenarrabilem, stupendam

dam, atq; admirabilem iam percipientem, ins-
tuearis: & a præsentis rerum aspectu, ad sus-
turam spem, intelligētiam traducito.

At consuetudinem illius desideras: &
propterea luges ac lamētaris. Sed hoc uehe-
mēter absurdū est. Si enim sponso alicui filiā
in matrimonium copulaueris, deinde ille eā
abducens, in longinquam discesserit regionē,
atq; ibi in omnium rerum abundātia uiuat, ne-
quaq; hoc moleste feres, sed dolorem quem ex
absentiæ eius diurnitate capis, prosperita-
tis illius cōmuni fāma mitigas. Nunc autē non
homine, non seruo aliquo accipiente, sed ipso
Domino requirente quem debet, uæres ac
lamentaris.

At cum homo sum, inquis, nō possum nō lus-
gēre: Neq; ego hoc uolo. Nō enim mærorē,
sed mæroris magnitudinem auferre cupio.
Mærerere enī naturæ est: ultra modū hoc facere
amentiæ est, delirationis est, effæminati anī-
mi est. Luge, lachryma, sed ne indigneris, ne
moleste feras, gratias age Deo accipienti, ut

e iij exornes

exornes abeuntem è uita hominem, et honeste illi hæc tribuito parentalia. Si enim hæc molestè pateris, & illū mortuum uiolas, & accipientem Deum exasperas, tibi ipsi incommundas: sin gratias egeris, tum illū exornasti, et accipientē glorificasti, & tibi ipsi cōmodasti.

Lachryma igitur: Sed ut Dominus Lazarum, qui normam nobis & regulam, & certos mœroris fines constituit, extra quos egredi non oportet. Sic & Paulus dixit: De
 1 Tes. 4 dormientibus (inquit) nolo uos ignorare, ut ne lugeatis quemadmodum reliqui, qui spem non habent. Luge inquit, sed non ut Græcus qui resurrectionem abiicit, qui de futura uita desperat. Erubesco, mihi credite, et non parum animo commoueor, cum in foro uideam coctus mulierum immodestos, capillos uellentētes, brachia incidentes, genas lacerantes, & in Græcorum conspectu hæc facientes. Quid non loquentur illi; quid non iactabunt de nobis? Hijsunt qui resurrectionem mortuorum tam certò statuunt? Admodum: sed non cū dictis

dictis facta cōsentiunt. Verbis resurrectionē defendunt, re ipsa quod desperati solent, faciunt. Si considerent isti resurrectionem esse, nequaquā ista facerent. Si persuasi essent ad meliorem illam sortem abiisse, non lugerēt. Hæc & istis multò plura infideles dicunt, cum lucius istos audiunt. Pudeat nos igitur, et modestiores simus, & ne tantā tū nobis ipsis, tū hijs qui nos intuentur, accersamus noxā. Dis cito uero cuius causa eū qui cūta exierit, tantum desies? Nū quia malus erat? Atqui propterea gratias agere oportet, quòd præcisa iā est omnis improbitas illi. Sed bonus et modestus fuit? Propterea gaudere oportet, quod antea abreptus sit, quā improbitas illius cogitationē mutauerit, et ad eum locum abierit, ubi florens perpetuò erit, et conuersionem rerum nullam ne suspicari quidem debet. Sed iuuenis fuit? Ideo Deum qui accepit glorifica, quod tā cito illū ad meliorem sortem uocauerit. Senex est? Propterea etiam gratias age, et Deū qui acceperit glorifica. Pudeat igitur
te lucius

te luctus tui, efferendi modus, Psalmorū cātiones, oratiōes, patrū cōuentus, multitudo Fratrum magna, non ut fleas, ut lamēteris, ut in digneris, sed ut Deo accipienti gratias agas. Quēadmodū enī eos qui ad magistratū aliquē uocati sunt, p̄multi solēt bonis uerbis prosequi. Sic et discedentes sanctos, nempe ad maiore dignitatē accersitos, omnes bonis uerbis prosequatur. Mors enim requies est, studiorū et curarum ad uitam pertinentiū uacuitas. Cum igitur uidēris aliquem tibi cōiunctum ex hac uita discedentē, nō moleste feras. Sed cum dolore punctus fueris, tu te collige, conscientia tuam inquire, considera quōd etiam te paulō post idem manet exitus. Moderare tibi, & ex alterius morte timorē cape, socordiam omnē præcide, facta tua animo repete, errata corrige; quam optimā facito mutationē. Hoc enim discamus ab infidelibus, quod iudicia de rebus alia quā illi habeamus. Aspicit cœlum infidelis, & adorat, Deum enim esse putat: uidet terram & colit, & in res mortales

HOMILIA II

41

les inhiat. Nos, cōtrā, cœlū uidemus, et cœli
opificem admiramur. Non enim Deum esse,
sed Dei opus credimus. Video uniuersi huius
opificium, et eo, quasi manu, ad opificē ducor.
Videt diuitias infidelis, et inhiat animo, atq;
obstupescit: Video diuitias ego, & irrideo.
Videt paupertatem, et flet: Video paupertatē
ego & exulto. Aliter ego intueor in res,
aliter ille. Ita et in morte facimus. Videt cada-
uer ille, et putat cadauer esse: Video cada-
uer ego, somnum, hanc mortis partē esse puto.
Et quemadmodum in literis fit, ut eisdem o-
culis contemplemur literas, tum periti, tum
imperiti, non tamen eadem cum intelligentia.
Imperiti enim omnino putant literas eas esse,
quæ uisu tenentur: periti autē multo cum artia-
ficio subiectā sentētiam colligūt. Ita et in re-
bus ipsis: iisdē oculis res mortales uidemus,
non tamen eadem intelligentia et mente. Quā
igitur in rebus alijs omnibus ab illis dissē-
demus, in hac iam de morte congruemus sen-
tentia? Cogita ad quem abiit, & cape confor-
f lationem

solationem, Vbi Petrus, ubi Paulus, ubi sanctorum cœtus omnis est. Cogita quomodo resurget, quanta cum gloria et splendore. Cogita quòd lugendo, et lamentādo, quod lachrymis nihil proficies, & ad extremum te ipsum lædes. Cogita hoc si feceris, quorum exemplū habes, & peccati societate fuge. Quos igitur imitaris, quos emularis? Infideles et nō habē

1. Tes. 4 tes spem: quemadmodum Paulus dicit: Vt ne lugeatis quemadmodum cæteri, qui spem non habēt. Et attendite, quam accurate loquitur, Apostolus. Non dixit qui non habent spem resurrectionis, sed omnino, qui nō habēt spē. Qui enim spem illius iudicij nō habet, nullam spem habet, nō modo diuinæ in rebus humanis providentiæ, sed ne iustitiæ quidē diuinæ, quē admodum ea omnia perlustrat: Qui hoc nō uidet, qui hoc nō iudicat, belua quavis imanior est, et leges, iudicia, instituta, atq; adeo bona omnia ē propria expellit mente. Qui enim non factorum suorum se rationem redditurum expectat, omnem uirtutem fugit, nequitiam
omnem

omnem persequitur. Hæc ergo animaduertētes, & Grecorum, quos lamentando imitamur amentiam, stuporemq; reputantes. Fugiamus hanc cum illis societatem. Propterea & Paulus illorum sæpe mentionem fecit, ut ignominiam considerans in quam incidis, ab illorum communitate te tēperes, & ad propriā nobilitatem reuertaris. Neq; hic solum D. Paulus, sed sæpe, sed assiduē hoc facit. Quando enī nos à peccatis discedere uult, cū quibus per peccata consociemur, demonstrat, ut personę moribus mordeamur, et societate illius deuitemus. Thessalonicēsis autem scribens sic ait. Vnusquisq; corpus uestrum possidete ^{1 Tes. 4} in sanctificatione & honore, non in passione ignominia, quemadmodum gentes quæ nō nos uerunt Deum. Et rursus: Nō quēadmodum ^{Eph. 4} reliquæ gentes ambulant in inanitate cordis sui. Sic et in hoc loco: Nolo uos ignorare fratres de dormiētibus, ut ne lugeatis quēadmodum cæteri, qui spem non habent. Non enim rei natura, sed animi nostri propositum: non

mors discedentis, sed imbecillitas lugētis, nos
uexare cōsuevit: Fidelem enim nullæ res præ
sentes uexare possunt, sed ante percepta futu
ra bona, in presenti hoc uitæ curriculo, longe
differt ab infidelibus. Non enim parua res
portat è Christi religione bona, sed maximū
ex eo percipit fructum, tranquillitatem, &
Phil. 4. perpetuam letitiam. Itaq; Paulus dicit. Gau
dete in Domino semper, iterū dico, gaudete.
Ante resurrectionem enim non exiguū habe
mus fructum, quòd in has quotidianas ærum
nas non incidemus, sed futurorum spe, consola
tionem in presenti magnam habemus. Quæ
admodum ergò utrinq; nos lucrificamus, sic
utrinq; infidelis incommodatur, tum quia pos
tea punitur quòd resurrectionem esse non cre
dat, tum quia præsentis rerum perturbatione
consternatur, cū nullū expectet posthac fu
turum bonum. Non ergò propter resurrectio
nem solū, sed etiam propter resurrectio
nis spem, Deo gratias agere debemus, quæ
ad afflictam potest consolari animam, & quasi
resurrex

resurrecturos etiam et cū Deo futuros de reliquis rebus nos animare potest. Nam si lugere ac lamentari oportet eos, qui in peccatis uiuunt, non eos qui cum uirtute discedunt: des flere ac lamētari oportet. Sic et Paulus fecit. Co 11

Ad Corin. enī scribēs, iquit. Nequādo me ad uos ueniētē humiliet Deus et lugeā multos ē uobis, nō mortuos quidē, sed qui ante peccauerūt quosq; non pœnitet intēperātiae & impuritatis quam patrauerūt: hij certe lugendi nobis sunt. Desle mortuū, deficit enim illū lumen: & desle stultum, deficit enim illum intelligentia. Parum desle mortuum, quia res quieuit. Stulti autem morte, uita est deterior: Quod si qui intelligētia priuatur, omnino luelu prosequendus est: multo magis is, qui iustitiae inanis est, et ab hac diuinitus pfecta spe excidit. Hos lugeamus, hic enī luctus lucrū apportat: Nam istos cum lugemus, saepe emēdamus: discedentes lugere tum inane, tum inutile est. Non ergo lugēdi morem deponamus sed peccatum solum lugeamus. Reliqua enim

Ecc. 11

omnia siue paupertas, siue ægritudo, siue mors immatura, siue fraus, siue calumnia, seu aliud quid rerum humanarum inciderit, generose omnia perferamus. Hæc enim mala, si temperantes simus, maioris coronæ et gloriæ materia esse possunt. At quomodo inquis fieri potest, ut homo non lugeat? Huic ego contrarium quaero: quomodo fieri potest, ut qui ratione, et oratione, et rerum futurarum speculatur, præditus homo, lugeat? At quis est inquis, qui hac perturbatione non interdum vexetur? Multi multoties tum apud nos, tum apud maiores nostros. Iob enim cum uniuersa liberorum turba perisset, audi quid dicat:

Iob, i. Dominus dedit, Dominus abstulit: quem admodum Domino placuit ita factum est. Admirabilia hæc sunt cum audiuntur solum, si uero accurate inquiras in illa, tum magis admiraberis. Considera enim diabolum nequaquam dimidios liberos cepisse, et dimidios reliquisse, neque plures cepisse et pauciores reliquisse, sed quod totum uindemiavit fructum, et arbor

rem

rem non deiecit : uniuersos maris concitauit
fluctus, & nauem non submersit: omnes copias
eduxit, & turrin non disturbauit, sed stes-
tit undiq; impetitus, et immotus mansit: Tēs
pestates adhibebantur telorum, & non con-
sternebatur, imo uero conijciebantur, sed nō
uulnerabatur. Cogita quanti sit, tot liberos
pereuntes uidere. Quid uero non satis ad an-
imum arrodendum fuit, omnes direptos esse?
omnes confertim uno atq; eodem die, eodem
ætatis flore, multa uirtute abundantes, hoc
supplicij modo finire uitam? post tot clades,
hanc extremam esse obiectam? indulgentem
patrē fuisse, exoptatos fuisse discedentes libe-
ros? Cum enim perditos quis amittit liberos,
ærunna hac commouetur animus, sed non tan-
to cum feruore ardet. Improbitas enim excū-
tiū ē uita hominū, acriores morsus dolorū nō
efficit. Quando aut honesti sunt, altū uulnus,
æternam memoriā, exitiale malū, duplices sti-
mulos adfert, alteros naturæ in uita permanē-
tium, alteros uirtutis ē uita excedentiū. Fuisse
scias

Se autem istos cum primis honestos, ex hoc satis liquet: multam in illis educandis pater posuit industriam, et hostias pro illis immolabat, etiam ab abstrusis illorum peccatis ueritus. Nihil enim illi hoc educandorum filiorum studio longius aut antiquius fuit, quæ res non filiorum modo uirtutem demonstrat, sed patris quoque indulgentiam. Cum igitur et pater fuerit, et tam indulgens pater, non natura affectum modo, sed cautionem etiam demonstras, et qui euita exierunt tam honesti erant, tripliciter admouebantur dolorum faces. Iam uero cum separatim abripiuntur, habet aliquam hic euentus consolationem, residuorum enim gnatorum desiderium, reliquorum mortuorum moerorem tegit, quando uero uniuersa caterva interit, quem aspicere potest is qui cum prius liberis abundabat iam orbis omnino existit? Hic iam quintam calamitatem recedere licet: quam tandem illam? quod confertim euita tollerentur omnes, Si enim quatuor aut quinque diebus mortui fuissent, uxores et uicini omnes
hoc

*boc maxime lamentatae essent, quod celeriter
et de improviso ab illorū conspectu abstraheretur. Multo igitur magis hic ingemisceret,
qui nō diebus tribus, aut duobus, aut uno, sed
hora una omnibus ex æquo priuatus fuit. Ex
pectatum enim diu malum, quanquā admodū
intollerabile sit, præmeditatione tamen ipsa,
leuius malum solet esse: quod autē præter opi
nionem de improviso contingit, intollerabile
est. Quādo igitur aliquid sua natura graue
est, et præterea nec opinato opprimit, magnā
id certē accessionē habet doloris. Hoc itā nūc
igitur tecum cogita, quā intollerabile fue
rit, & omnem exuperauerit doloris sensum.
Vis & sextam calamitatem audire? In ipso
ætatis flore omnes amisit. Scitis autem quem
admodum immatura & mortes non modo discru
tient, sed etiam uarietatem doloris adferant:
hæc autem non immatura modo, uerum etiam
uiolenta fuit, ut hæc etiam septima ærumna
haberi possit: Non enim in lecto uidit illos a
nimam agentes atq; expirantes, sed ædiū rui*

na oppressi sunt omnes. Considera nunc quem
admodum quis hanc ruinam postea effodit, &
interdum quidem lapidem extraxit, interdum
uerò membrum alicuius ex illis, & manū unā
uidit phialam tenere, dexteram autem alterā
in patinas iniectam, totius corporis figuram
perimi, obtritis naribus, capite cōtuso, oculis
exclusis, cerebro disperso, toto corporis habi-
tu uulnerum uarietate deformato, ut nō pos-
sit pater exoptatorum liberorum concupitum
aspectum internoscere. Hæc cum auditis, cō-
turbamini & lachrymatis. Considerate igitur
quis ille fuerit, qui hæc uidit: Si enim nos
tam longo interuallo nō possumus sine lachry-
mis tragœdiam tam miserabilem auditione ac-
cipere, idq; aliena audientes mala, quis nam
tandem, & q̃ adamantinus Iob fuit, qui cum
oculis illa cerneret, non in alienis, sed in suis
proprijs malis tam temperans fuit? Nō enim
indignabatur, sed ne tale quidem quicq; uoce
usurpauit: Quidnam tādē hoc est? hæc cene
benignitatis meæ est compēsatio? Num ideo
hospitibus

hospitiis domus mea patuit, ut liberorum
meorū tumultū uideam? Num ideo omnem illis
exhibui beneuolentiam, ut illi talem oppeterēt
mortem? Nihil horum non modo dixit, sed ne
cogitauit quidē: & post longam harum rerū
cogitationē omnia modeste tulit. Quem admo-
dum enim bonus statuarius, cum aureas con-
flat imagines, magna cum cura illas figurat,
sic & ille conformando, et temperando suam
ipsius modificauit mentē. Et quemadmodum
laboriosus agricola, palmarum aut olearum
stirpes rigat, munit, circumsepit, & omnia
curat modo, sic et iste non cessauit uniuscuius-
q; animam quasi oleam quandam frugiferam,
ad maius uirtutis amplificare incrementum.
Et mali spiritus irruptione, stirpes nō modo
disturbatas, sed etiā ad terrā adstrictas, et mi-
serabile uitæ sortitas exitū, cum uidiſſet, nul-
lis usus maledictis est, sed gratias Deo agēs,
idoneam diabolo inflixit plagam. Sin dicas il-
lius qui multos habuit liberos, et alterius qui
cū unicū habebat cū amiserat, non parē fuisse

dolorem, recte loqueris, & ego assentior: non enim æqualis, sed multò maior est Iobi dolor. Quæ est enī numerosa sobolis utilitas? Manifestiorem calamitatem, et acerbiorē mœrorē creat hoc in plurimis corporibus uulnus acceptum.

Sin alterū uidere uelles, qui, cū unicū filiū haberet, uel parem, uel maiorem etiam animi magnitudinem demōstrauit, animo repete patriarcham Abraham, qui Isaac filium morientem quidem non uiderat, sed quod longe funestius, miserabiliusq; fuerat, ipse illum interficere mādabatur: et huic mandato nō restitit, neq; molestè tulit, neq; huiusmodi uerbis usus est: Num ideo me patrem fecisti, ut filij mei me sicarium faceres? melius fuisset initio nō dedisse, quàm hoc modo iterum abstulisse. At habere eum uis? qua de causa illum à me interfici, & dexteram sanguine inquinari iubes? Non per hunc puerum me totum terrarū orbem impleturū receperas? Quales igitur fructus das, cum radices extrahis? Quomodo ne
potes

potes promittis, & filium trucidari iubes?
Quis talia unq̃ uidit? quis talia audiuit? de-
ceptus sum: circumuentus sum. Non restitit
imperāti, non rationem facti poposcit. Sed cū
hoc audiuisset: accipe charū filiū tuū quē dila- gen. 22
gis Isaac, et offer filiū tuū in uno ex mōtibus
quē dixero tibi, tanta cū alacritate mandata
effecit, ut et plura quoq̃, si imperata essent,
facturus fuisset. Nā & ab uxore hoc occultas-
uit, & a seruis abdidit, ad montis pedem eos
manere præcipiens, et solam secū hostiam ca-
piēs cōscendit: neq̃ inuitus, sed multa cū ala-
critate mandata Dei exequebatur. Cogita i-
gitur quantum hoc sit, nemine præsepte, solū
cum solo illum disputasse filio, cum ex eo ma-
gis animus cōcalesceret, et uehemētior quidā
amoris ardor, non uno iā aut altero die, sed
pluribus diebus gigneretur. Celeriter enim
conficere mandatū, permagnum & admira-
bile fuit, sed non tam admirabile, quā, quod
cum multos dies tētaretur animus illius, mul-
ta humana erga filium indulgētia uincebatur.

Propterea enim & longinquiore locum uis
clima, et internallū distantiū Deus consti-
tuit, ut athletam robustiorē cernerēs: etenim
athleta reuera fuit non cum homine, sed cū na-
tura ipsius imperio colluctans. Quæ enim or-
ratio ante oculos ponere potest illius magnas
nimitatē? Adduxit filiū, ligauit, lignis im-
posuit, gladium distrinxit, inflictorus plagæ
erat. Quomodo ista dicam, aut qua ratione,
nescio. Solus ipse nouit, qui hoc faciendū susce-
pit. Nulla enī oratio hoc ante oculos ponere
potest. Quomodo enim nō obstupuit manus?
quomodo non neruorum robur elanguit? quo-
modo nō desiderabilis filij aspectus illum cō-
mouit? Admiratione dignum autem est, etiā
Isaac intueri. Quemadmodum enim Abrahā
Deo, sic & iste patri obtemperauit. Et quæ-
admodum ille Deo iubēte ut mactaret, nō ra-
tionem poscebat, sic & hic patre constringē-
te, & in aram offerente, nō interrogauit qua
de causa sic faceret, sed paterno imperio subie-
ctus fuit. Hic eundem patrem et sacrificum
cernere

cernere erat, et hostiam sine cruore oblatam,
holocaustum sine igne, mortis et resurrectionis
figuram. Interfecit filium, & nō interfes-
cit. Non manu, sed uolūate interfecit. Deus
autem propterea inſit, non ut sanguinis effu-
ſionem uideret, ſed ut Abraham̄ mentem tibi
demonſtraret, ut illius promptitudinem, in to-
tius orbis meditullio celebraret, ut omnes ex
eo doceret Dei mandata, tum liberis, tum na-
turæ, tum rebus omnibus, tum ipſi etiam ani-
mæ anteponenda eſſe. Deſcendit igitur uinen-
tem huius rei teſtem Iſaac habens. Quam igitur
ueniam huius rei impetrabimus? quam
deſenſionem afferemus, ſi hunc tam præclar-
um uirū, tanta cum alacritate uidemus Deo
obtemperasse, ac omnibus in rebus illi ceſſiſſe?
nos hoc ipſum moleſte aut grauate feremus?
Non igitur luctum, nō calamitatis magnitu-
dinē afferas, ſed illud cōſidera, quod hoc tam
grauī dolore ſuperior ille fuit. Satis aut̄ fuit,
quod Dei mandatum illius mentem conturba-
uit, quod in perplexitatem illum cōiecit, quod

fidē eius præteritis rebus exagitasset. Quis enim præter Abraham ipsum nō putasset dolum fuisse atq; imposturam ea omnia, quæ de multitudine generis & nepotum a Deo narrabantur? Modestiam autem Iob, & animi tanta in calamitate moderationem, nihilominus quis admirari debet, quod homo tāta uirtute, post tot eleemosynas, post tantam humanitatem, cum nihil sibi, nihil liberis mali consciret, cum tantam calamitatem, tam nouam, tam inexpectatā, eamq; ne sceleratissimis quidem hominibus contingentem, oculis usurpasset. Neq; fecit quod uulgus hominum solet, neq; uirtutem infructuosam iudicauit, neq; male præteritæ uitæ consultum esse arbitraberetur. Itaq; utrūq; horum nō laudare modo, sed illorū uirtutē imitari atq; æmulari oportet. Sed dicet aliquis: At illi admirabiles uirī erant. Certe admirabiles, et magni erāt. A nobis tamen maior quæritur religio q̃ ab illis, qui antiquam uiuendi formam sequebātur.

Mat. v Nisi enim abundauerit iustitia uestra plus quam

quam scribarum aut phariseorum, nō ingres-
diemini in regnū cœlorū. Omnino igitur mo-
deratione utamur, & hæc atq; ea, quæ de res-
urrectione, et de sanctis istis dicta sunt, ani-
mo repetentes, perpetuò mentes nostras trā-
quilemus: non modo cum mœror obiectus no-
bis est, sed etiam cum uacui ab omni dolore su-
mus. Ego itaq; cum nemo molestia aliqua an-
gitur, nūc uerba de hijs feci, ut quando in ali-
quam calamitatem incidimus, horum recorda-
tione freti, permagnam consolationem capia-
mus. Milites enim in rebus pacatis, res bellis-
cas meditantur, ut pugna ingruente, & tem-
poribus peritiam desiderantibus, oportune
artificium suū demonstrant, si in rebus trans-
quillis diligēter se exercuerit. Nos igitur tū
arma, tum medicinam, rebus iam pacatis, præ-
paremus, ut si quando perturbationes rerum
graues, uel ærumnæ, uel dolores inuadant, ar-
mati bene, & undiq; aduersus omnes insultus
diaboli stipati, multa cum peritia illam des-
pellamus, et recta ratione, uerbo Dei, bono-

rum exemplis, omni deniq; uia nos muniamus.
 Sic enim poterimus & præsentem uitam cū
 tranquillitate degere, & regnum cœlorū in
 Christo Iesu participare: Cui cum patre &
 spiritu sancto sit honor, et imperium, in
 sæcula sæculorum. Amen.

Finis.

Erratorum annotatiuncula.

Sicubi distinctiones desiderabis, aut accentus per
 peram ac non suo loco positos, vel omnino omis-
 sosprehendes, tui erit candoris, lector, pro tuo
 arbitrio emendare. Hæc sunt paucula quæ
 nos inter imprimendum adnotauimus.

In epist. dedic. pagina 2. versu 24. lege, multarū
 meritiū. 7. 23. ἐν τῇ ἀρχῇ. 9. 14. διὰ τοῦ. eadē 22. ἁγίου.
 13. 24. νόμου. 14. 22. πύθωνται. 16. 4. πᾶσι le. ὅτι. 19. 5.
 συζητοῦσι. 22. 23. ἐκδομῆτας. 24. 20. ἐπὶ τοῖς. 35. Λουγ-
 ᾶν.

*Errata quæ relecto libro latino depre-
 hensæ sunt.*

Pag. 5. ver. 7. passis manibus causam suorū sub-
 leuans. 11. 4. Sin animo perturb. 16. 17. alienis reb.
 totus exornatur. 20. 13. ab illo: Sic etenim Christus
 iubet. Si dexti &c. eadē 15 Hoc nēpe præcipit ut a
 micos.

21.14 cōmunicare permittamus. 22.3. deinde si in-
gemueris, ac. 23.2. necq; te ad illecebras. 24.1. delapsi
sūt 27.8. attulit ei q hoc. 28.13 effecit eū q hoc susce-
pit. 32.6 q Patriarchas reprehēdūt. q. 38.16 in foro
video. 40.3. nō ideo fiunt vt fleas. Eadē 21. Deum
enim illud esse. 41.17. Ita& in reb. 44.16 nō credit.
48.11 triplices admoueantur.

LONDINI

Apud Reynerum Vuolfium in
Cæmiterio Diui Pauli
ad signum ænci ser-
pentis.

ANNO. M. D. XLIII.
Mense Augusto.

ἡ ἀγάπη οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῶν

Charitas non quarit que sua sunt.

Paciens est, non invidet, omnia suffert.

μακροθυμεῖ, οὐ ζηλοῖ, πάντα ἐνέχῃ.

